

HRVATSKI SABOR

Odbor za europske poslove

KLASA: 022-03/23-01/109

URBROJ: 6521-31-23-1

Zagreb, 19. rujna 2023.

D.E.U. br. 23/012

ODBOR ZA GOSPODARSTVO

Žarko Tušek, predsjednik

ODBOR ZA REGIONALNI RAZVOJ I

FONDOVE EUROPSKE UNIJE

Marko Pavić, predsjednik

Poštovani predsjednici odbora,

Odbor za europske poslove na temelju članka 154. stavka 1. Poslovnika Hrvatskoga sabora prosljeđuje na razmatranje Odboru za gospodarstvo i Odboru za regionalni razvoj i fondove Europske unije stajalište o dokumentu Europske unije iz Radnog programa za razmatranje stajališta Republike Hrvatske za 2023. godinu:

Stajalište Republike Hrvatske

**o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi okvira za sigurnu i održivu opskrbu kritičnim sirovinama i o izmjeni uredbi (EU) br. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 i (EU) 2019/1020
COM (2023) 160**

koje je Koordinacija za unutarnju i vanjsku politiku Vlade Republike Hrvatske usvojila Zaključkom KLASA: 022-03/23-07/281, URBROJ: 50301-21/06-23-2 na sjednici održanoj 26. lipnja 2023.

Predmetni Prijedlog uredbe je Europska komisija objavila 16. ožujka 2023., u sklopu inicijative „Europski akt o kritičnim sirovinama“ iz Programa rada Europske komisije za 2023. godinu, te je u tijeku njegovo donošenje u Europskom parlamentu i Vijeću Europske unije.

U skladu s člankom 154. stavkom 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora, molim vas da Odboru za europske poslove dostavite mišljenje o Stajalištu Republike Hrvatske najkasnije do 20. listopada 2023.

S poštovanjem,

PREDSJEDNIK ODBORA

Domagoj Hajduković

U prilogu: - Stajalište Republike Hrvatske o COM (2023) 160
- COM (2023) 160

Na znanje: Informacijsko-dokumentacijska služba (INFODOK)

PRIJEDLOG OKVIRNOG STAJALIŠTA RH

Naziv dokumenta (na hrvatskom i engleskom):

Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL establishing a framework for ensuring a secure and sustainable supply of critical raw materials and amending Regulations (EU) 168/2013, (EU) 2018/858, 2018/1724 and (EU) 2019/1020

Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o uspostavljanju okvira za osiguravanje sigurne i održive opskrbe kritičnim sirovinama i izmjenu uredbi (EU) 168/2013, (EU) 2018/858, 2018/1724 i (EU) 2019/1020

Brojčana oznaka dokumenta: 7568/23

Nadležno TDU za izradu prijedloga stajališta (nositelj izrade stajališta) i ustrojstvena jedinica:

Nadležno tijelo državne uprave: Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja

Ustrojstvena jedinica: Uprava za industriju, poduzetništvo i obrt

U pripremi okvirnog stajališta sudjelovali su: MINGOR Uprava za industriju, poduzetništvo i obrt, Uprava za procjenu utjecaja na okoliš i održivo gospodarenje otpadom, Uprava za zaštitu prirode i Hrvatska gospodarska komora.

Nadležna služba u MVEP (Sektor za COREPER I):

Služba za unutarnje tržište i socijalne politike

Nadležna radna skupina Vijeća EU:

Radna skupina za konkurentnost i rast (industrija)

Osnovne sadržajne odredbe prijedloga EU:

Prijedlog CRM uredbe ima sljedeće ciljeve:

- ojačati različite faze europskog vrijednosnog lanca kritičnih mineralnih sirovina,
- diversificirati uvoz kritičnih mineralnih sirovina u EU kako bi se smanjila strateška ovisnost,
- poboljšanje kapaciteta EU-a za praćenje i ublažavanje trenutnih i budućih rizika od poremećaja u opskrbi kritičnim mineralnim sirovinama,
- osigurati slobodno kretanje kritičnih mineralnih sirovina na jedinstvenom tržištu uz istodobno osiguravanje visoke razine zaštite okoliša poboljšanjem njihove kružnosti i održivosti.

Struktura prijedloga

Poglavlje I. - opće odredbe i definicije.

Poglavlje II. - utvrđuje popis kritičnih i strateških mineralnih sirovina koje se preispituju najmanje svake tri godine primjenom metodologija navedenih u Prilogu I. i II.

Poglavlje III. - utvrđuje okvir za jačanje vrijednosnog lanca strateških mineralnih sirovina EU-a odabirom i provedbom strateških projekata koji će biti prihvatljivi za pojednostavnjene postupke izdavanja dozvola i olakšavanje pristupa mogućnostima financiranja, što će se poboljšati boljom koordinacijom.

Poglavlje IV. - razvija mehanizam za koordinirano praćenje lanaca opskrbe kritičnim mineralnim sirovinama i osigurava mjere za ublažavanje rizika opskrbe.

Poglavlje V. - sadržava odredbe za razvoj kružnosti tržišta kritičnih mineralnih sirovina i smanjenje ekološkog otiska kritičnih mineralnih sirovina.

Poglavlje VI. - pruža okvir za suradnju u strateškim partnerstvima s trećim zemljama u vezi s kritičnim mineralnim sirovinama.

Poglavlje VII. - uređuje osnivanje Europskog odbora za kritične mineralne sirovine, koji će savjetovati i pomagati Europskoj komisiji (EK) u koordinaciji, suradnji i razmjeni informacija radi potpore provedbi ove uredbe.

Poglavlje VIII. - IX. - članci o delegiranim i provedbenim aktima te o izmjenama drugog zakonodavstva.

Poglavlje X. - sadržava članke o kaznama, praćenju napretka i provedbi evaluacije uredbe. Njome se uspostavlja i zajedničko izvješćivanje za države članice povezano s različitim mjerama.

Prilog I. - naveden je popis strateških mineralnih sirovina i metodologija njihova odabira.

Prilog II. - naveden je popis kritičnih mineralnih sirovina i metodologija njihova odabira.

Prilog III. - navedeni su elementi koje treba uzeti u obzir pri procjeni usklađenosti projekata vezanih uz kritične mineralne sirovine s kriterijima za priznavanje strateških projekata.

Prilog IV. - navedeni su kriteriji koje priznata shema certificiranja mora ispunjavati.

Prilog V. - utvrđuje se element koji treba uzeti u obzir pri utvrđivanju pravila za izračun i provjeru utjecaja kritičnih mineralnih sirovina na okoliš.

Prilog VI. - sadržava popis oznaka kombinirane nomenklature i opisa proizvoda koji odgovaraju proizvodima obuhvaćenima zahtjevima u pogledu kružnosti s trajnim magnetima.

Razlozi za donošenje zakonodavnog akta:

Poremećaji u opskrbi osnovnim potrepštinama tijekom krize uzrokovane bolešću COVID-19 i energetska kriza uzrokovana ruskom agresijom na Ukrajinu, istaknuli su strukturne ovisnosti EU-a o opskrbi i njihove potencijalno štetne učinke u kriznim vremenima. Važnost ključnih mineralnih sirovina za zelenu i digitalnu tranziciju te za obrambene i svemirske primjene znači da bi poremećaj u njihovoj opskrbi imao znatne negativne učinke za industriju EU-a. Time bi se ugrozilo funkcioniranje jedinstvenog tržišta i narušila konkurentnost EU-a, a istodobno ugrozila radna mjesta i otvaranje novih radnih mjesta te utjecalo na radne uvjete i plaće. Osim toga, bez sigurne opskrbe kritičnim mineralnim sirovinama EU neće moći ispuniti svoj cilj zelene i digitalne budućnosti.

Cilj predmetne uredbe je poboljšanje funkcioniranja unutarnjeg tržišta uspostavom okvira kojim će se osigurati pristup EU-a sigurnoj i održivoj opskrbi strateškim i kritičnim mineralnim sirovinama.

Trenutačno ne postoji regulatorni okvir kojim bi se strukturno smanjili rizici opskrbe u kritičnim mineralnim sirovinama. Prvo, u nedostatku zajedničkog okvira kojim bi se osiguralo da su gospodarski subjekti otporni i spremni na probleme koji se pojave, industrija je i dalje izložena riziku poremećaja u opskrbi. Drugo, potencijal EU-a da poveća svoje kapacitete za

eksploataciju, preradu ili recikliranje i dalje je nedovoljno iskorišten. U svim državama članicama znanje o ležištima minerala često potječe iz vremena kada ključne mineralne sirovine nisu bili traženi resursi kakvi su danas. Ponekad su teški pristup financiranju, dugotrajni i složeni postupci izdavanja dozvola te nedostatak javnog prihvaćanja, kao i moguća ekološka pitanja, glavne prepreke razvoju projekata u području kritičnih mineralnih sirovina. Treće, zakonodavstvom o gospodarenju otpadom ne stvara se dovoljno poticaja za poboljšanje kružnosti ključnih mineralnih sirovina ili za razvoj tržišta sekundarnih sirovina. Naposljetku, nema dovoljno poticaja za izvješćivanje i ograničavanje negativnih učinaka kritičnih sirovina (CRM) na okoliš.

Status zakonodavnog akta:

Prijedlog uredbe objavljen je 16. ožujka 2023. te su u tijeku rasprave u okviru nadležne Radne skupine za konkurentnost i rast (industrija) Vijeća EU.

Švedsko predsjedništvo je 26. svibnja 2023. objavilo prvi djelomični kompromisni tekst koji je raspravljen na sastancima nadležne radne skupine 5. i 6. lipnja 2023.

Na sastanku COREPER-a I 30. lipnja 2023. očekuje se usvajanje mandata za pregovore s Europskim parlamentom.

Stajalište RH:

RH načelno podržava sve aktivnosti, pa tako i donošenje predmetne uredbe, u cilju poboljšanja ekonomskog stanja, ublažavanja rizika za opskrbe lance povezane sa strateškim ovisnostima, funkcioniranja unutarnjeg tržišta uspostavom okvira kojim će se osigurati pristup EU-a sigurnoj i održivoj opskrbi strateškim i kritičnim mineralnim sirovinama.

RH načelno podržava sve aktivnosti koje će dovesti do revitalizacije istraživanja i eksploatacije mineralnih sirovina na području EU-a, tako i na području RH.

Pozdravljamo mjere predložene ovim Prijedlogom uredbe s obzirom da su iste usmjerene ka poboljšanju sposobnosti Unije da prati i ublaži rizik opskrbe ključnim mineralnim sirovinama kao i prema osiguravanju slobodnog kretanja kritičnih mineralnih sirovina stavljenih na tržište Unije, uz istodobno osiguravanje visoke razine zaštite okoliša poboljšanjem njihove kružnosti i održivosti. Predloženom uredbom utvrđuje se regulatorni okvir za potporu razvoju kapaciteta EU-a i za poboljšanje održivosti i cirkularnosti opskrbnih lanaca EU-a u pogledu kritičnih mineralnih sirovina.

Članak 1. – RH predlaže brisanje odredbi stavka 3. jer smatra neprihvatljivim da se već u prvom članku navodi da se, ukoliko se neće ostvariti ciljevi uredbe, daju ovlasti EK za predlaganje mjera ili izvršavanje svojih ovlasti na razini Unije kako bi se zajamčilo ostvarivanje tih ciljeva. Iako podržava prijedlog švedskog predsjedništva, prijenos sporne odredbe u članak 46. Evaluacija, traži pojašnjenje Pravne službe Vijeća oko delegiranja ovlasti EK.

Članak 8. (*Sve na jednom mjestu*) - U roku od 9 mjeseci od dana stupanja na snagu uredbe, države članice uspostavljaju (određuju) jednu ili više kontaktnih točaka na odgovarajućim

razinama uprave države članice. Kontaktna točka odgovorna je za olakšavanje i koordinaciju postupaka izdavanja dozvola i pružanja informacija o elementima iz članka 17.

U predmetnom postupku u RH sudjeluje više jednakopravnih dionika (rudarstvo, zaštita okoliša i prirode, prostorno planiranje). Stavak 7. propisuje osiguravanje kvalificiranih djelatnika, te osiguravanje svega potrebnog za rad, a što će sigurno predstavljati dodatno administrativno opterećenje.

Članak 10. (*Trajanje postupka izdavanja dozvola*) - RH nema istražnih prostora i/ili eksploatacijskih polja strateških mineralnih sirovina, odnosno kritičnih mineralnih sirovina, te nema realne mogućnosti za isto, no smatra da su predloženi rokovi teško izvedivi. Projekti recikliranja mogu uključivati postupak izmjene prostornog plana, postupak strateške procjene, lokacijsku dozvolu, ocjenu o potrebi procjene, odnosno studiju utjecaja, okolišnu dozvolu i dozvolu za gospodarenje otpadom te stoga ocjenjuje da provedba u predloženom roku od 12 mjeseci nije izvediva.

RH ne podržava odredbe članka 10. stavka 4. kojima se propisuje prešutno odobrenje (*tacit approval*) za strateške projekte koji se odnose na preradu ili recikliranje ukoliko nacionalno nadležno tijelo ne izda dozvolu u propisanim rokovima. Smatra da navedena odredba nije prikladna ukoliko je za strateški projekt potrebno provesti procjenu utjecaja na okoliš.

Članak 12. (*Planiranje*) - Jedinice lokalne samouprave i jedinice područne (regionalne) samouprave sukladno Ustavu RH samostalno planiraju i gospodare svojim prostorom. U slučaju potencijalne potrebe provođenja istraživanja i eksploatacije strateških mineralnih sirovina, odnosno kritičnih mineralnih sirovina postavlja se pitanje predviđanja prostora za takvu namjenu, imajući u vidu postupke donošenja prostornih planova, odnosno postupak planiranja takvih prostora. RH je važno uključivanje reference na dobrovoljnu prirodu ovih odredbi.

Članak 14. (*Ubrzavanje provedbe*) - RH predlaže brisanje stavaka 2a i 2b jer smatra da nije uloga država članica pomoć nositeljima projekata u ispunjavanju administrativnih obveza i izvješćivanja te pomoć radi daljnjeg povećanja potpore javnosti za projekt. Navedeno je opterećujuće za manje administracije te predstavlja uključivanje državnih službenika u interne procese poduzeća. Smatra da stavak 2. već daje dovoljno fleksibilnosti državama članicama koje to žele i imaju kapacitet za pružanje administrativne podrške strateškim projektima.

Članak 18. (*Nacionalni program istraživanja*) - U roku godinu dana od dana stupanja na snagu uredbe, potrebno je donijeti Nacionalni program istraživanja strateških mineralnih sirovina, odnosno kritičnih mineralnih sirovina. Hrvatski geološki institut provest će navedenu odredbu izrade Nacionalnog programa istraživanja sukladno svojim podacima, bazama i novčanim sredstvima iz redovitog poslovanja.

Članak 23. Pripravnost društava za rizike - RH smatra da provođenje ovih testova predstavlja prekomjerno opterećenje za države članice i poduzeća (teret veći od koristi). Ujedno traži jasnije tumačenje, odnosno jasniju definiciju strateških tehnologija (članak 2. Definicije (31)).

Članak 45. Sankcije - Predlaže se navođenje pojedinih članaka za koje je potrebno utvrditi pravila o sankcijama koje se primjenjuju u provedbi ove uredbe.

Ciljevi predložene uredbe su vrlo ambiciozni i isti će biti ozbiljan izazov za sve dionike u Republici Hrvatskoj.

Vezano uz strateške projekte, koji se smatraju od javnog interesa ili služe javnom zdravlju i sigurnosti te se može smatrati da imaju prevladavajući javni interes, ako su ispunjeni svi uvjeti utvrđeni u direktivama 92/43/EEZ, 2000/60/EZ i 2009/147/EZ, primamo na znanje ovakav pristup. Smatramo kako u raspravama u Vijeću ne bi trebalo doći do daljnjeg slabljenja odredbi vezanih uz okolišno zakonodavstvo. Svakako svi uvjeti utvrđeni Direktivom o staništima 92/43/EEZ i Direktivom o pticama 2009/147/EZ trebaju biti zadovoljeni.

RH tijekom daljnje rasprave drži važnim voditi računa o izbjegavanju nepotrebnog administrativnog opterećenja za administracije država članica. Smatramo da predložena uredba donosi dobru ravnotežu između ekoloških standarda i potrebe za istraživanjem i eksploatacijom strateških/kritičnih mineralnih sirovina.

Vezano uz djelatnost rudarstva, od izuzetne je važnosti transparentnost postupaka, odnosno dostupnost svih podataka i postupaka koji se provode u svezi istraživanja i eksploatacije mineralnih sirovina.

Primjerice u RH na WEBGIS-u (<https://jisms.gospodarstvo.gov.hr/#/maps>) javno su dostupni svi podaci o istraživanju i eksploataciji mineralnih sirovina u RH, sve lokacije za istraživanje i eksploataciju, svi najbitniji akti, svaki postupak je javno objavljen te se poziva javnost na sudjelovanje.

Potrebna je izmjena percepcije rudarstva kao isključivo onečišćivača. Bez eksploatacije mineralnih sirovina nema razvoja društva, ako nema mineralnih sirovina nema ni digitalne i zelene tranzicije. Ne može se uspoređivati rudarstvo 20. stoljeća s rudarstvom 21. stoljeća, koje samo po sebi inzistira na racionalnoj eksploataciji mineralnih sirovina, uz poštovanje svih potrebnih okolišnih standarda uz korištenje najnovije tehnologije, odnosno rudarskih strojeva i alata koji imaju što manji utjecaj na okoliš.

Zaključno, potrebno je ukazati javnosti/društvu da bez rudarstva, rudarstva 21. stoljeća, nema niti daljnjeg održivog razvoja (cjelokupnog) društva.

Smatramo bitnim što će se ovom uredbom smanjiti administrativno opterećenje i pojednostavniti postupci izdavanja dozvola za projekte u području kritičnih mineralnih sirovina u EU-u, a zatim i poboljšati rafiniranje, prerada i recikliranje kritičnih mineralnih sirovina u EU-u uz posljedično povećavanje kapaciteta za recikliranje, uključujući i bolje prikupljanje

tokova otpada bogatih kritičnim mineralnim sirovinama te osiguravanje da se isti reciklira u sekundarne kritične sirovine.

Nadalje smatramo bitnim što se ovom uredbom predlaže provedba nacionalnih mjera za povećanje ponovne uporabe proizvoda i komponenti s visokim potencijalom oporabe kritičnih mineralnih sirovina s posljedičnim povećanjem uporabe sekundarnih kritičnih sirovina u proizvodnji, uključujući i uzimanje u obzir recikliranog sadržaja kao kriterija za dodjelu u postupcima javne nabave.

Sukladno Prijedlogu uredbe, gospodarenje otpadom treba osigurati da se otpad, koji sadrži kritične mineralne sirovine, reciklira, te sirovine vrate u „dobavne pravce“ unutar EU.

U procjeni učinka EK navodi se da će uredba uzrokovati troškove operaterima rudarskog otpada (koji sadrži strateške ili kritične mineralne sirovine) i proizvođačima EE opreme (koja sadrži strateške ili kritične mineralne sirovine). U RH nije izdana niti jedna dozvola za gospodarenje otpadom iz rudarstva, a prema priloženom dokumentu u RH nema strateških ili kritičnih mineralnih sirovina, stoga smatramo kako navedeno ne bi trebalo imati značajni učinak.

Mišljenja smo kako će uredba imati određeni učinak na ograničeni broj subjekata u RH koji gospodare otpadom, jer od strateških ili kritičnih materijala navedenih u Dodatku Prijedloga uredbe, identificirani su slijedeći relevantni materijali sadržani u otpadu koji se odvojeno sakuplja/reciklira u RH u okviru postojećeg sustava gospodarenja otpadom:

- bakar (iz otpadnih električnih vodiča i otpadne EE opreme);
- platina (iz katalizatora u otpadnim vozilima);
- nikal (iz baterija) i
- litij (iz baterija).

Dodatna informacija o sakupljanju i gospodarenju otpadom

-Tvrtnke koje gospodare otpadom izdvajaju bakar iz otpada (radi smanjenja sadržaja nečistoća), te ga potom prodaju i/ili recikliraju. Dodatno, određen broj tvrtki obavlja otkup otpadnog bakra u sklopu otkupa metalnog otpada. U RH određeni broj osoba ima dozvolu za recikliranje bakra (cca 10-tak tvrtki). Izuzev bakra koji se nalazi u EE otpadu (sustav kojim upravlja Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost - FZOEU), gospodarenje otpadom koji sadrži bakar se obavlja prema uvjetima tržišta.

-Tvrtnke koje gospodare otpadom izdvajaju platinu iz katalizatora u otpadnim vozilima. Sustavom gospodarenja otpadnim vozilima upravlja FZOEU. U RH se obavlja sakupljanje otpadnih vozila i izdvajanje katalizatora s platinom.

-U RH je uspostavljen sustav gospodarenja otpadnim baterijama, što uključuje i baterije koje sadrže nikal. Preuzimanje se obavlja putem trgovina i reciklažnih dvorišta, pošiljka otpadnih baterija se okrupnjuje i potom izvozi iz RH na recikliranje. Sustavom gospodarenja otpadnim baterijama upravlja FZOEU. U RH se zasad ne obavlja recikliranje nikla.

-Litij se trenutno sakuplja u okviru sustava gospodarenja EE otpadom, prvenstveno iz baterija prijenosnih ručnih alata. Sustavom gospodarenja EE otpadom upravlja FZOEU. U RH se zasad ne obavlja recikliranje litija.

Dodatna informacija - Istraživanje i eksploatacije mineralnih sirovina u Republici Hrvatskoj
U ovom trenutku u Republici Hrvatskoj eksploatiraju se slijedeće mineralne sirovine:

- arhitektonsko-građevni kamen – blokovski,
- arhitektonsko-građevni kamen – pločasti,
- ciglarska glina,
- gips,
- građevni pijesak i šljunak,
- karbonatne mineralne sirovine za industrijsku preradbu,
- kremen pijesak,
- morska sol,
- tehničko-građevni kamen
- tuf.

Istraživanje i eksploatacija mineralnih sirovina u RH ovisi o cijelom nizu dionika, od kojih su najvažniji, jedinice lokalne samouprave i jedinice područne (regionalne) samouprave koje moraju planirati u svojim prostornim planovima, prostor u kojem se može istraživati i u konačnici eksploatirati mineralna sirovina.

Istraživanje mineralnih sirovina financiraju rudarski gospodarski subjekti (fizičke i pravne osobe) i sav rizik isti preuzimaju na sebe.

Nakon provedbe istražnih radnji i potvrđivanja dostatnih količina rezervi mineralne sirovine koje se temeljem današnje rudarske tehnologije mogu rentabilno otkopavati/pridobivati, potrebno je provesti niz propisanih radnji po posebnim propisima u svezi zaštite okoliša, prirode, prostornog planiranja (studija utjecaja rudarskog zahvata na okoliš, prirodu, lokacijska dozvola). Do koncesije se mora izraditi i provjeriti rudarski projekt, te riješiti imovinsko-pravni odnosi.

Iskustveno sve ove radnje, od pokretanja postupka za istraživanje mineralnih sirovina do sklapanja ugovora o koncesiji za eksploataciju mineralnih sirovina traju oko 5 godina, dok sam postupak kod tijela nadležnog za rudarstvo traje do 1 godinu.

Strateške ili kritične mineralne sirovine u Republici Hrvatskoj

Uvidom u Jedinstveni informacijski sustav mineralnih sirovina, Sektor za rudarstvo nedvojbeno je utvrdio kako slijedi:

- u RH nema istražnih prostora i/ili eksploatacijskih polja strateških mineralnih sirovina, odnosno kritičnih mineralnih sirovina.
- u RH nema oplemenjivanja mineralnih sirovina iz kojih bi se mogle dobiti strateške ili kritične mineralne sirovine.

Prema dostupnim podacima Sektora za rudarstvo gotovo da ne postoji mogućnost da se u RH geološkim/rudarskim istražnim radovima pronađu/potvrde geološka ležišta strateških/ kritičnih mineralnih sirovina na kojima bi bila opravdana ekonomska eksploatacija istih.

Rudarski gospodarski subjekti koji se u RH bave istraživanjem i eksploatacijom mineralnih sirovina su uglavnom pravne osobe (mala i srednja trgovačka društva) odnosno fizičke osobe

(obrtnici) te isti svojim kapacitetima (financijskim i ostalim) nisu u mogućnosti pokrenuti istraživanja strateških/kritičnih mineralnih sirovina, niti im iste trebaju u proizvodnji gotovih proizvoda, odnosno svakodnevnom poslovanju.

Sporna/otvorena pitanja za RH:

Administrativni kapaciteti i pitanje kontakt točke u provedbi ove uredbe.

Stajališta država članica i EK:

Sve države članice su pozitivne prema Prijedlogu uredbe no u ovoj fazi rasprave, države članice još nemaju usvojena nacionalna stajališta te su na do sada održanim sastancima iznosile preliminarne komentare i postavljale pitanja o pojedinim odredbama.

Sporna/otvorena pitanja za države članice i EK:

DK, NL, IT, FR, HU i LU su zatražile ambicioznije ciljeve za povećanje kapaciteta recikliranja u EU (prijedlog EK u čl.1. iznosi 15 % strateških sirovina koje se godišnje potroše u Uniji). EK smatra da je cilj od 15% dovoljno ambiciozan s obzirom na postojeće stope recikliranja (primjerice stopa recikliranja za litij iznosi 0%). Predsjedništvo je predložilo povećanje ambicije na 20%.

FR, EL, AT, SI, BE i LU traže uključivanje aluminija na popis strateških sirovina.

Više DČ (DE, FR, DK, FI, EL, HR, PT, ES, NL, IT) je izrazilo zabrinutost zbog predloženih rokova za izdavanje dozvola u članku 10. (24 mjeseca za strateške projekte koji se odnose na vađenje; 12 mjeseci za strateške projekte koji se odnose samo na preradu ili recikliranje) zbog kompatibilnosti s rokovima i obvezama koji proizlaze iz zakonodavnog okvira za zaštitu okoliša te zbog financijskog učinka na DČ (nova zapošljavanja).

EK je pojasnila da su predloženi rokovi u skladu s drugim zakonodavstvom EU-a, različiti procesi mogu ići paralelno (izdavanje dozvola i procjena utjecaja na okoliš). U slučaju nepoštivanja rokova od strane država članica, poziva se na čl. 258. UFEU, EK u tom slučaju pokreće postupak zbog povrede prava EU-a. Švedsko predsjedništvo je kao kompromisno rješenje predložilo da se iz predloženih rokova isključi izrada procjena utjecaja na okoliš.

Više država članica (EL, DK, AT, IT) ne podržava odredbe članak 10. stavak 4. kojim se propisuje prešutno odobrenje (*tacit approval*) za strateške projekte ukoliko nacionalno nadležno tijelo ne izda dozvolu u propisanim rokovima, te su zatražile mišljenje pravne službe Vijeća. EK je naglasila važnost odredbe jer time šaljemo poruku investitorima da je EU ozbiljna oko rokova.

EL, LU, PL, SI, SK su pozvale na uključivanje reference na učinak prelijevanja u članak 5. - Kriteriji za priznavanje strateških projekata.

DK, PT, EE i AT ne podržavaju članak 24. Zajednička nabava, kojim EK predlaže uspostavu sustava agregirane potražnje poduzetnika koji su potrošači strateških sirovina, s ciljem traženja povoljnih ponuda dobavljača, jer smatraju da zajednička nabava 16 različitih strateških sirovina nije jednaka situaciji zajedničke nabave plina za vrijeme energetske krize. - EK je pojasnila da je cilj navedenih odredbi pomoći gospodarskim subjektima da dobiju bolji pristup strateškim

sirovinama, bolje cijene, bolje uvjete te smanjenje administrativnih troškova. Prijedlog je inspiriran mehanizmom zajedničke kupnje plina.

FI, EL, MT, PT, SI, SK, IT ne podržavaju odredbe članka 33. Strateška partnerstva kojom se obvezuju države članice na koordinaciju s EK u pogledu osiguravanja dosljednosti između bilateralne suradnje država članica i neobvezujućih strateških partnerstava EU-a s trećim zemljama. Zbog nejasnog utjecaja odredbe na bilateralnu gospodarsku suradnju država članica, švedsko predsjedništvo je najavilo izmjene teksta.

BE, SI, AT, FR, IT, EL smatraju da će napredak rada na aktu biti težak bez poznate financijske strukture, budući da su dionici također zainteresirani za ovo pitanje, a sam prijedlog ne uključuje poseban proračun inicijative. EK je kao moguće izvore financiranja koji bi mogli podržati projekte duž lanca vrijednosti navela RRF, ERDF, InvestEU, Just Transition Fund, Inovacijski fond, NDICI), te različite programe državnih potpora (GBER, TCTF, IPCEI, regionalne potpore).

Stav RH o spornim/otvorenim pitanjima država članica i EK:

RH može podržati prijedlog EK za Unijin kapacitet recikliranja do 2030., uključujući sve međukorake recikliranja, da je dovoljan za proizvodnju barem 15 % strateških sirovina koje se godišnje potroše u Uniji, jer smatra da je dovoljno ambiciozan s obzirom na postojeće stope recikliranja u EU-u.

RH može podržati prijedlog država članica za uključivanje reference na učinak prelijevanja u članak 5. Kriteriji za priznavanje strateških projekata.

RH podržava izmjene članka 33. Strateška partnerstva zbog nejasnog utjecaja odredbe na bilateralnu gospodarsku suradnju.

RH smatra važnim ocjenu i pregled dostupnih postojećih instrumenata financiranja za potporu potrebnih ulaganja u projekte proizvodnje kritičnih sirovina (rudnici, rafinerije i kapaciteti za recikliranje) unutar Unije i izvan nje.

Postojeće zakonodavstvo RH i potreba njegove izmjene slijedom usvajanja zakonodavnog akta:

Zakonom o rudarstvu je određena procedura za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina koja se može/mora primijeniti na strateške, odnosno kritične mineralne sirovine.

Temeljem donošenja predmetne uredbe u ovom trenutku ne očekuje se izmjena ili dopuna Zakona o rudarstvu.

Temeljem donošenja predmetne uredbe očekuje se izmjena/dopuna Plana gospodarenja otpadom te izmjena Zakona o gospodarenju otpadom i donošenje izmjena ili novog podzakonskog akta u području gospodarenja otpadom te su moguće izmjene propisa iz područja prostornog planiranja, gradnje, zaštite okoliša, zaštite prirode.

Utjecaj provedbe zakonodavnog akta na proračun RH:

U ovom trenutku nije moguće procijeniti utjecaj na proračun RH.

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 16.3.2023.
COM(2023) 160 final

2023/0079 (COD)

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

**o uspostavi okvira za sigurnu i održivu opskrbu kritičnim sirovinama i o izmjeni uredbi
(EU) br. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 i (EU) 2019/1020**

(Tekst značajan za EGP)

{SEC(2023) 360 final} - {SWD(2023) 160 final} - {SWD(2023) 161 final} -
{SWD(2023) 162 final}

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

• Razlozi i ciljevi prijedloga

Sirovine su na početku svakog industrijskog lanca vrijednosti. Ova se Uredba odnosi na neenergetske i nepoljoprivredne sirovine važne za gospodarstvo EU-a za čiju opskrbu postoji visok stupanj rizika. Te kritične sirovine često su neophodan materijal za niz strateških sektora, uključujući energiju iz obnovljivih izvora, digitalnu industriju, svemir, obranu i zdravstvo. Međutim, vađenje i prerada kritičnih sirovina, ovisno o metodama i procesima, mogu imati negativne okolišne i socijalne posljedice.

Brojne kritične sirovine EU gotovo isključivo uvozi. Dobavljači tih uvoznih sirovina često se uglavnom nalaze u samo nekoliko trećih zemalja, u kojima se te sirovine i uvoze i prerađuju. Na primjer, 97 % magnezija EU nabavlja iz Kine. Teški elementi rijetkih zemalja, koji se upotrebljavaju u trajnim magnetima, rafiniraju se isključivo u Kini. U Demokratskoj Republici Kongo vadi se 63 % svjetskog kobalta, koji se koristi u baterijama, a 60 % kobalta se rafinira u Kini. EU je zbog te koncentracije izložen znatnim rizicima za sigurnost opskrbe. U praksi postoje primjeri država koje su iskorištavale svoj snažan položaj dobavljača kritičnih sirovina protiv zemalja kupaca, npr. izvoznim ograničenjima.

Zbog globalnog prelaska na energiju iz obnovljivih izvora i digitalizacije naših gospodarstava i društava predviđa se da će se u predstojećim desetljećima potražnja za nekim od tih kritičnih sirovina ubrzano povećavati. Očekuje se da će se do 2050. globalna potražnja za litijem, koji se upotrebljava u proizvodnji baterija za mobilnost i skladištenje energije, povećati do 89 puta. Predviđa se i da će se do 2050. 6 do 7 puta povećati potražnja EU-a za elementima rijetkih zemalja, od kojih se proizvode trajni magneti koji se upotrebljavaju u vjetrenim turbinama ili električnim vozilima. Očekuje se i da će se potražnja EU-a za galijem, koji se koristi u proizvodnji poluvodiča, do 2050. povećati 17 puta. Učinkovitijim iskorištavanjem sirovina, povećanjem njihove kružnosti i pronalaženjem zamjenskih materijala može se donekle ublažiti predviđeno povećanje potražnje, ali ne očekuje se da će to dovesti do pada potražnje. Trenutačno postoji rizik da postojeći i planirani kapaciteti neće moći zadovoljiti više od 50 % predviđene potražnje za kobaltom, a očekuje se da će buduće povećanje potražnje za elementima rijetkih zemalja biti brže od rasta kapaciteta¹. Zato su brojne zemlje donijele politike za aktivno osiguravanje opskrbe kritičnim sirovinama, čime se povećava konkurencija u području resursa.

Poremećaj u opskrbi osnovnim potrepštinama za vrijeme krize uzrokovane bolešću COVID-19 i energetske krize nastale zbog ruske agresije na Ukrajinu ukazao je na strukturnu ovisnost EU-a o opskrbi i potencijalnu štetnost te ovisnosti u kriznim vremenima. Budući da su kritične sirovine od ključne važnosti za zelenu i digitalnu tranziciju i za obrambene i svemirske primjene, poremećaj u opskrbi tim sirovinama znatno bi negativno utjecao na industriju EU-a. Time bi se ugrozilo funkcioniranje jedinstvenog tržišta i konkurentnost EU-a, u pitanje bi se dovelo i postojeća radna mjesta i otvaranje novih radnih mjesta te bi bilo posljedica i za radne uvjete i plaće. Uz to, Unija bez sigurne opskrbe kritičnim sirovinama neće moći ostvariti svoj cilj zelene i digitalne budućnosti.

¹ Carrara, S., i sur., *Supply chain analysis and material demand forecast in strategic technologies and sectors in the EU – A foresight study* (Analiza lanca opskrbe i predviđanje potražnje za materijalima u strateškim tehnologijama i sektorima u EU-u – prognostička studija), Ured za publikacije Europske unije, Luksemburg, 2023., doi:10.2760/386650, JRC132889

Inicijativa za sirovine iz 2008. i akcijski plan za kritične sirovine iz 2020. pružili su okvir za inicijative za procjenu kritičnosti sirovina, međunarodnu diversifikaciju, istraživanja i razvoj te razvoj kapaciteta za proizvodnju kritičnih sirovina u EU-u. Donesene mjere pomažu u poboljšanju sigurnosti opskrbe. Na primjer, strateška partnerstva uspostavljena s trećim zemljama, kako je predviđeno u akcijskom planu, pridonose diversifikaciji izvora opskrbe sirovinama daljnjom integracijom lanaca vrijednosti sirovina EU-a s onima trećih zemalja koje su bogate resursima.

No neregulatorne mjere nisu bile dovoljne da bi se zajamčio pristup sigurnoj i održivoj opskrbi kritičnim sirovinama u EU-u. Trenutačno ne postoji regulatorni okvir namijenjen strukturnom smanjenju rizika za sigurnost opskrbe svim kritičnim sirovinama. Prvo, industrija je i dalje izložena prevelikom riziku od poremećaja opskrbe zato što ne postoji zajednički okvir koji bi gospodarskim subjektima omogućio da budu otporni i pripremljeni na rješavanje mogućih problema. Drugo, potencijal EU-a za povećanje kapaciteta vađenja, prerade ili recikliranja i dalje je nedovoljno iskorišten. Znanje o ležištima mineralnih sirovina koje postoji u državama članicama često nije proširivano od vremena kad kritične sirovine nisu bile toliko tražene koliko danas. Ponekad težak pristup financiranju, dugotrajni i složeni procesi izdavanja dozvola, nedostatak potpore javnosti i potencijalni ekološki problemi su ozbiljne prepreke razvoju projekata u području kritičnih sirovina. Treće, zakonodavstvom o gospodarenju otpadom ne stvara se dovoljno poticaja za poboljšanje kružnosti kritičnih sirovina („njihova kružnost”) ili razvoj tržišta sekundarnih sirovina. Naposljetku, nema dovoljno poticaja za ograničavanje negativnih utjecaja koje na okoliš imaju kritične sirovine stavljene na tržište EU-a ni za izvješćivanje o tim utjecajima.

U tom kontekstu, ciljevi su ovog Prijedloga sljedeći:

- jačanje svih faza europskog lanca vrijednosti kritičnih sirovina,
- diversifikacija uvoza kritičnih sirovina u EU radi smanjenja strateških ovisnosti,
- poboljšanje kapaciteta EU-a za praćenje i ublažavanje postojećih i budućih rizika od poremećaja opskrbe kritičnim sirovinama,
- omogućavanje slobodnog kretanja kritičnih sirovina na jedinstvenom tržištu i visoke razine zaštite okoliša poboljšanjem njihove kružnosti i održivosti.

Ovo obrazloženje odnosi se samo na ovaj Prijedlog uredbe. Opća strateška vizija za jačanje opskrbe Europe kritičnim sirovinama donošenjem mjera u EU-u i izvan njega objašnjena je u Komunikaciji uz prijedlog.

• **Dosljednost s postojećim odredbama politike u tom području**

Ovaj je Prijedlog u skladu sa strategijom europskog zelenog plana i Europskim zakonom o klimi. Cilj je ovog Prijedloga pomoći EU-u da stekne kapacitete koji će biti potrebni za ostvarivanje njegovih ciljeva za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, za razvoj strateških tehnologija proizvodnje, kao što su poluvodiči, i za ostvarenje naših ciljeva klimatske neutralnosti.

Ovaj je Prijedlog odgovor na Izjavu iz Versaillesa koju je 2022. donijelo Europsko vijeće, u kojoj je istaknuta strateška važnost kritičnih sirovina za jamčenje otvorene strateške autonomije EU-a i europske suverenosti. Usklađen je s rezolucijom Europskog parlamenta iz studenoga 2021. o Europskoj strategiji za kritične sirovine i zaključcima Konferencije o budućnosti Europe. Naposljetku, ovo je rezultat najava iz govora o stanju Unije 2022. u kojem je predsjednica von der Leyen među ciljevima navela smanjenje ovisnosti EU-a o kritičnim sirovinama. To bi se postiglo diversifikacijom i osiguravanjem održive domaće opskrbe

kritičnim sirovinama, identificiranjem strateških projekata duž lanca opskrbe i stvaranjem strateških rezervi. U Komunikaciji o planu REPowerEU i Zajedničkoj komunikaciji o analizi nedostatnih ulaganja u obranu i daljnjim koracima u svibnju 2022. je, još prije najave Europskog akta o kritičnim sirovinama, najavljen zakonodavni prijedlog o kritičnim sirovinama.

Budući da je predmet ovog Prijedloga širenje kapaciteta EU-a za opskrbu kritičnim sirovinama, popratna komunikacija objašnjava temeljnu strategiju za osiguravanje opskrbe kritičnim sirovinama, koja uključuje neregulatorne mjere za diversifikaciju vanjske opskrbe iz trećih zemalja i poticanje istraživanja, inovacija i vještina. Uredbi su priloženi rezultati Komisijine procjene kritičnosti, odgovarajući spisi o kritičnim i strateškim sirovinama (vidjeti detaljno objašnjenje na str. 15) na koje se ovaj Prijedlog odnosi te najnovija prognostička studija. Ovaj je Prijedlog predstavljen zajedno s Aktom o industriji s nultom neto stopom emisija, koji će, kako je najavljeno u Komunikaciji o industrijskom planu u okviru zelenog plana za doba nulte neto stope emisija, biti temelj industrijske proizvodnje ključnih tehnologija u EU-u.

Ovaj je Prijedlog u skladu s Komunikacijom Komisije iz svibnja 2021. o ažuriranju industrijske strategije EU-a iz 2020., u kojoj se utvrđuju područja strateških ovisnosti zbog kojih mogu nastati slabosti. U dva detaljna preispitivanja dodatno su analizirani uzroci strateških ovisnosti. Prvo su se, među ostalim, općenito razmatrale kritične sirovine, a zatim elementi rijetkih zemalja i magnezij.

Iako prije ove Uredbe nije postojao regulatorni okvir za osiguravanje opskrbe kritičnim sirovinama, ovaj je Prijedlog u skladu s prethodnim europskim strategijama za kritične sirovine. Prvo, Uredba se temelji na procjeni kritičnosti koja se, još od inicijative iz 2008., ažurira svake tri godine, i koja pruža informacije o kritičnim sirovinama i EU-ovim ovisnostima o njima. Drugo, ona je dopuna i jačanje inicijativa koje su uslijedile nakon akcijskog plana iz 2020. Ona daje i okvir za potporu projektima duž lanca vrijednosti kritičnih sirovina, nastavljajući se na rad europskog saveza za sirovine. Prijedlog se temelji i na načelima EU-a za održive sirovine, kojima se nastoji postići da države članice jednako poimaju održivo vađenje i preradu.

Osim toga, u skladu s Akcijskim planom za postizanje sinergije između civilne, obrambene i svemirske industrije iz 2021. Komisija osniva Opservatorij za ključne tehnologije. Opservatorij će identificirati, pratiti i procjenjivati ključne tehnologije za civilni, obrambeni i svemirski sektor, njihove moguće primjene i povezane lance vrijednosti i opskrbe, uključujući strateške ovisnosti i ranjivosti.

Nadalje, Komisija je provela prognostičku studiju u kojoj je procijenila buduće potrebe Europske unije za kritičnim sirovinama i moguća uska grla u lancu opskrbe u ključnim strateškim tehnologijama i sektorima. U izvješću se predviđa nezapamćeno povećanje potražnje za materijalima koji su ključni za uspješnu usporednu tranziciju te programe obrane i zrakoplovno-svemirske industrije EU-a.

Prijedlog je usklađen s drugim zakonodavstvom o kritičnim sirovinama. Na primjer, u skladu je s Uredbom o mineralima iz područja zahvaćenih sukobima², kojom se od uvoznika kositra, tantala, volframa i zlata zahtijeva da duž svojeg lanca vrijednosti uspostave i provode politike

² Uredba (EU) 2017/821 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. svibnja 2017. o utvrđivanju obveza dužne pažnje u lancu opskrbe za uvoznike Unije koji uvoze kositar, tantal i volfram, njihove rude i zlato podrijetlom iz sukobima pogođenih i visokorizičnih područja (SL L 130, 19.5.2017., str. 1.–20.).

dužne pažnje za ublažavanje utjecaja na ljudska prava povezanih s oružanim sukobima i radnim pravima.

- **Dosljednost u odnosu na druge politike EU-a**

S obzirom na prisutnost kritičnih sirovina u mnogim industrijskim lancima vrijednosti i obilježja pojedinih faza lanca vrijednosti kritičnih sirovina, kao što su vađenje, prerada ili recikliranje, relevantan je niz europskih politika i zakonodavstava.

Prvo, zakonodavstvo EU-a o okolišu obuhvaća postupke ishoda dozvole za sirovinne projekte, uključujući projekte u području kritičnih sirovina, duž cijelog lanca vrijednosti. Predložena Uredba primjenjivat će se ne dovodeći u pitanje zakonodavstvo EU-a o zaštiti prirode, uključujući Direktivu 2011/92/EU³ o procjeni utjecaja na okoliš, Direktivu 2010/75/EU⁴ o industrijskim emisijama, Direktivu 92/43/EEZ⁵ o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore, Direktivu 2009/147/EZ⁶ Europskog parlamenta i Vijeća o očuvanju divljih ptica i Direktivu 2000/60/EZ⁷ Europskog parlamenta i Vijeća o vodnoj politici⁸. Cilj je ovog Prijedloga pojednostavniti nacionalne postupke izdavanja dozvola i učiniti ih predvidljivijima kako bi se osiguralo da su projekti u skladu sa zakonodavstvom EU-a o zaštiti prirode, a da se pri tome ne ugrozi djelotvorna primjena odredbi Prijedloga.

Drugo, Okvirnom direktivom EU-a o otpadu uređuje se skupljanje, smanjenje, recikliranje i obrada otpada, uključujući tokove otpada koji sadržavaju kritične sirovine. U okviru Direktive o otpadu od vađenja minerala⁹ od svakog operatera koji je odgovoran za upravljanje otpadom od vađenja minerala (tj. otpadom nastalim rudarskim radovima) zahtijeva se ishoda dozvole. Prijedlog će dopuniti tu direktivu uvođenjem zahtjeva da svi operateri (za aktivna postrojenja za gospodarenje otpadom) i države članice (za zatvorena i napuštena postrojenja za gospodarenje otpadom) analiziraju mogućnost uporabe kritičnih sirovina iz otpada od vađenja minerala. Okvirna direktiva o otpadu¹⁰ primjenjuje se na otpad općenito i obvezuje države članice da poduzmu mjere za sprečavanje stvaranja otpada, osobito od proizvoda koji sadržavaju kritične sirovine. Direktivom o otpadnoj električnoj i elektroničkoj opremi¹¹ utvrđuju se pravila za poticanje pripreme za ponovnu uporabu, recikliranje i druge oblike uporabe otpada iz električne i elektroničke opreme kako bi se pridonijelo učinkovitom iskorištavanju resursa i dobivanju sekundarnih, među ostalim kritičnih, sirovina. Provodi se

³ Direktiva 2011/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš (kodifikacija) (SL L 26, 28.1.2012., str. 1.–21.).

⁴ Direktiva 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o industrijskim emisijama (integrirano sprečavanje i kontrola onečišćenja) (SL L 334, 17.12.2010., str. 17.–119.).

⁵ Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (SL L 206, 22.7.1992., str. 7.–50.).

⁶ Direktiva 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2009. o očuvanju divljih ptica (SL L 20, 26.1.2010., str. 7.–25.).

⁷ Direktiva 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (SL L 327, 22.12.2000., str. 1.–73.).

⁸ Direktiva 2008/56/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o uspostavljanju okvira za djelovanje Zajednice u području politike morskog okoliša (Okvirna direktiva o pomorskoj strategiji) (SL L 164, 25.6.2008., str. 19.–40.).

⁹ Direktiva 2006/21/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2006. o gospodarenju otpadom od vađenja minerala i o izmjeni Direktive 2004/35/EZ – Izjava Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije (SL L 102, 11.4.2006., str. 15.–34.).

¹⁰ Direktiva 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o otpadu i stavljanju izvan snage određenih direktiva (SL L 312, 22.11.2008., str. 3.–30.).

¹¹ Direktiva 2012/19/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o otpadnoj električnoj i elektroničkoj opremi (OEEO) (preinačena) Tekst značajan za EGP (SL L 197, 24.7.2012., str. 38.–71.).

zajedničko preispitivanje Direktive 2000/53/EZ¹² o otpadnim vozilima, u vezi s Direktivom 2005/64/EZ¹³ o homologaciji tipa motornih vozila s obzirom na mogućnost njihove ponovne uporabe, recikliranja i oporabe, u cilju smanjenja količine otpada od otpadnih vozila i njihovih sastavnih dijelova i povećanja kružnosti konvencionalnih i električnih vozila, koja sadržavaju znatne količine kritičnih sirovina. Zakonodavna inicijativa nastala na temelju tog preispitivanja dopunit će horizontalne zahtjeve za mogućnost recikliranja uključene u ovu Uredbu uvođenjem konkretnijih zahtjeva za poboljšanje mogućnosti recikliranja trajnih magneta u vozilima, čime će se olakšati obrada i recikliranje tog otpada.

Treće, klasifikacijom opasnosti propisanom u Uredbi 1272/2008/EZ¹⁴ o razvrstavanju, označivanju i pakiranju tvari i smjesa te mjerama za smanjenje rizika predviđenima Uredbom 1907/2006/EZ¹⁵ o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (REACH) jamči se sigurnost kemikalija i proizvoda koji sadržavaju kemikalije u EU-u, što je vrlo važno za kritične sirovine. U strategiji održivosti EU-a u području kemikalija¹⁶ utvrđuju se aktivnosti potrebne za bolju zaštitu ljudskog zdravlja i okoliša kao dio ambicioznog pristupa stvaranju netoksičnog i kemijski sigurnog okoliša u skladu s europskim zelenim planom. To uključuje smanjivanje rizika i zamjenu najopasnijih kemikalija u potrošačkim i profesionalnim proizvodima. U strategiji je uzeta u obzir i potreba da uporaba navedenih najopasnijih kemikalija bude dopuštena kad je to nužno za društvo. To će se u mnogim slučajevima primjenjivati i na uporabu kritičnih sirovina.

Četvrto, prisutnost kritičnih sirovina u mnogim industrijskim lancima vrijednosti i obilježja pojedinih faza lanca vrijednosti kritičnih sirovina zahtijevaju ljudske resurse, među ostalim odgovarajuću i kvalificiranu radnu snagu za potporu industriji. Taj se aspekt posebno uzima u obzir zaštitom radnih mjesta i otvaranjem novih kvalitetnih radnih mjesta kako bi se ispunile potrebe za radnom snagom u sektoru u svim fazama industrijskih lanaca vrijednosti, što je ključno za postizanje pravedne zelene tranzicije, jamčenje sigurnosti opskrbe kritičnim sirovinama i konkurentnost sektora. U skladu s ciljevima plana REPowerEU i europskog zelenog plana Preporuka Vijeća od 16. lipnja 2022.¹⁷ o osiguravanju pravedne tranzicije prema klimatskoj neutralnosti pruža sveobuhvatne smjernice za oblikovanje politika za zaštitu radnih mjesta, uključujući radne uvjete i plaće, i za potporu otvaranju kvalitetnih radnih mjesta u nizu industrijskih ekosustava i lanaca vrijednosti, među ostalim poticanjem usavršavanja i prekvalifikacije radne snage kako bi se ponuda uskladila s potrebama na sektorskom tržištu rada te savjetovanjem i dijalogom sa socijalnim partnerima.

Naposljetku, ta je inicijativa u skladu i sa sljedećim propisima:

¹² Direktiva 2000/53/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 18. rujna 2000. o otpadnim vozilima – Izjave Komisije (SL L 269, 21.10.2000., str. 34.–43.).

¹³ Direktiva 2005/64/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2005. o homologaciji tipa motornih vozila s obzirom na mogućnost njihove ponovne uporabe, recikliranja i oporabe i o izmjeni Direktive Vijeća 70/156/EEZ.

¹⁴ Uredba (EZ) br. 1272/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o razvrstavanju, označivanju i pakiranju tvari i smjesa, o izmjeni i stavljanju izvan snage Direktive 67/548/EEZ i Direktive 1999/45/EZ i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1907/2006 (SL L 353, 31.12.2008., str. 1.–1355.).

¹⁵ Uredba (EZ) br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006. o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (REACH) i osnivanju Europske agencije za kemikalije (SL L 396, 30.12.2006., str. 1.–850.).

¹⁶ COM(2020) 667 final.

¹⁷ Preporuka Vijeća od 16. lipnja 2022. o osiguravanju pravedne tranzicije prema klimatskoj neutralnosti 2022/C 243/04 (SL C 243, 27.6.2022., str. 35.–51.).

- Direktiva 2007/2/EZ¹⁸ o uspostavljanju infrastrukture za prostorne informacije u Europskoj zajednici (INSPIRE), čiji je cilj osigurati da je infrastruktura za prostorne podatke država članica usklađena i upotrebljiva u europskom i prekograničnom kontekstu, i
- Uredba (EU) 2020/852¹⁹ (Uredba o taksonomiji) o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja.

U području međunarodnih instrumenata ovaj je Prijedlog usklađen:

- s međunarodnim trgovinskim obvezama EU-a i zajedničkom trgovinskom politikom EU-a. Komunikacija priložena ovoj Uredbi uključuje mjere za jačanje i diversifikaciju vanjske opskrbe EU-a kritičnim sirovinama iz međunarodnih izvora bez narušavanja trgovinskih pravila i međunarodnog tržišnog natjecanja,
- s ažuriranom politikom EU-a za Arktik, objavljenom 2021., čiji je cilj pridonijeti očuvanju Arktika kao regije mirne suradnje, suzbiti posljedice klimatskih promjena i pridonijeti održivom razvoju arktičkih regija u korist arktičkih zajednica, posebno autohtonih naroda, i budućih generacija,
- sa zajedničkom komunikacijom Komisije i Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku „Global Gateway”, posebno u pogledu strateških partnerstava s trećim zemljama.
- Visoki predstavnik u potpunosti će ispuniti svoju ulogu i surađivati radi usklađenosti vanjskog djelovanja Unije i njezinih drugih politika.

Uredbom će se zajamčiti i dosljednost s drugim aktualnim prijedlozima:

- Uredba je u skladu s Uredbom o baterijama²⁰. Ta uredba uključuje posebne odredbe o kritičnim sirovinama u baterijama koje se stavljaju na jedinstveno tržište, a cilj ove Uredbe je povećati kapacitet EU-a za opskrbu tim materijalima i učiniti informacije o njihovom ekološkom otisku transparentnima i dostupnima kad ih se stavlja na jedinstveno tržište EU-a. Taj je pristup sličan postupnom uvođenju obveza smanjenja ekološkog otiska,
- Uredba je dopuna Prijedlogu direktive o dužnoj pažnji za održivo poslovanje²¹. Prijedlog direktive o dužnoj pažnji za održivo poslovanje može obuhvaćati društva koja koriste kritične sirovine i time omogućiti da ona na odgovarajući način ublažavaju štetne utjecaje na ljudska prava i okoliš u svojim proizvodnim i vrijednosnim lancima, ali u tom prijedlogu nema detaljnog zahtjeva za pružanje informacija o ekološkom otisku kritičnih sirovina. Izračunom ekološkog otiska svakog materijala na temelju Uredbe o kritičnim sirovinama moglo bi se pridonijeti djelotvornoj provedbi politike dužne pažnje,
- jačanjem otpornosti i pripravnosti europske industrije s obzirom na kritične sirovine Uredba dopunjava Instrument za izvanredne okolnosti na jedinstvenom tržištu, koji Komisiji u režimu pojačanog opreza i režimu za izvanredne okolnosti omogućuje

¹⁸ Direktiva 2007/2/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 14. ožujka 2007. o uspostavljanju infrastrukture za prostorne informacije u Europskoj zajednici (INSPIRE) (SL L 108, 25.4.2007., str. 1.–14.).

¹⁹ Uredba (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2020. o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088 (PE/20/2020/INIT).

²⁰ Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o baterijama i otpadnim baterijama, stavljanju izvan snage Direktive 2006/66/EZ i izmjeni Uredbe (EU) br. 2019/1020 (COM(2020) 798 final).

²¹ Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o dužnoj pažnji za održivo poslovanje i izmjeni Direktive (EU) 2019/1937 (COM(2022) 71 final).

aktivaciju ciljanih mjera ako se pojavi prijetnja ili poremećaj opskrbe strateškom robom, koja može uključivati kritične sirovine,

- Uredba ujedno proizvođačima ključnih tehnologija iz europskog akta o čipovima ili akta o industriji s nulom neto stopom emisija omogućuje da se oslone na sigurnu i održivu opskrbu kritičnim sirovinama.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

• Pravna osnova

Pravna je osnova ove Uredbe članak 114. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, kojim se Europskom parlamentu i Vijeću omogućuje donošenje mjera za uspostavu i ispravno funkcioniranje jedinstvenog tržišta.

Uredbom se namjerava zajamčiti sigurna i održiva opskrba kritičnim sirovinama za EU. Bez toga će trenutni trendovi u ponudi i potražnji vjerojatno stvoriti ozbiljan strukturni rizik od poremećaja opskrbe brojnim kritičnim sirovinama. Budući da su te sirovine ključne za funkcioniranje više strateških sektora, radi stabilnosti europskih tržišta nužno je pronaći rješenja za potencijalne poremećaje opskrbe. Vjerojatna posljedica poremećaja opskrbe i povezanih nestašica i nestabilnosti cijena bili bi jednostrani pokušaji ublažavanja posljedica na nacionalnoj razini. Iako su takvi pokušaji u načelu opravdani, njihova nekoordiniranost mogla bi narušiti tržišno natjecanje i dovesti do ograničenja slobodnog kretanja robe u EU-u.

Ova će inicijativa pridonijeti ispravnom funkcioniranju jedinstvenog tržišta uvođenjem usklađenih mjera za strukturno smanjivanje vjerojatnosti poremećaja opskrbe, uključujući mjere za jačanje domaće opskrbe i praćenje rizika i pripravnosti jer:

- postavlja zajedničke ciljeve i utvrđuje zajedničku definiciju kritičnih i strateških sirovina,
- uspostavlja zajednički i usklađen pristup povećanju europskih kapaciteta za kritične sirovine pružanjem i usklađivanjem potpore strateškim projektima, čime pomaže u sprečavanju mogućeg narušavanja tržišnog natjecanja i fragmentacije tržišta do kojih bi moglo doći zbog nekoordiniranih mjera potpore, te pomaže osigurati jednake uvjete za društva koja se bave sirovinama na unutarnjem tržištu,
- uvodi mjere za praćenje rizika i mjere pripravnosti kako bi društva na cijelom unutarnjem tržištu imala pristup sličnim informacijama o praćenju rizika i usklađenim mjerama pripravnosti,
- usklađuje zahtjeve za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju trajne magnete (u pogledu mogućnosti recikliranja i recikliranog sadržaja magneta) i proizvoda koji sadržavaju kritične sirovine (u pogledu deklaracije o ekološkom otisku), čime sprečava ograničenja unutar EU-a i pridonosi slobodnom kretanju robe.

• Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)

Države članice ne mogu same djelotvorno postići ciljeve ove Uredbe. Prvo, povećanje kapaciteta za kritične sirovine ne bi bilo učinkovito na nacionalnoj razini, npr. zbog toga što u nekim državama članicama nema geoloških nalazišta, opsega potrebnih ulaganja i znatnih ekonomija razmjera potrebnih za ostvarenje konkurentnosti na globalnom tržištu sirovina. Drugo, ako države članice i Komisija ne poduzimaju usklađene mjere i ne surađuju prilikom povećanja praćenja rizika za sigurnost opskrbe i pripravnosti za rizike, vjerojatno je da će se zasebno izvoditi iste aktivnosti, što je neučinkovito. Predloženi okvir trebao bi omogućiti učinkovitiju podjelu zadaća te agregiranje i razmjenu relevantnih informacija.

Mjere uključene u ovu Uredbu ne bi bile jednako djelotvorne kad bi ih države članice provodile same jer se problemi koji se njima rješavaju odnose na jedinstveno tržište u cjelini. Ti se problemi ne odnose na pojedine države članice ni na podskup država članica, nego na čitavu industrijsku bazu EU-a. Uz to, pristupi samo na razini država članica vjerojatno ne bi bili dovoljni za zadovoljavanje potreba tijesno isprepletenih lanaca opskrbe na jedinstvenom tržištu.

Tijela u državama članicama jesu i ostat će isključivo odgovorna za izdavanje dozvola za strateški projekt, u skladu s proceduralnim pravilima utvrđenima u ovom Prijedlogu. Države članice moći će stoga spriječiti dodjelu statusa strateškog projekta projektu koji bi se provodio na njihovu državnom području.

- **Proporcionalnost**

Predložene mjere ne premašuju ono što je potrebno za osiguravanje opskrbe kritičnim sirovinama. Postoji dokaziva dodana vrijednost poduzimanja mjera na razini Unije zbog razmjera, hitnosti i opsega potrebnih mjera:

- mjere za strateške projekte odnose se na strateške sirovine kako bi se u područje primjene Uredbe uključili materijali koji su najpotrebniji za ostvarivanje ciljeva EU-a za zelenu i digitalnu tranziciju i za veću otpornost i sigurnost,
- mjere za istraživanje razmjerne su veličini državnog područja svake države članice, a države članice i dalje bi mogle iskoristiti svoje postojeće politike o istraživanju. No nacionalni programi istraživanja nužni su za poticanje razvoja lanca vrijednosti kritičnih sirovina,
- predložene mjere uključuju redovito preispitivanje i uključivanje država članica, posebno u pogledu odredbi o praćenju i upravljanju,
- mjere praćenja čine države članice odgovornima za utvrđivanje i praćenje najvažnijih tržišnih operatera. Opterećenje zbog pružanja informacija ograničeno je samo na velika društva koja su aktivna u vađenju, rafiniranju ili recikliranju kritičnih sirovina,
- mjere pripravnosti društva na rizike odnose se na podskupinu velikih društava koja proizvode strateške tehnologije koje sadržavaju strateške sirovine i ograničene su na unutarnje revizije njihovih lanaca opskrbe,
- mjere održivosti ne nameću zahtjeve koji izlaze iz nužnih za poticanje razvoja tržišta sekundarnih sirovina ili za povećanje transparentnosti informacija o ekološkom otisku kritičnih sirovina, pri čemu je pristup postupan i utemeljen na dokazima.

- **Odabir pravnog instrumenta**

Uredba se smatra najprikladnijim instrumentom jer omogućuje utvrđivanje zahtjeva koji se primjenjuju izravno na nacionalna tijela i relevantne gospodarske subjekte. Na taj će se način omogućiti pravovremena i usklađena provedba zahtjeva, a posljedično i veća pravna sigurnost.

3. REZULTATI EX POST EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINKA

- **Ex post evaluacije/provjere primjerenosti postojećeg zakonodavstva**

Nije primjenjivo

- **Savjetovanja s dionicima**

U skladu sa smjernicama za bolju regulativu Komisija je provela sveobuhvatan postupak savjetovanja s dionicima u kojem je primijenila strategiju savjetovanja radi prikupljanja pouzdanih informacija, pri čemu je iskoristila više metoda i alata i pozvala na sudjelovanje različite strane. Cilj savjetovanja s dionicima bio je prikupiti i procijeniti sve relevantne dokaze, uključujući podatke i informacije o troškovima, koristima i mogućem društvenom učinku odluke o politici. Strategija je osmišljena na temelju intervencijskog pristupa, pri čemu se prvenstveno bavi uzrocima problema zbog kojih su potrebne mjere i karakteristikama utvrđenima za lanac vrijednosti kritičnih sirovina EU-a.

Komisija je primijenila strategiju savjetovanja tako što je organizirala više aktivnosti, tj.: otvoreno internetsko savjetovanje koje je organizirala Glavna uprava GROW od 30. rujna 2022. do 25. studenoga 2022., poziv na očitovanje za procjenu učinka otvorenu za slanje mišljenja u istom razdoblju i ciljani upitnik o „stvaranju zaliha sirovina” i „izdavanju dozvola” u državama članicama EU-a, koji je podijeljen sa stručnom skupinom pod nazivom „Skupina za dobavu sirovina”. Komisija je dobila 259 odgovora na javno savjetovanje, pri čemu je 52 ispitanika priložilo dokumente o politici. Komisija je prikupila i 310 odgovora na poziv na očitovanje. Sažetak rezultata javnog savjetovanja nalazi se u izvješću sa sažetkom činjenica koje je objavljeno s odgovorima na poziv na očitovanje na portalu „Iznesite svoje mišljenje”.

Dionici su općenito potvrdili korisnost tekućih inicijativa za osiguravanje opskrbe kritičnim sirovinama u okviru akcijskog plana EU-a iz 2020. koje se odnos na kritične sirovine, posebno onih provedenih u strateškim partnerstvima u području sirovina. Istaknuli su ipak da se domaći kapaciteti EU-a i otpornost industrije na rizik za sigurnost opskrbe nisu dovoljno poboljšali. Komisija je dobila veliku potporu za ideju da predloži inicijativu kojom bi se omogućio siguran i održiv pristup kritičnim sirovinama, pri čemu bi se istodobno radilo na uklanjanju slabosti u lancu opskrbe i time poboljšalo otpornost i pripravnost Europe. Dionici su u svojim odgovorima ukazali na niz strukturnih nedostataka u lancu opskrbe koji sprečavaju razvoj projekata ekstraktivnih industrija u EU-u. Istaknuli su da je za rješavanje tih problema važno voditi strateške projekte u fazama vađenja, prerade i recikliranja kako bi se razvio lanac vrijednosti kritičnih sirovina u EU-u.

Poduzeća su u svojim odgovorima puno navodila troškove postupka i administrativne troškove i pozvala na pojednostavnjivanje procesa izdavanja dozvola i olakšavanje pristupa financiranju. Nevladine organizacije i građani izrazili su zabrinutost zbog okolišnih i socijalnih posljedica projekata vađenja i prerade kojima nedostaju odgovarajuće okolišne i socijalne zaštitne mjere.

Dionici su se složili da je potrebno osigurati održive jednake uvjete za lanac vrijednosti kritičnih sirovina EU-a. Nevladine organizacije ukazale su na važnost smanjenja ekološkog otiska sirovina EU-a, pri čemu treba promicati učinkovitije iskorištavanje resursa i razvoj djelatnosti koje su manje štetne za okoliš. Dionici su pozvali i na dosljedniji i koordiniraniji pristup rješavanju problema svojstvenih nabavi kritičnih sirovina, posebno opsežnijim praćenjem, predviđanjem i poduzimanjem usklađenijih mjera pripravnosti na rizike. No različite skupine dionika nisu imale ista mišljenja o tome kakve bi mjere bilo najbolje poduzeti.

Dionici su se općenito složili da mjere država članica na nacionalnoj razini ne bi bile dovoljne za otklanjanje slabosti u opskrbi kritičnim sirovinama zbog složenosti, netransparentnosti i transnacionalne dimenzije tih slabosti te su za to smatrali pozitivnim poduzimanje mjera na razini EU-a.

- **Prikupljanje i primjena stručnog znanja**

Nije primjenjivo

- **Procjena učinka**

U skladu sa smjernicama za bolju regulativu ovaj se regulatorni prijedlog temelji na procjeni učinka u kojoj se analiziraju opći problem i specifični problemi povezani s nedostatkom sigurne i održive opskrbe kritičnim sirovinama u EU-u. U procjeni učinka utvrđuju se moguće opcije politike za otklanjanje uzroka problema i procjenjuju se njihovi mogući učinci. Struktura procjene učinka uzima u obzir savjetovanje s međusektorskom upravljačkom skupinom Komisije za kritične sirovine.

Odbor za nadzor regulative dao je 20. siječnja 2023. negativno mišljenje o procjeni učinka. Odbor je preporučio:

- da se pojasni politički kontekst inicijative i navede kako će predstojeća inicijativa utjecati na paralelne inicijative i regulatorne praznine,
- da se bolje objasne opći i posebni ciljevi, njihovi rokovi, međudjelovanje i modeli kojima se mjeri uspjeh,
- da se poboljšaju osnova, sastav i raspored opcija politike, i
- da se poboljša procjena ključnih učinaka.

Nakon što je revidirana procjena učinka ponovno podnesena, Odbor je 16. veljače 2023. dao pozitivno mišljenje sa zadržkama.

Procjena učinka temelji se na skupu glavnih elemenata politike koji se odnose na utvrđene uzroke problema i koji su namijenjeni za postizanje ciljeva inicijative. U njoj su opisani tri opcije politike za svaki element na temelju područja primjene, razine resursa, učinkovitosti i dosljednosti, uspostavljenih sinergija te načela proporcionalnosti i supsidijarnosti. Raspon opcija politike kreće se od 1. opcije (najbliže scenariju „bez mjera”) do 3. opcije (širi pristup koji uključuje mjere koje izlaze iz postojećeg regulatornog okvira, ali ostaju u granicama trenutačnih tehničkih mogućnosti).

U **1. opciji politike** predviđen je mehanizam postavljanja ciljeva za strateške sirovine. Ona obuhvaća upravljačku strukturu u okviru posebnog odbora EU-a za kritične sirovine, koji bi podupirala mreža nacionalnih agencija i operativni kapaciteti u Komisiji. Svrha tog subjekta bio bi razvoj kapaciteta za praćenje, omogućavanje koordinacije strateških zaliha EU-a i poboljšavanje pripravnosti društva na moguće poremećaje opskrbe. Ta opcija sadržava elemente za potporu lancu vrijednosti, posebno bolju koordinaciju u fazi istraživanja, veću potporu za nacionalne projekte u području kritičnih sirovina i bolji pristup financiranju. Za poboljšanje kružnosti u okviru te opcije predviđena je preporuka koja se odnosi na male potrošačke elektroničke uređaje te su najavljene buduće mjere. Predviđene su opsežnije aktivnosti EU-a u utvrđivanju međunarodnih normi i minimalnih zahtjeva za certifikacijske programe u području održivosti kritičnih sirovina i zahtjeva za informacije o ekološkom otisku kritičnih sirovina koje se stavljaju na tržište EU-a.

U **2. opciji politike** postoje isti upravljački mehanizam i iste zadaće u pogledu praćenja, strateških zaliha i pripravnosti za rizik kao i u 1. opciji. Nastoji se dodatno poboljšati lanac vrijednosti u EU-u uvođenjem strožih obveza istraživanja i provedbom strateških projekata duž lanca vrijednosti strateških sirovina. Ti projekti imali bi korist od pojednostavnjenog izdavanja dozvola i usklađenog pristupa financiranju. Mjere za poboljšanje kružnosti uključuju ciljane izmjene Direktive o otpadu od vađenja minerala. Mjere koje se odnose na

norme uključuju izradu dodatnih normizacijskih dokumenata za industrijske procese, a mjere koje se odnose na ekološki otisak obuhvaćaju postupno određivanje pragova za kritične sirovine, pod uvjetom da se zasebnom procjenom utvrdi da to ne bi utjecalo na sigurnost opskrbe.

U **3. opciji politike** razvija se vanjski kapacitet za upravljanje, što omogućuje predlaganje ambicioznih mjera koje se odnose na strateške zalihe, praćenje i pripravnost za rizike. I ta se opcija temelji i na konceptu strateških projekata, koji bi imali koristi od dodatne potpore u procesu izdavanja dozvola u obliku namjenskih sredstava od država članica i namjenskog europskog fonda za kritične sirovine. Kao i 2. opcija, 3. opcija sadržava mjere koje se odnose na kružnost, norme i ekološki otisak.

2. opcija općenito se smatra najpoželjnijom jer ima potporu dionika i država članica, ograničava dodatno opterećenje institucija, ima relativno niže troškove i pomaže u postizanju općih i posebnih ciljeva. Donosi jasnu dodanu vrijednost funkcioniranju jedinstvenog tržišta i stvara pozitivne gospodarske učinke za proizvođače kritičnih sirovina i sektore niže u lancu vrijednosti jer jača otpornost industrije i potiče razvoj lanca vrijednosti kritičnih sirovina EU-a. U ostvarivanju nekih ciljeva (posebno praćenja i pristupa financiranju) bila bi djelotvornija 3. opcija, ali nju ne bi bilo moguće provesti zbog trenutanih proračunskih ograničenja.

Razlike u odnosu na najpoželjniju opciju iz procjene učinka

Uredba sadržava mjere koje nisu razmotrene u procjeni učinka, konkretno:

- mjere o zajedničkoj nabavi strateških sirovina. Te su mjere o strateškim zalihama pripadale 3. opciji politike, ali je na temelju kasnije analize zaključeno da su i bez okvira za stvaranje zaliha izvedive u okviru 2. opcije politike. Mjere o mogućnosti recikliranja i recikliranom sadržaju magneta od elemenata rijetkih zemalja. Te mjere nisu detaljno opisane u procjeni učinka, ali rješavaju ključan dio problema koji se u njoj opisuje, prvenstveno uzrok problema koji proizlazi iz toga što zakonodavstvo EU-a o otpadu nije dovoljno usmjereno na uporabu kritičnih sirovina. Komisija je prikupila dodatne dokaze od stručnjaka, skupina za strateško promišljanje i industrije radi boljeg razumijevanja problema kružnosti magneta i mogućih učinaka mjera. Potrebno je i unijeti odredbe o usklađenosti i pretpostavci sukladnosti kako bi se omogućio razvoj potrebnih normi,
- mjere o suradnji u strateškim partnerstvima. Budući da je prema preporuci Odbora za nadzor regulative ojačana međunarodna dimenzija procjene učinka, smatralo se primjerenim dodati mjeru kojom se ističe potreba za suradnjom i komplementarnosti u strateškim partnerstvima EU-a s trećim zemljama u području kritičnih sirovina, uključujući njihovu usklađenost s bilateralnom suradnjom država članica s relevantnim trećim zemljama, čime se dopunjavaju mjere najavljene u popratnoj Komunikaciji,
- mjere o testiranju otpornosti lanaca vrijednosti uključene su u 3. opciju politike, ali u Uredbi imaju uže područje primjene i ograničene su samo na strateške sirovine. Očekuje se da će Komisija i države članice moći dijeliti zadaće povezane s njihovom provedbom, čime bi se ograničilo administrativno opterećenje.

Te nove mjere i dalje su unutar svih tema obrađenih u procjeni učinka i ne utječu znatno na usporedbu opcija ni na odabir najpoželjnije opcije.

Predložena uredba sadržava i mjere koje jesu procijenjene u procjeni učinka, ali se razlikuju u provedbi, konkretno:

- u Prijedlogu se mjere o otpadu od vađenja minerala planirane u procjeni učinka integriraju u Uredbu izravno, a ne ciljanom izmjenom Direktive o otpadu od vađenja minerala, kako bi se mogle primijeniti ranije i izravnije,
- u Prijedlogu se u Uredbu izravno integriraju mjere za povećanje skupljanja elektroničkog otpada i drugih proizvoda i komponenti s puno kritičnih sirovina, koje su u procjeni učinka predviđene kao preporuka Komisije. Ta će se preporuka u skladu s planom najaviti u popratnoj Komunikaciji uz popis ostalih mjera kružnosti. Svrha je državama članicama pružiti smjernice za provedbu obveznih mjera u skladu s Uredbom u kasnijoj fazi;
- najpoželjnija opcija u procjeni učinka uključuje mjere kojima se zahtijeva da se tvrdnje o održivosti temelje na priznatim certifikacijskim programima, ali se provode bez upućivanja na tvrdnje o održivosti. Te će se tvrdnje regulirati horizontalnim zakonodavstvom, kako je najavljeno u inicijativi Komisije za tvrdnje o prihvatljivosti za okoliš. Prijedlog uključuje odredbu kojom se Komisiji omogućuje priznavanje certifikacijskog programa za održivost projekata u području kritičnih sirovina. Sudjelovanje u nekom od tih programa omogućit će nositeljima projekata da jasno i učinkovito način potvrde da ispunjavaju kriterij održivosti za strateške projekte.

- **Primjerenost i pojednostavnjenje propisa**

Ovim Prijedlogom ne predviđa se znatno dodatno regulatorno opterećenje.

Administrativni troškovi za poduzeća koji će se izravno primjenjivati na temelju ove Uredbe su ograničeni. Troškovi su ponajprije povezani s obvezama izvješćivanja koje se uvode za ograničen skup velikih društava koja posluju u lancu vrijednosti kritičnih sirovina. Izvješćivanje će za ostala društva biti dobrovoljno. Ta društva će vjerojatno nadoknaditi nastale troškove pod određenim uvjetima (npr. kad se njihovi projekti proglašavaju strateškima) zbog veće učinkovitosti zahvaljujući pojednostavnjenjima u vezi s izdavanjem dozvola. Troškove revizije snosit će ograničen broj velikih društava koja u proizvodnji strateških tehnologija upotrebljavaju strateške sirovine.

U uredbi su uzeti u obzir i administrativni troškovi studija za izračunavanje ekološkog otiska, koji bi se trebali nadoknaditi drugim inicijativama.

U procjeni troškova predviđaju se i troškovi dostavljanja dodatnih informacija za postojeće rudnike. Budući da će znanje stečeno na temelju tih informacija o tokovima otpada vjerojatno dovesti do daljnje gospodarske aktivnosti zahvaljujući uporabi, ti će se troškovi vjerojatno nadoknaditi.

Troškovi će vjerojatno biti viši za države članice. No Uredbom će se povećati sinergije i smanjiti preklapanja u aktivnostima država članica. Poboljšanje koordinacije, npr. u praćenju i strateškim zalihama, omogućit će potencijalne uštede. Ne očekuje se da će zbog inicijative nastati troškovi za građane.

- **Temeljna prava**

Prijedlogom se zahtijeva da se strateški projekti koji primaju potporu provode na održiv način. Održiva provedba znači da projekti nisu samo ekološki održivi već i da poštuju ljudska prava utvrđena u međunarodnim instrumentima, smjernicama i načelima.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Prijedlog ima utjecaj na proračun Komisije. Konkretno, kad bi se u potpunosti proveo, bila bi potrebna do 33 ekvivalenta punog radnog vremena godišnje za provedbu Uredbe i povezanih delegiranih akata u razdoblju od 2024. do 2027. višegodišnjeg financijskog okvira EU-a.

Uz 3,2 milijuna EUR iz naslova 1. za niz studija potrebnih za provedbu Uredbe, za Prijedlog je potrebno preuzeti obveze za rashode u postojećim proračunskim linijama u iznosu od 14,969 milijuna EUR pod naslovom 7. (Administrativni rashodi). Nove obveze pokrit će se iz postojećih proračunskih omotnica relevantnih programa. Na proračun uglavnom utječe rad koji je potrebno obaviti za:

- izradu nacrtu delegiranih i provedbenih akata potrebnih za provedbu ove Uredbe, uključujući:
 - provedbene akte povezane s primjenom i godišnjim izvješćem strateškog projekta, programima općeg istraživanja, pripravnosti društava za rizik, utvrđivanjem proizvoda na kraju životnog vijeka i tokova otpada koji sadrže relevantne količine kritičnih sirovina, i
 - delegirane akte povezane s definicijom kritičnih i strateških sirovina, recikliranim sadržajem proizvoda koji sadržavaju trajne magnete, carinske oznake za proizvode koji sadržavaju trajne magnete i pravilima za izračun i provjeru i razredima učinkovitosti za ekološki otisak,
- rad tajništva za Europski odbor za kritične sirovine,
- administrativne poslove za studije i ugovore,
- praćenje, prikupljanje podataka i procjenu rizika, posebno praćenje tržišta i izvješćivanje o kritičnim i strateškim sirovinama te procjena njihove kritičnosti,
- usklađivanje informacija iz država članica,
- izvršavanje obveza država članica koje se odnose na mjere kružnosti, uključujući mjere za gospodarenje otpadom od vađenja minerala,
- procjenu prikladnosti metode za mjerenje ekološkog otiska, razvoj metoda izračuna i praćenje primjene mjera,
- provedbu aktivnosti normizacije i pripremu zahtjeva za normizaciju,
- koordinaciju nacionalnih aktivnosti istraživanja,
- koordinaciju informacija država članica o strateškim zalihama i razvoja smjernica, kad je to moguće,
- pružanje kontinuirane potpore i izvješćivanje za strateške projekte, posebno o procesima izdavanja dozvola, i pružanje potpore za postupak odabira.

Kad je riječ o kadrovskim potrebama, Komisija je pažljivo razmotrila na koji način podijeliti posao među glavnim upravama, preraspodijeliti osoblje gdje je to moguće i eksternalizirati znanstvenu i tehničku potporu za pripremu delegiranih i provedbenih akata i za provedbu zadaća koje se međusobno preklapaju. Zbog velike ambicioznosti mjera i sve veće važnosti kritičnih sirovina očito je da je potrebno primijeniti strukturirani pristup kako bi se razvili kapaciteti EU-a za poduzimanje mjera u tom području.

5. DRUGI ELEMENTI

• Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja

Komisija će ocijeniti usklađenost, rezultate, učinke, proporcionalnost i supsidijarnost ovog Prijedloga nakon pet godina od datuma početka njegove primjene.

Glavni nalazi evaluacije bit će predstavljeni i objavljeni u izvješću Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija.

Europski odbor za kritične sirovine, države članice i nadležna nacionalna tijela dostavljat će Komisiji informacije na zahtjev kako bi joj omogućile da provede evaluaciju. Te informacije izričito uključuju informacije o napretku u dostizanju referentne vrijednosti za kapacitet EU-a u svim fazama lanca vrijednosti i djelotvornosti aktivnosti praćenja.

• Detaljno obrazloženje posebnih odredaba prijedloga

U **Poglavlju I.** Uredbe navedene su opće odredbe i definicije. U Uredbi se navodi da je opći cilj zajamčiti pristup sigurnoj i održivoj opskrbi kritičnim sirovinama u EU-u tako što će se ostvariti četiri posebna cilja: ojačati kapacitete EU-a u svim fazama lanca vrijednosti, diversificirati uvoz sirovina u EU, poboljšati kapacitete za praćenje i ublažavanje rizika i omogućiti ispravno funkcioniranje jedinstvenog tržišta uz istodobno poboljšanje održivosti i kružnosti kritičnih sirovina. U Uredbi se utvrđuju referentne vrijednosti kako bi se bilježio napredak u ostvarivanju prva dva cilja.

U **Poglavlju II.** utvrđuju se popisi kritičnih i strateških sirovina koje je potrebno revidirati barem svake četiri godine na temelju metodologija iz priloga I. i II. Područje primjene pojedinih mjera definirano je na temelju tih popisa.

Komisija ocjenjuje rizik za sigurnost opskrbe za više od 80 materijala koji se upotrebljavaju u gospodarstvu EU-a i njihovu gospodarsku važnost na temelju podataka o prosječnim vrijednostima za posljednje završeno petogodišnje razdoblje. Rizik za sigurnost opskrbe određuje se na temelju koncentracije ponude na globalnoj razini i razini EU-a, ovisnosti EU-a o uvozu, sirovina iz sekundarnih materijala i tehničke zamjenjivosti. Gospodarska važnost izračunava se prema udjelu uporabe u sektorima na dvoznamenkastoj razini NACE-a i njihove dodane vrijednosti, uzimajući u obzir ekonomsku zamjenjivost. Sirovine koje prijeđu pragove nazivaju se kritičnim sirovinama.

Tom općenito priznatom metodologijom utvrđuju se problemi u lancima opskrbe u cijelom gospodarstvu EU-a. No potreban je komplementaran pristup kako bi se dobila dinamičnija perspektiva o očekivanim promjenama u globalnoj ponudi i potražnji. Zahvaljujući njoj trebalo bi utvrditi sirovine potrebne za postizanje usporedne tranzicije EU-a i ostvarivanje obrambenih i zrakoplovno-svemirskih ciljeva te analizirati buduće poteškoće i ključne ovisnosti u opskrbi tim sirovinama.

Sve sirovine podvrgnute procjeni kritičnosti razvrstane su prema svojoj uporabi i važnosti za tehnologije kojima se pridonosi dvostrukoj zelenoj i digitalnoj tranziciji te obrambenim i aerosvemirskim ciljevima. Analiza se za provedbu navedenog kvalitativnog utvrđivanja područja primjene oslanjala na izvješće *Materials dependencies for dual-use technologies relevant to Europe's defence sector* (Ovisnosti o materijalima za tehnologije s dvojnog namjenom relevantne za europski obrambeni sektor)²² iz 2019., prognostičku studiju *Critical Raw Materials for Strategic Technologies and Sectors in the EU – a Foresight Study*

²² <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC117729>

(Sirovine kritične za strateške tehnologije i sektore u EU-u – prognostička studija)²³, studiju *Study on the resilience of critical supply chains for energy security and clean energy transition during and after the COVID-19 crisis* (Studija o otpornosti ključnih lanaca opskrbe za energetska sigurnost i prelazak na čistu energiju za vrijeme i nakon krize uzrokovane bolešću COVID-19)²⁴ iz 2020. i prognostičku studiju *Supply chain analysis and material demand forecast in strategic technologies and sectors in the EU – A foresight study* (Analiza lanca opskrbe i predviđanje potražnje za materijalima u strateškim tehnologijama i sektorima u EU-u – prognostička studija)²⁵ iz 2023. U analizi se uzima u obzir i rad relevantnih međunarodnih organizacija, kao što su IEA²⁶, OECD²⁷ i drugi izvori podataka.

Ako je sirovina od velike važnosti za neku tehnologiju, uzimaju se u obzir dodatni faktori na temelju polukvantitativnog pristupa utvrđenog u Prilogu I. ovoj Uredbi. Kako bi se procijenilo postoji li mogućnost nedostatka u opskrbi i moguće veličine takovog nedostatka, vrše se projekcije potražnje do 2030. i, u mjeri u kojoj su takva predviđanja pouzdana i dostupna, za kasnije razdoblje pa se predviđena potražnja uspoređuje s trenutačnom opskrbom na razini EU-a i na globalnoj razini. Kako bi se procijenilo kako bi se proizvodnja sirovina prilagođavala zbog tržišnih signala, poznate rezerve uspoređuju se s trenutačnom globalnom proizvodnjom sirovine. Globalna proizvodnja nadalje se kvantificira logaritamski jer je tako veliku proizvodnju teško prikazati na linearnoj ljestvici. Na temelju tih razmatranja predlaže se popis strateških sirovina u Prilogu I.

U **Poglavlju III.** utvrđuje se okvir za jačanje lanca vrijednosti strateških sirovina EU-a odabirom i provedbom strateških projekata koji će ispunjavati uvjete za pojednostavnjene procese izdavanja dozvola i olakšani pristup mogućnostima financiranja, koji će biti poboljšani i zahvaljujući boljoj koordinaciji.

U odjeljku 1. utvrđuju se pravila kojima se uređuju odabir i provedba strateških projekata, uključujući kriterije za priznavanje strateških projekata, postupke za njihovo priznavanje i njihovu provedbu.

U odjeljku 2. utvrđuju se pojednostavnjeni procesi izdavanja dozvola za projekte u području kritičnih sirovina, a posebno strateške projekte.

Svrha je odjeljka 3. osigurati uvjete koji omogućuju provedbu strateških projekata, uključujući potporu država članica kako bi se ubrzala njihova provedba, usklađivanje financijske potpore i olakšavanje sklapanja ugovora o otkupu.

U odjeljku 4. utvrđuju se odredbe za razvoj programa općeg istraživanja u Europi radi olakšavanja razvoja projekata za istraživanje i vađenje.

U **Poglavlju IV.** utvrđuje se mehanizam za koordinirano praćenje lanaca opskrbe kritičnim sirovinama i navode mjere za ublažavanje rizika za sigurnost opskrbe. Utvrđuje se okvir za sustavno praćenje rizika za sigurnost opskrbe kritičnim sirovinama u svim fazama lanca vrijednosti. Utvrđuje se i okvir za ublažavanje rizika koordiniranjem strateških zaliha strateških sirovina, zahtijevanjem redovite revizije lanaca opskrbe velikih uvoznika i proizvođača i olakšavanjem zajedničke nabave strateških sirovina.

²³ <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/42881>

²⁴ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/b80d77b6-2a3b-11ec-bd8e-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-search>

²⁵ Još nije potvrđeno.

²⁶ <https://www.iea.org/reports/the-role-of-critical-minerals-in-clean-energy-transitions/mineral-requirements-for-clean-energy-transitions>

²⁷ <https://www.oecd.org/environment/global-material-resources-outlook-to-2060-9789264307452-en.htm>

Poglavlje V. sadržava odredbe za razvoj kružnosti tržišta kritičnih sirovina i smanjenje njihova ekološkog otiska.

U odjeljku 1. se za države članice utvrđuju pravila za donošenje i provedbu mjera koje se odnose na kružnost, posebno u pogledu tokova otpada s visokim potencijalom uporabe kritičnih sirovina, a za države članice i subjekte za gospodarenje otpadom od vađenja minerala utvrđuju se pravila za procjenu potencijala uporabe kritičnih sirovina s odlagališta otpada od vađenja minerala. U njemu se zahtijevaju i informacije o vrsti i sastavu trajnih magneta koji su sadržani u proizvodima te o njihovom sadržaju recikliranih kritičnih sirovina, čime se poboljšava kružnost trajnih magneta. Njime se, nakon namjenske procjene, predviđa uvođenje minimalnih graničnih vrijednosti za udio recikliranog sadržaja.

U odjeljku 2. utvrđuju se pravila na temelju kojih Komisija priznaje certifikacijske programe povezane s održivosti kritičnih sirovina. Sadržava i odredbe povezane s deklaracijom o ekološkom otisku kritičnih sirovina koje se stavljaju na tržište EU-a.

Odjeljak 3. sadržava pravila za slobodno kretanje, sukladnost i nadzor tržišta za proizvode koji sadržavaju trajne magnete i kritične sirovine čiji se ekološki otisak mora deklarirati.

U **Poglavlju VI.** predviđa se okvir za suradnju u strateškim partnerstvima s trećim zemljama u području sirovina i za postizanje veće sinergije između strateških partnerstava i suradnje država članica s relevantnim trećim zemljama.

U **Poglavlju VII.** osniva se Europski odbor za kritične sirovine, koji se sastoji od visokih predstavnika iz država članica i Komisije, koji će predsjedati Odborom. Odbor će Komisiji pružati savjete i pomoć u koordinaciji, suradnji i razmjenu informacija za potporu provedbi ove Uredbe.

Poglavlja VIII. i IX. sadržavaju članke o delegiranim i provedbenim aktima i o izmjenama drugog zakonodavstva.

Poglavlje X. sadržava članke o sankcijama, praćenju napretka i provedbi evaluacije Uredbe. U tom se poglavlju utvrđuje i zajednički sustav izvješćivanja za države članice u vezi s pojedinim mjerama, a poglavlje sadržava i članak kojim se jamči da se s povjerljivim informacijama prikupljenima na temelju ove Uredbe postupa dosljedno.

U **Prilogu I.** utvrđuje se popis strateških sirovina i metodologija za njihov odabir.

U **Prilogu II** utvrđuje se popis kritičnih sirovina i metodologija za njihov odabir.

U **Prilogu III.** utvrđuju se elementi koji se uzimaju u obzir u procjeni sukladnosti sirovinskog projekta s kriterijima za priznavanje strateškog projekta.

U **Prilogu IV.** utvrđuju se kriteriji koje priznati certifikacijski program mora ispuniti.

U **Prilogu V.** utvrđuju se elementi koji se uzimaju u obzir u utvrđivanju pravila za izračun i provjeru ekološkog otiska kritičnih sirovina.

U **Prilogu VI.** utvrđen je popis oznaka kombinirane nomenklature i opisa proizvoda koji odgovaraju proizvodima na koje se primjenjuju zahtjevi za kružnost trajnih magneta.

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**o uspostavi okvira za sigurnu i održivu opskrbu kritičnim sirovinama i o izmjeni uredbi (EU) br. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 i (EU) 2019/1020**

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 114.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora²⁸,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

- (1) Pristup sirovinama ključan je za gospodarstvo Unije i funkcioniranje unutarnjeg tržišta. Postoji niz neenergetskih, nepoljoprivrednih sirovina koje se smatraju kritičnima zbog njihove velike gospodarske važnosti i visoka rizika za sigurnost opskrbe, koji često postoji jer je izvor opskrbe visoko koncentriran u nekoliko trećih zemalja. Potražnja će u predstojećim desetljećima eksponencijalno rasti zbog ključne uloge koju mnoge takve kritične sirovine imaju u ostvarivanju zelene i digitalne tranzicije i zbog njihove obrambene i svemirske primjene. S druge strane, rizik od poremećaja opskrbe raste zbog sve većih geopolitičkih napetosti i konkurencije u području resursa. Nadalje, ako se pitanje potražnje ne bude dobro rješavalo, povećana potražnja za kritičnim sirovinama mogla bi imati negativne posljedice za okoliš i društvo. Uzimajući u obzir navedene trendove, potrebno je poduzeti mjere za jamčenje pristupa sigurnoj i održivoj opskrbi kritičnim sirovinama kako bi se zaštitile gospodarska otpornost i otvorena strateška autonomija Unije.
- (2) S obzirom na složenost i transnacionalni karakter lanaca vrijednosti kritičnih sirovina, vrlo je vjerojatno da će neusklađene nacionalne mjere za omogućavanje sigurne i održive opskrbe kritičnim sirovinama dovesti do narušavanja tržišnog natjecanja i fragmentacije unutarnjeg tržišta. Stoga je za zaštitu funkcioniranja unutarnjeg tržišta potrebno uspostaviti zajednički okvir Unije kako bi se kolektivno riješio taj glavni problem.
- (3) Prvo, kako bi se djelotvorno zajamčio pristup sigurnoj i održivoj opskrbi kritičnim sirovinama u Uniji, u taj bi okvir trebale biti uključene mjere za smanjivanje sve većih rizika za sigurnost opskrbe u Uniji jačanjem kapaciteta Unije u svim fazama lanca vrijednosti strateških sirovina, uključujući vađenje, preradu i recikliranje kako bi se

²⁸ SL C , , str. .

došlo do referentnih vrijednosti utvrđenih za svaku stratešku sirovinu. Drugo, budući da će se Unija i dalje oslanjati na uvoz, u okvir bi trebale biti uključene i mjere za povećanje diversifikacije vanjske opskrbe strateškim sirovinama. Treće, potrebno je poduzeti mjere za jačanje sposobnosti Unije da prati i ublažava postojeće i buduće rizike za sigurnost opskrbe. Četvrto, okvir bi trebao sadržavati mjere za povećanje kružnosti i održivosti kritičnih sirovina koje se upotrebljavaju u Uniji.

- (4) Kako bi se zajamčilo da se mjere utvrđene u Uredbi prvenstveno odnose na najrelevantnije sirovine, trebalo bi sastaviti popis strateških i kritičnih sirovina. Ti bi popisi trebali također služiti za usmjeravanje i koordiniranje aktivnosti država članica u ostvarivanju ciljeva ove Uredbe. Popis strateških sirovina trebao bi sadržavati sirovine od velike strateške važnosti, uzimajući u obzir kako se koriste u strateškim tehnologijama na kojima se temelje zelena i digitalna tranzicija ili u obrambenim i svemirskim primjenama, za koje postoji potencijalno znatan raskorak između globalne opskrbe i predviđene potražnje i čiju je proizvodnju relativno teško povećati, npr. zbog toga što je potrebno puno vremena da se dovrše novi projekti kojima će se povećavati kapacitet opskrbe. Kako bi se uzele u obzir moguće tehnološke i gospodarske promjene, popis strateških sirovina trebalo bi periodično revidirati i, ako je potrebno, ažurirati. Kako bi aktivnosti za povećanje kapaciteta Unije duž lanca vrijednosti, jačanje kapaciteta Unije za praćenje i ublažavanje rizika za sigurnost opskrbe i povećanje diversifikacije opskrbe bile usmjerene na sirovine za koje su najpotrebnije, trebale bi se primjenjivati samo na popis strateških sirovina.
- (5) Popis kritičnih sirovina trebao bi sadržavati sve strateške sirovine i sve druge sirovine koje su od velike važnosti za ukupno gospodarstvo Unije za koje postoji visoki rizik od poremećaja opskrbe. Kako bi se uzele u obzir moguće tehnološke i gospodarske promjene, Komisija bi kao i dosad trebala periodično provoditi procjenu niza sirovina na temelju podataka za proizvodnju, trgovinu, primjene, recikliranje i zamjenu kako bi se popisi kritičnih i strateških sirovina ažurirali u skladu s promjenama rizika za sigurnost opskrbe tim sirovinama i gospodarske važnosti tih sirovina. Popis kritičnih sirovina trebao bi uključivati sirovine koje su dosegle ili prekoračile i prag gospodarske važnosti i prag rizika za sigurnost opskrbe, pri čemu se te sirovine ne bi rangirale prema kritičnosti. Ta bi se procjena trebala temeljiti na prosjeku najnovijih dostupnih podataka za petogodišnje razdoblje. Mjere utvrđene u ovoj Uredbi koje se odnose na jedinstvenu kontaktnu točku za izdavanje dozvola, planiranje, istraživanje, praćenje, kružnost i održivost trebale bi se primjenjivati na sve kritične sirovine.
- (6) Kako bi se ojačali kapaciteti Unije duž lanca vrijednosti strateških sirovina, trebalo bi utvrditi referentne vrijednosti za usmjeravanje aktivnosti i praćenje napretka. Cilj bi trebao biti povećati kapacitete za svaku stratešku sirovinu u svakoj fazi lanca vrijednosti i istodobno nastojati da ukupni kapacitet za vađenje, preradu i recikliranje strateških sirovina dosegne referentne vrijednosti. Prvo, Unija bi u većoj mjeri trebala iskorištavati svoje geološke resurse i strateške sirovine te proširiti kapacitete koji će joj omogućiti vađenje sirovina potrebnih da proizvede barem 10 % vlastite potrošnje strateških sirovina. Budući da kapacitet vađenja u velikoj mjeri ovisi o dostupnosti geoloških resursa Unije, postizanje te referentne vrijednosti ovisi o toj dostupnosti. Drugo, kako bi izgradila cjelovit lanac vrijednosti i spriječila stvaranje uskih grla u međufazama, Unija bi trebala povećati svoj kapacitet prerade duž lanca vrijednosti i biti u mogućnosti proizvesti barem 40 % vlastite godišnje potrošnje strateških sirovina. Treće, očekuje se da će se u narednim desetljećima sve veći udio potrošnje strateških sirovina u Uniji moći pokriti sekundarnim sirovinama, čime bi se poboljšalo sigurnost i održivost opskrbe Unije sirovinama. Kapacitet recikliranja u Uniji stoga bi trebao biti

dovoljan za proizvodnju barem 15 % vlastite godišnje potrošnje strateških sirovina. Te su referentne vrijednosti ciljevi za 2030., u skladu s klimatskim i energetskim ciljevima Unije utvrđenima u Uredbi (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća²⁹ i digitalnim ciljevima u okviru digitalnog desetljeća³⁰, čijem ostvarivanju pomažu. Nadalje, kvalitetna radna mjesta, uključujući razvoj vještina i prelasku s jednog radnog mjesta na drugo, ublažit će rizike na tržištu rada u tom sektoru i pridonijeti postizanju konkurentnosti EU-a.

- (7) Unija gotovo u potpunosti ovisi o samo jednoj zemlji za opskrbu nekim sirovinama. Takve ovisnosti znače visok rizik od poremećaja opskrbe. Kako bi se takav potencijalni rizik ograničio i kako bi se povećala gospodarska otpornost Unije, trebalo bi raditi na tome da do 2030. Unija prestane ovisiti o bilo kojoj pojedinačnoj trećoj zemlji za više od 65 % opskrbe bilo kojom strateškom sirovinom, neprerađenom ili u bilo kojoj fazi prerade, a pri tome treba posebno voditi računa o zemljama s kojima je Unija uspostavila strateško partnerstvo u području sirovina, što smanjuje rizike za sigurnost opskrbe.
- (8) Potrebno je donijeti odgovarajuće mjere potpore strateškim projektima za vađenje, preradu ili recikliranje strateških sirovina u Uniji koje bi u kombinaciji s mjerama država članica trebale pridonijeti približavanju kapaciteta referentnim vrijednostima. I druge bi mjere, posebno one povezane s istraživanjem ili kružnosti, trebale pridonijeti jačanju svih faza lanca vrijednosti, a time i postizanju referentnih vrijednosti. Komisija bi uz pomoć Europskog odbora za kritične sirovine („Odbor”) trebala pratiti i izvješćivati o približavanju referentnim vrijednostima kako bi se osiguralo da se te vrijednosti postignu u roku. Ako prijavljeni napredak u postizanju referentnih vrijednosti bude općenito nedostatan, Komisija bi trebala procijeniti izvedivost i proporcionalnost dodatnih mjera. Ako ne bude napretka samo za jednu ili nekoliko strateških sirovina, to ne bi trebalo potaknuti dodatne aktivnosti Unije.
- (9) Komisija bi za potrebe stvaranja kapaciteta u Uniji trebala uz potporu Odbora identificirati strateške projekte u Uniji koji trebaju postati aktivni u vađenju, preradi ili recikliranju strateških sirovina. Djelotvorna potpora strateškim projektima može poboljšati pristup sirovinama za sektore niže u lancu vrijednosti i stvoriti gospodarske prilike duž cijelog lanca vrijednosti, među ostalim za MSP-ove, te pridonijeti otvaranju radnih mjesta. Kako bi se omogućio razvoj strateških projekata u cijeloj Uniji, takvi bi projekti trebali imati koristi od pojednostavnjenih i predvidljivih procesa izdavanja dozvola i potpore u pristupanju financiranju. Kako bi se bolje usmjerila potpora za projekte i osigurala njihova dodana vrijednost, projekte bi prije primanja potpore trebalo ocijeniti prema nizu kriterija. Strateški projekti u Uniji trebali bi jačati sigurnost opskrbe strateškim sirovinama u Uniji, biti dovoljno tehnički izvedivi i biti izvedeni na okolišno i društveno održiv način. Trebali bi stvarati i prekogranične koristi izvan granica države članice u kojoj se izvode. Ako Komisija procijeni da su ti kriteriji ispunjeni, trebala bi objaviti odluku o priznavanju strateškog projekta. Budući da je brzo priznavanje ključno za djelotvornu potporu sigurnosti opskrbe Unije, postupak procjene trebao bi biti jednostavan i ne bi smio predstavljati pretjerano opterećenje.

²⁹ Uredba (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. lipnja 2021. o uspostavi okvira za postizanje klimatske neutralnosti i o izmjeni uredaba (EZ) br. 401/2009 i (EU) 2018/1999 (SL L 243, 9.7.2021., str. 1.).

³⁰ Odluka (EU) 2022/2481 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022. o uspostavi programa politike za digitalno desetljeće do 2030. (SL L 323, 19.12.2022., str. 4.–26.).

- (10) Komisija bi za potrebe diversifikacije opskrbe strateškim sirovinama u Uniji trebala uz potporu Odbora identificirati strateške projekte u trećim zemljama koji trebaju postati aktivni u vađenju, preradi ili recikliranju strateških sirovina. Kako bi se takvi strateški projekti djelotvorno provodili, trebali bi imati bolji pristup financiranju. Kako bi se zajamčila njihova dodana vrijednost, projekte bi trebalo ocijeniti prema nizu kriterija. Kao i projekti u Uniji, strateški projekti u trećim zemljama trebali bi jačati sigurnost opskrbe strateškim sirovinama u Uniji, biti dovoljno tehnički izvedivi i biti izvedeni na održiv način. Projekti na tržištima u nastajanju i u gospodarstvima u razvoju trebali bi biti uzajamno korisni za Uniju i za uključenu treću zemlju te stvarati dodanu vrijednost u toj zemlji, uzimajući u obzir i njihovu dosljednost sa zajedničkom trgovinskom politikom EU-a. Takva vrijednost može se izvesti ako projekt doprinosi u više od jednoj fazi lanca vrijednosti ili stvara šire gospodarske i društvene koristi, uključujući otvaranje radnih mjesta u skladu s međunarodnim normama. Ako Komisija procijeni da su ti kriteriji ispunjeni, trebala bi objaviti odluku o priznavanju strateškog projekta.
- (11) Kako bi se zajamčila održivost povećane proizvodnje sirovina, novi sirovinski projekti trebali bi se provoditi na održiv način. Zato bi se strateški projekti koji primaju potporu na temelju ove Uredbe trebali procjenjivati uzimajući u obzir međunarodne instrumente koji obuhvaćaju sve aspekte održivosti istaknute u Načelima EU-a za održive sirovine³¹, uključujući zaštitu okoliša, društveno odgovorne prakse kao što su poštovanje ljudskih prava, uključujući prava žena, i transparentne poslovne prakse. Projekti bi trebali također zajamčiti postojanje suradnje u dobroj vjeri i opsežna i smislena savjetovanja s lokalnim zajednicama, među ostalim s autohtonim narodima. Kako bi se nositeljima projekata pružio jasan i učinkovit način da ispune taj kriterij, dovoljnim bi se trebalo smatrati sukladnost s relevantnim zakonodavstvom Unije, međunarodnim normama, smjernicama i načelima ili sudjelovanje u certifikacijskom programu priznatom u okviru ove Uredbe.
- (12) Svaki nositelj projekta u području strateških sirovina trebao bi moći Komisiji podnijeti zahtjev za priznavanje projekta kao strateškog projekta. Zahtjev bi trebao uključivati nekoliko dokumenata i dokaza povezanih s kriterijima. Kako bi se bolje ocijenile društvena, ekološka i gospodarska održivost, izvedivost projekta i razina pouzdanosti procjena, nositelj projekta trebao bi dostaviti i klasifikaciju projekta prema okvirnoj klasifikaciji Ujedinjenih naroda za resurse te bi trebao potkrijepiti tu klasifikaciju relevantnim dokazima kako bi omogućio objektivno vrednovanje. Uz zahtjev bi trebalo priložiti i projektne rokove kako bi se moglo procijeniti kad bi projekt mogao početi pridonositi postizanju referentnih vrijednosti za domaće kapacitete ili diversifikaciju. Nositelj bi trebao imati i plan s mjerama za poticanje potpore javnosti jer je ona ključna za djelotvornu provedbu rudarskih projekata. Posebnu pozornost trebalo bi posvetiti socijalnim partnerima, civilnom društvu i drugim sudionicima nadzora. Nositelj bi trebao dostaviti i poslovni plan s informacijama o financijskoj održivosti projekta, pregledom financiranja i ugovora o otkupu koji su već osigurani te procjenama o potencijalu za otvaranje radnih mjesta i o potrebama projekta za kvalificiranom radnom snagom, uključujući usavršavanje i prekvalifikaciju.
- (13) Kako bi se omogućila djelotvorna i učinkovita obrada zahtjeva, Komisija bi trebala moći dati prednost obradi zahtjeva za projekte povezane s konkretnim nedovoljno

³¹ Europska komisija, Glavna uprava za unutarnje tržište, industriju, poduzetništvo te male i srednje poduzetnike, *Načela EU-a za održive sirovine*, Ured za publikacije Europske unije, 2021., <https://data.europa.eu/doi/10.2873/3608>

zastupljenim fazama lanca vrijednosti ili strateškim sirovinama radi ravnomjerna napretka Unije u postizanju referentnih vrijednosti kapaciteta Unije iz ove Uredbe.

- (14) Budući da je za djelotvornu provedbu strateškog projekta potrebna suradnja države članice na čijem se državnom području on provodi, ta država članica trebala bi imati pravo na prigovor, a time i spriječiti dodjeljivanje statusa strateškog projekta bez njezina pristanka. Ako neka država članica to učini, trebala bi obrazložiti svoje odbijanje na temelju primjenjivih kriterija. U skladu s tim Unija ne bi trebala dodijeliti status strateškog projekta ni projektima koji će se provoditi u trećoj zemlji bez pristanka njezine vlade pa bi se stoga trebala suzdržati od dodjele ako vlada treće zemlje podnese prigovor.
- (15) Kako bi se spriječila zlorporaba statusa strateškog projekta, Komisija bi trebala moći poništiti svoju prvotnu odluku kojom je priznala projekt kao strateški ako on više ne ispunjava uvjete ili ako se priznanje temeljilo na zahtjevu koji je sadržavao netočne informacije. Komisija bi se prije toga trebala savjetovati s Odborom i saslušati nositelja projekta.
- (16) S obzirom na njihovu važnost za jamčenje sigurnosti opskrbe strateškim sirovinama, strateške projekte trebalo bi smatrati javnim interesom. Sigurna opskrba strateškim sirovinama od ključne je važnosti za uspjeh zelene i digitalne tranzicije i za otpornost obrambenog i svemirskog sektora. Kako bi pridonijele sigurnosti opskrbe strateškim sirovinama u Uniji, države članice mogu propisati potporu u nacionalnim procesima izdavanja dozvola radi bržeg ostvarenja strateških projekata u skladu s pravom Unije.
- (17) Na temelju nacionalni procesa izdavanja dozvola mora biti zajamčeno se da su sirovinski projekti sigurni i da ispunjavaju okolišne, socijalne i sigurnosne zahtjeve. Zakonodavstvom Unije o okolišu utvrđuju se zajednički uvjeti za provedbu i sadržaj nacionalnih procesa izdavanja dozvola, čime se jamči visoka razina zaštite okoliša i omogućuje održivo iskorištavanje potencijala Unije duž lanca vrijednosti sirovina. Dodjeljivanje statusa strateškog projekta stoga ne bi trebalo dovoditi u pitanje primjenjive uvjete za izdavanje dozvola za relevantne projekte, uključujući uvjete utvrđene u Direktivi 2011/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća³², Direktivi Vijeća 92/43/EEZ³³, Direktivi 2000/60/EZ³⁴ Europskog parlamenta i Vijeća, Direktivi 2010/75/EU³⁵ Europskog parlamenta i Vijeća, Direktivi 2004/35/EZ³⁶ Europskog parlamenta i Vijeća, Direktivi 2009/147/EZ³⁷ Europskog parlamenta i Vijeća i Direktivi 2006/21/EZ³⁸ Europskog parlamenta i Vijeća.

³² Direktiva 2011/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš (SL L 26, 28.1.2012., str. 1.–21.).

³³ Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (SL L 206, 22.7.1992., str. 7.–50.).

³⁴ Direktiva 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (SL L 327, 22.12.2000., str. 1.–73.).

³⁵ Direktiva 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o industrijskim emisijama (integrirano sprečavanje i kontrola onečišćenja) (SL L 334, 17.12.2010., str. 17.–119.).

³⁶ ^[1] Direktiva 2004/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o odgovornosti za okoliš u pogledu sprečavanja i otklanjanja štete u okolišu (SL L 143, 30.4.2004., str. 56.–75.).

³⁷ Direktiva 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2009. o očuvanju divljih ptica (SL L 20, 26.1.2010., str. 7.–25.).

³⁸ Direktiva 2006/21/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2006. o gospodarenju otpadom od industrija vađenja minerala i o izmjeni Direktive 2004/35/EZ – Izjava Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije (SL L 102, 11.4.2006., str. 15.–34.).

- (18) S druge strane, nepredvidljivost, složenost, a ponekad i predugo trajanje nacionalnih procesa izdavanja dozvola ugrožavaju sigurnost ulaganja koja je potrebna za djelotvoran razvoj strateških sirovinskih projekata. Stoga bi države članice u slučaju strateških projekata trebale primjenjivati pojednostavnjene i predvidljive postupke izdavanja dozvola kako bi omogućile i ubrzale njihovu djelotvornu provedbu. U tu bi svrhu strateškim projektima trebalo na nacionalnoj razini dodijeliti prioritetni status radi brze administrativne obrade i hitnog postupanja u svim sudskim postupcima i postupcima rješavanja sporova koji se na njih odnose. Ova Uredba ne bi trebala spriječiti nadležna tijela da pojednostavne izdavanje dozvola za one projekte u lancu vrijednosti kritičnih sirovina koji nisu strateški projekti.
- (19) S obzirom na njihovu ulogu u jamčenju sigurnosti opskrbe strateškim sirovinama u Uniji i njihov doprinos otvorenoj strateškoj autonomiji Unije i zelenoj i digitalnoj tranziciji nadležno tijelo koje izdaje dozvole trebalo bi strateške projekte smatrati javnim interesom. Strateški projekti koji imaju negativan utjecaj na okoliš, u mjeri u kojoj je taj utjecaj obuhvaćen u području primjene Direktive 2000/60/EZ, Direktive Vijeća 92/43/EEZ i Direktive 2009/147/EZ³⁹, mogu biti odobreni ako nadležno tijelo koje izdaje dozvole zaključi na temelju ocjene pojedinačnog slučaja da je javni interes koji taj projekt ostvaruje veći od tih utjecaja, pod uvjetom da su svi relevantni uvjeti utvrđeni u tim direktivama ispunjeni. U ocjenjivanju pojedinačnog slučaja trebalo bi, prema potrebi, uzeti u obzir geološke posebnosti mjesta vađenja koje predstavljaju ograničenja u donošenju odluke o lokaciji.
- (20) Kako bi se smanjilo složenost i povećalo učinkovitost i transparentnost procesa izdavanja dozvola, nositelji projekata u području kritičnih sirovina trebali bi moći komunicirati sa samo jednim nacionalnim tijelom koje je nadležno za olakšavanje i usklađivanje cijelog procesa izdavanja dozvola i koje, u slučaju strateških projekata, donosi sveobuhvatnu odluku u primjerenom roku. Države članice trebale bi u tu svrhu imenovati jedno nadležno nacionalno tijelo. Kad je to potrebno zbog unutarnje organizacije države članice, trebalo bi biti moguće zadaće nadležnog nacionalnog tijela delegirati drugom tijelu u skladu s istim uvjetima. Kako bi zajamčile djelotvorno izvršavanje odgovornosti, države članice trebale bi svojem nadležnom nacionalnom tijelu ili nekom drugom tijelu koje radi u njegovo ime osigurati dostatnu radnu snagu i sredstva.
- (21) Kako bi status izdavanja dozvola za strateške projekte bio jasan i kako bi se ograničile moguće zlouporabe sudskih postupaka, a da se pritom ne dovede u pitanje djelotvornost sudskog preispitivanja, države članice trebale bi se pobrinuti da se svi sporovi koji se odnose na proces izdavanja dozvola za strateške projekte rješavaju pravovremeno. Nadležna nacionalna tijela trebala bi se u tu svrhu pobrinuti da podnositelji zahtjeva i nositelji projekata imaju na raspolaganju jednostavan postupak rješavanja sporova i da se sa strateškim projektima hitno postupa u svim sudskim postupcima i postupcima rješavanja sporova koji se na njih odnose.
- (22) Kako bi se građanima i poduzećima omogućilo da izravno iskoriste prednosti unutarnjeg tržišta bez nepotrebnih dodatnih administrativnih opterećenja, Uredbom

³⁹ Direktiva 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2009. o očuvanju divljih ptica (SL L 20, 26.1.2010., str. 7.–25.).

(EU) 2018/1724 Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁰, kojom je uspostavljen jedinstveni digitalni pristupnik, utvrđuju se opća pravila za pružanje informacija i za postupke i usluge podrške relevantne za funkcioniranje unutarnjeg tržišta putem interneta. Zahtjevi za informacije i postupci obuhvaćeni ovom Uredbom trebali bi biti u skladu sa zahtjevima iz Uredbe (EU) 2018/1724. Konkretno, nositeljima strateških projekata trebalo bi omogućiti da postoji mogućnost pristupanja i obavljanja u potpunosti putem interneta za svaki postupak povezan s izdavanjem dozvola, u skladu s člankom 6. stavkom 1. i Prilogom II. Uredbi (EU) 2018/1724.

- (23) Kako bi nositeljima projekata i drugim ulagateljima pružile sigurnost i jasnoću koja je potrebna za razvoj strateških projekata, države članice trebale bi zajamčiti da proces izdavanja dozvola za takve projekte ne traje dulje od određenog roka. Proces izdavanja dozvola za strateške projekte koji se odnose samo na preradu ili recikliranje ne bi trebao trajati dulje od godinu dana. S druge strane, proces izdavanja dozvola za strateške projekte koji uključuju vađenje smio bi zbog složenosti i razmjera mogućih posljedica trajati najviše dvije godine. Kako bi se ti rokovi ispoštovali, države članice trebale bi nadležnim tijelima omogućiti dostatna sredstva i kadrovske resurse. Na zahtjev država članica Komisija im Instrumentom za tehničku potporu pomaže u osmišljavanju, razvoju i provedbi reformi, uključujući jačanje administrativnih kapaciteta za nacionalni proces izdavanja dozvola.
- (24) Procjene utjecaja na okoliš i ekološka odobrenja propisana u pravu Unije, među ostalim za vodu, staništa i ptice, sastavni su dio procesa izdavanja dozvola za sirovinske projekte i ključna zaštitna mjera za sprečavanje ili smanjivanje negativnih utjecaja na okoliš. Kako bi procesi izdavanja dozvola za strateške projekte bili predvidljivi i pravovremeni, trebalo bi iskoristiti svaku mogućnost za pojednostavnjenje potrebnih procjena i odobrenja, pri čemu se razina zaštite okoliša ne smije smanjiti. Zbog toga bi trebalo objediniti potrebne procjene kako bi se izbjeglo nepotrebno preklapanje, a nositelji projekata i nadležna tijela trebali bi izričito pristati na opseg objedinjene procjene prije njezine provedbe kako bi se spriječile nepotrebne naknadne radnje.
- (25) Sukobi oko uporabe zemljišta mogu ometati provedbu projekata u području kritičnih sirovina. Dobro izrađeni planovi, uključujući prostorne planove i zoniranje, u kojima je uzeta u obzir mogućnost projekata u području kritičnih sirovina i za koje je provedena procjena mogućih utjecaja na okoliš, mogu pridonijeti pronalaženju ravnoteže između javnih dobara i interesa smanjenjem rizika od neslaganja i ubrzanjem održivih realizacija sirovinskih projekata u Uniji. Nadležna nacionalna, regionalna i lokalna tijela stoga bi prilikom sastavljanja relevantnih planova trebala razmotriti uključivanje odredaba za sirovinske projekte.
- (26) Projekti u području kritičnih sirovina u Uniji često nemaju lak pristup financiranju. Česta su svojstva tržišta kritičnih sirovina visoka nestabilnost cijena, dugi rokovi, visoka koncentracija i netransparentnost. Uz to, za financiranje u tom sektoru potrebna je visoka razina stručnog znanja koje često nedostaje u financijskim institucijama. Kako bi prevladale te poteškoće i pridonijele ostvarivanju stabilne i pouzdane opskrbe

⁴⁰ Uredba (EU) 2018/1724 Europskog parlamenta i Vijeća od 2. listopada 2018. o uspostavi jedinstvenog digitalnog pristupnika za pristup informacijama, postupcima, uslugama podrške i rješavanja problema te o izmjeni Uredbe (EU) br. 1024/2012 (SL L 295, 21.11.2018., str. 1.–38.).

strateškim sirovinama, države članice i Komisija trebale bi pomoći se pristupanjem financiranju i administrativnoj podršci.

- (27) Robustan lanac vrijednosti u Europi može se izgraditi samo s odgovarajućim financijskim sredstvima. Komisija će surađivati s partnerima u provedbi programa InvestEU kako bi se pronašao način za povećanje potpore ulaganjima, u skladu sa zajedničkim ciljevima utvrđenima u Uredbi (EU) 2021/523⁴¹ i ovoj Uredbi. Savjetodavni centar InvestEU može pridonijeti u stvaranju portfelja održivih projekata.
- (28) Kako bi se pronašlo rješenje za ograničenja javnih i privatnih ulaganja koja su trenutno često fragmentirana, olakšala integracija i olakšao povrat ulaganja, Komisija, države članice i razvojne banke trebale bi se bolje koordinirati i stvoriti sinergiju među postojećim programima financiranja na razini Unije i na nacionalnoj razini te se pobrinuti za bolju koordinaciju i suradnju s industrijom i ključnim dionicima iz privatnog sektora. U tu svrhu trebala bi se osnovati posebna podskupina Odbora koja bi okupila stručnjake iz država članica, Komisije i relevantnih javnih financijskih institucija. Ta bi podskupina trebala raspravljati o potrebama za financiranjem pojedinačnih strateških projekata i postojećim mogućnostima financiranja tih projekata kako bi nositeljima projekata preporučila najbolji način za pristup postojećim mogućnostima financiranja. U raspravi i davanju preporuka o financiranju strateških projekata u trećim zemljama, Odbor bi posebno trebao uzeti u obzir strategiju Global Gateway⁴².
- (29) Privatna ulaganja društava, financijskih ulagatelja i kupaca od ključne su važnosti. Kad privatna ulaganja sama po sebi nisu dovoljna, za efektivno pokretanje projekata duž lanca vrijednosti kritičnih sirovina može biti potrebna javna potpora, npr. u obliku jamstva, zajmova ili vlasničkih i kvazivlasničkih ulaganja. Ta javna potpora može predstavljati državnu potporu. Takva potpora mora imati poticajan učinak i biti nužna, primjerena i razmjerna. Postojeće smjernice za državne potpore, koje su nedavno detaljno revidirane u skladu s ciljevima usporedne tranzicije, pružaju brojne mogućnosti za potporu ulaganjima duž lanca vrijednosti kritičnih sirovina pod određenim uvjetima.
- (30) Javna potpora upotrebljava se kako bi se na razmjern način otklonili određeni utvrđeni tržišni nedostaci ili popravile investicijske okolnosti koje nisu optimalne, pri čemu njezine mjere ne bi trebale udvostručavati privatno financiranje, istiskivati privatno financiranje niti narušavati tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu. Mjere bi trebale imati jasnu dodanu vrijednost za Uniju.
- (31) Nestabilne cijene nekoliko strateških sirovina, pogoršane zbog ograničenih sredstava zaštite od rizika na dugoročnim tržištima, stvaraju prepreku za nositelje projekata koji nastoje osigurati financiranje za strateške sirovinke projekte i za potrošače niže u lancu vrijednosti koji nastoje osigurati stabilne i predvidljive cijene ključnih ulaznih materijala. Kako bi se smanjila neizvjesnost budućih cijena strateških sirovina, potrebno je propisati uspostavljanje sustava koji bi zainteresiranim otkupljivačima i nositeljima strateških projekata omogućio da navode svoje ponude za kupnju odnosno

⁴¹ Uredba (EU) 2021/523 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. ožujka 2021. o uspostavi programa InvestEU i izmjeni Uredbe (EU) 2015/1017 (SL 64, 26.3.2021., str. 30.–89.).

⁴² Zajednička komunikacija Europskog parlamenta, Vijeća, Europskog gospodarskog i socijalnog odbora, Odbora regija i Europske investicijske banke – Global Gateway (JOIN(2021) 30 final).

prodaju i povezivao otkupljivače i nositelje čije ponude potencijalno međusobno odgovaraju.

- (32) Postojeće poznavanje i mapiranje nalazišta sirovina u Uniji potječe iz vremena kad opskrba kritičnim sirovinama za razvoj strateških tehnologija nije bila prioritet. Kako bi prikupljale i ažurirale informacije o nalazištima kritičnih sirovina, države članice trebale bi izraditi nacionalne programe za opće istraživanje kritičnih sirovina, koji bi trebali sadržavati mjere kao što su mapiranje mineralnih sirovina, geokemijske kampanje, geološko-znanstvena istraživanja i ponovna obrada postojećih geološko-znanstvenih skupova podataka. Otkrivanje nalazišta minerala i procjena tehničke i gospodarske održivosti njihova vađenja podrazumijevaju visok financijski rizik. Kako bi smanjile taj rizik i olakšale razvoj projekata za vađenje, države članice trebale bi objaviti informacije prikupljene u svojim nacionalnim programima istraživanja, ako je primjenjivo u okviru infrastrukture za prostorne informacije utvrđene Direktivom 2007/2/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁴³.
- (33) Svemirski podaci i usluge koje proizlaze iz promatranja Zemlje mogu pridonijeti stvaranju održivih lanaca vrijednosti kritičnih sirovina zahvaljujući stalnom protoku informacija, što može biti korisno za aktivnosti kao što su praćenje rudarskih područja, upravljanje tim područjima, procjenjivanje utjecaja na okoliš i socioekonomskog učinka ili istraživanje mineralnih sirovina. Budući da se promatranjem Zemlje mogu prikupiti podaci o udaljenim i nedostupnim područjima, države članice trebale bi to što više uzeti u obzir u izradi i provedbi svojih nacionalnih programa istraživanja.
- (34) Iako je potrebno ojačati lance vrijednosti kritičnih sirovina Unije radi povećanja sigurnosti opskrbe, lanci opskrbe kritičnim sirovinama i dalje će biti globalni i izloženi vanjskim čimbenicima. Nedavni i trenutni događaji, od krize uzrokovane bolešću COVID-19 do ničim izazvane i neopravdane vojne agresije na Ukrajinu, ukazali su na osjetljivost određenih lanaca opskrbe Unije na poremećaje. Kako bi države članice i europske industrije mogle predviđati poremećaje opskrbe i bile spremne za njihove posljedice, trebalo bi razviti mjere za povećanje kapaciteta za praćenje, koordinaciju strateških zaliha i jačanje pripravnosti društava.
- (35) Države članice nemaju jednake sposobnosti za informiranje o riziku i predviđanje rizika niti su sve države članice razvile namjenske strukture za praćenje lanaca opskrbe kritičnim sirovinama koje mogu upozoriti društva na moguće rizike od poremećaja opskrbe. Iako su neka društva uložila sredstva u praćenje svojih lanaca opskrbe, druga nemaju kapacitete koji su za to potrebni. Stoga bi, s obzirom na globalnu dimenziju lanaca opskrbe kritičnim sirovinama i njihovu složenost, Komisija trebala razviti poseban instrument s podacima o praćenju kojim bi se procjenjivali rizici za sigurnost opskrbe kritičnim sirovinama i kojim bi se prikupljene informacije stavljale na raspolaganje javnim tijelima i privatnim subjektima, što bi povećavalo sinergiju među državama članicama. Kako bi lanci vrijednosti Unije bili dovoljno pripremljeni za moguće poremećaje opskrbe, Komisija bi trebala provoditi testiranja otpornosti kojima bi se procjenjivala osjetljivost lanaca opskrbe strateškim sirovinama i njihova izloženost rizicima za sigurnost opskrbe. Kad je to moguće, takve testove trebale bi provoditi nacionalne agencije država članica za opskrbu i informiranje koje

⁴³

Direktiva 2007/2/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 14. ožujka 2007. o uspostavljanju infrastrukture za prostorne informacije u Europskoj zajednici (INSPIRE) (SL L 108, 25.4.2007., str. 1.–14.).

su nadležne za kritične sirovine. Odbor bi trebao koordinirati Komisiju i države članice u izvođenju testova otpornosti. Ako nijedna država članica nema kapacitete za izvođenje potrebnog testa otpornosti za određenu stratešku sirovinu, Komisija bi ga trebala sama izvesti. Prilikom objavljivanja rezultata takvih testova otpornosti Komisija bi trebala predložiti i moguće strategije koje javna tijela i privatni subjekti mogu donijeti za ublažavanje rizika za sigurnost opskrbe, kao što su izgradnja strateških zaliha ili daljnja diversifikacija opskrbe. Kako bi se prikupile informacije koje su potrebne za provedbu mjera praćenja i testova otpornosti, Komisija bi trebala surađivati s relevantnom stalnom podskupinom Odbora, a države članice trebale bi utvrditi i pratiti najvažnije tržišne operatere koji su bitni za funkcioniranje lanca vrijednosti. Ako nijedan član stalne podskupine nema kapacitete za izvođenje potrebnog testa otpornosti za određenu stratešku sirovinu, Komisija bi ga trebala sama izvesti.

- (36) Strateške zalihe važan su instrument za ublažavanje poremećaja opskrbe, posebno opskrbe sirovinama. Iako predloženi Instrument za izvanredne okolnosti na jedinstvenom tržištu dopušta uspostavljanje takvih zaliha u slučaju aktivacije režima pojačanog opreza na jedinstvenom tržištu, države članice i društva ne moraju stvarati niti usklađivati svoje strateške zalihe prije nego što dođe do poremećaja opskrbe. U EU-u uz to ne postoji koordinacijski mehanizam koji bi omogućio izradu zajedničke procjene i analize mogućih preklapanja i sinergije. Stoga bi kao prvi korak, uzimajući u obzir trenutni nedostatak relevantnih informacija, države članice Komisiji trebale dostaviti informacije o svojim strateškim zalihama, neovisno o tome upravljaju li njima javna tijela ili gospodarski subjekti u ime država članica. Te bi informacije trebale sadržavati količine dostupnih zaliha po pojedinoj strateškoj sirovini, prognozu kretanja zaliha te pravila i postupke koji se primjenjuju na te zalihe. Svi bi zahtjevi trebali biti razmjerni, uzeti u obzir troškove i trud potrebne za stavljanje podataka na raspolaganje i utjecaj zahtjeva na nacionalnu sigurnost te imati odgovarajuće rokove za dostavljanje traženih informacija. Informacije o zalihama gospodarskih subjekata mogu se dodati u analizu, iako ovo nije zahtjev za te informacije. Komisija bi s podacima trebala postupati na siguran način i objaviti samo zbirne informacije. U drugom bi koraku Komisija na temelju prikupljenih informacija trebala izraditi prijedlog referentne vrijednosti za sigurnu količinu zaliha Unije, uzimajući u obzir ukupnu godišnju potrošnju tih strateških sirovina u Uniji. Odbor bi u dogovoru s Komisijom, na temelju usporedbe postojećih zaliha i ukupnih strateških zaliha strateških sirovina u Uniji, trebao moći izdati neobvezujuća mišljenja za države članice o tome kako da povećaju konvergenciju i potaknuti ih na stvaranje strateških zaliha. Odbor bi pri tome trebao razmotriti jesu li i dalje potrebni poticaji za razvoj strateških zaliha privatnih subjekata koji koriste strateške sirovine.
- (37) Komisija bi radi daljnje koordinacije trebala organizirati obvezno savjetovanje prije sudjelovanja država članica na međunarodnim forumima na kojima bi se moglo raspravljati o takvim strateškim zalihama, što bi prije svega činila u okviru posebne stalne podskupine Odbora. Kako bi se povećala komplementarnost između trenutnog prijedloga i drugih horizontalnih instrumenata ili instrumenata za neko specifično područje, Komisija bi trebala proslijediti prikupljene i agregirane informacije mehanizmima pojačanog opreza ili mehanizmima za upravljanje kriznim situacijama, kao što su savjetodavna skupina predloženog Instrumenta za izvanredne okolnosti na jedinstvenom tržištu, Europski odbor za poluvodiče iz europskog akta o čipovima, Odbor HERA-e ili Odbor za zdravstvene krize.

- (38) Kako bi bila dovoljno pripremljena za rješavanje mogućih poremećaja opskrbe, velika društva koja upotrebljavaju strateške sirovine u proizvodnji strateških tehnologija u Uniji trebala bi provesti reviziju svojih lanaca opskrbe i o tome izvijestiti svoje uprave. Time će se poduzećima omogućiti da uzmu u obzir rizike za sigurnost opskrbe strateškim sirovinama i razviju odgovarajuće strategije ublažavanja rizika kako bi se bolje pripremila u slučaju poremećaja opskrbe. Velika društva na koja se prethodno odnosi trebala bi provoditi redovita testiranja otpornosti svojih lanaca opskrbe strateškim sirovinama kako bi uzela u obzir sve scenarije koji mogu utjecati na opskrbu tim sirovinama u slučaju poremećaja. Na temelju tih mjera dodatno će se razmotriti troškovi zbog mogućih rizika za sigurnost opskrbe.
- (39) Brojna tržišta strateških sirovina nisu potpuno transparentna te su koncentrirana na strani ponude, što povećava pregovaračku moć prodavatelja i cijene za kupce. Kako bi pridonijela smanjenju cijena za poduzeća s poslovnim nastanom u Uniji, Komisija bi trebala uspostaviti sustav u kojem se može agregirati potražnja zainteresiranih kupaca. Pri uspostavljanju takvog sustava Komisija bi trebala uzeti u obzir iskustvo stečeno u provođenju sličnih mjera, posebno u pogledu zajedničke nabave plina u skladu s Uredbom Vijeća 2022/2576⁴⁴. U tom bi sustavu trebala moći sudjelovati i tijela država članica kako bi stvorila svoje strateške zalihe. Sve mjere u okviru tog mehanizma trebale bi biti u skladu s Unijinim pravom tržišnog natjecanja.
- (40) Odredbe ove Uredbe o praćenju i strateškim zalihama ne podrazumijevaju usklađivanje nacionalnog prava niti zamjenjuju postojeće mehanizme. Poticaji za praćenje i pripravnost za rizik trebali bi biti u skladu s europskim instrumentima. Stoga bi se instrumenti kao što su predloženi Instrument za izvanredne okolnosti na jedinstvenom tržištu, čiji je cilj predvidjeti, ublažiti i odgovoriti na krizu koja utječe na funkcioniranje jedinstvenog tržišta, ili Uredba Vijeća (EU) 2022/2372⁴⁵ o okviru mjera za osiguravanje opskrbe medicinskim protumjerama relevantnim za krizne situacije u slučaju izvanrednog stanja u području javnog zdravlja na razini Unije mogli i dalje primjenjivati na kritične i strateške sirovine u slučaju krize ili prijetnje u onoj mjeri u kojoj su ti materijali obuhvaćeni područjem primjene takvih instrumenata. Komplementarnost i usklađenost ove Uredbe i kriznih instrumenata trebalo bi postići razmjenu informacija.
- (41) Većina kritičnih sirovina su metali, koji se u načelu mogu beskonačno reciklirati, iako to ponekad znači manju kvalitetu. To omogućuje prelazak na istinski kružno gospodarstvo u kontekstu zelene tranzicije. Nakon početne faze naglog rasta potražnje za kritičnim sirovinama za nove tehnologije, u kojoj će primarno vađenje i prerada još uvijek biti glavni izvor sirovina, recikliranje bi trebalo postati sve važnije i smanjiti potrebu za primarnim vađenjem i njegove posljedice. Međutim, stope recikliranja većine kritičnih sirovina danas su niske, a sustavi i tehnologije recikliranja često nisu prilagođeni posebnostima tih sirovina. Stoga je potrebno donijeti mjere za rješavanje problema koji ograničavaju potencijal za kružnost.
- (42) Države članice zadržavaju važne nadležnosti u području kružnosti, na primjer u području sustava skupljanja i obrade otpada. Trebalo bi iskoristiti te nadležnosti kako

⁴⁴ Uredba Vijeća (EU) 2022/2576 od 19. prosinca 2022. o jačanju solidarnosti boljom koordinacijom kupnje plina, pouzdanim referentnim vrijednostima cijena i prekograničnim razmjenama plina (SL L 335, 29.12.2022., str. 1.–35.).

⁴⁵ Uredba Vijeća (EU) 2022/2372 od 24. listopada 2022. o okviru mjera za osiguravanje opskrbe medicinskim protumjerama relevantnim za krizne situacije u slučaju izvanrednog stanja u području javnog zdravlja na razini Unije (SL L 314, 6.12.2022., str. 64.–78.).

bi se povećala stopa skupljanja i recikliranja za tokove otpada s visokim potencijalom uporabe kritičnih sirovina, npr. uvođenjem financijskih poticaja kao što su popusti, novčane nagrade ili sustavi povrata pologa. I tijela država članica trebala bi pridonijeti tome kao kupci kritičnih sirovina i proizvoda koji ih sadržavaju, a nacionalni programi za istraživanje i inovacije trebali bi uložiti znatna sredstva za poboljšanje znanja i tehnologije za kružnost kritičnih sirovina i učinkovitost materijala. Naposljetku, države članice trebale bi promicati uporabu kritičnih sirovina iz otpada od vađenja minerala poboljšanjem dostupnosti informacija i uklanjanjem pravnih, gospodarskih i tehničkih prepreka. Države članice trebale bi kao moguće rješenje razmotriti mehanizme podjele rizika između subjekata i pojedinačne države članice za promicanje uporabe iz zatvorenih postrojenja za gospodarenje otpadom.

- (43) Unija u brojnim regijama već jako dugo vadi sirovine, što je dovelo do toga da u zatvorenim postrojenjima postoje znatne količine otpada od vađenja minerala, pri čemu potencijal tog otpada za dobivanje kritičnih sirovina uglavnom još nije analiziran jer je njihova gospodarska važnost tek nedavno porasla. Oporaba kritičnih sirovina iz postrojenja za gospodarenje otpadom od vađenja minerala može stvarati gospodarsku vrijednost i otvarati nova radna mjesta u povijesnim rudarskim regijama, koje su često pogođene deindustrijalizacijom i propadanjem. Krupne prepreke boljem iskorištavanju potencijala kritičnih sirovina iz otpada od vađenja minerala su to što se nije obraćala pozornost na udio kritičnih sirovina u tom otpadu i to što o njemu nema informacija, posebno kad je riječ o otpadu u zatvorenim postrojenjima za gospodarenje otpadom.
- (44) Oporaba kritičnih sirovina iz postrojenja za gospodarenje otpadom od vađenja minerala trebala bi biti dio vrednovanja relevantnih postrojenja za gospodarenje otpadom. Direktivom 2006/21/EZ utvrđuju se visoki zahtjevi za gospodarenje otpadom od industrija vađenja minerala koji se odnose na zaštitu okoliša i ljudskog zdravlja. Te bi visoke zahtjeve trebalo zadržati, no trebalo bi utvrditi i dodatne mjere kako bi se što više povećala uporaba kritičnih sirovina iz otpada od vađenja minerala.
- (45) Operateri postojećih i novih postrojenja za gospodarenje otpadom od vađenja minerala trebali bi provesti studije o preliminarnoj gospodarskoj procjeni uporabe kritičnih sirovina iz otpada od vađenja minerala koji se nalazi na lokaciji i takvog otpada koji se još stvara. U skladu s hijerarhijom otpada utvrđenom u Direktivi 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁶ trebalo bi dati prednost sprečavanju stvaranja otpada koji sadržava kritične sirovine vađenjem kritičnih sirovina iz izvađenih količina prije nego što on postane otpad. U izradi studije operateri bi trebali prikupiti potrebne informacije, uključujući koncentracije i količine kritičnih sirovina u otpadu od vađenja minerala, pa razmotriti opcije za procese, aktivnosti ili poslovne aranžmane koji bi mogli omogućiti gospodarski održivu uporabu kritičnih sirovina. Ovo je dodatna obveza uz obveze utvrđene u Direktivi 2006/21/EZ i nacionalnim zakonima kojima se ta direktiva prenosi te se izravno primjenjuje. Operateri i nadležna tijela trebali bi u provedbi te obveze nastojati svesti administrativno opterećenje na najmanju moguću mjeru i integrirati postupke koliko god je moguće.
- (46) Kako bi riješile problem trenutačno nedostatnih informacija o potencijalu kritičnih sirovina iz zatvorenih postrojenja za gospodarenje otpadom od vađenja minerala,

⁴⁶ Direktiva 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o otpadu i stavljanju izvan snage određenih direktiva (SL L 312, 22.11.2008., str. 3.–30.).

države članice trebale bi uspostaviti bazu podataka sa svim relevantnim informacijama za promicanje uporabe, posebno količinama i koncentracijama kritičnih sirovina u postrojenjima za gospodarenje otpadom od vađenja minerala, u skladu s pravilima Unije o tržišnom natjecanju. Te bi se informacije trebalo objaviti u jasnom, digitalnom obliku na temelju kojeg bi bio moguć pristup detaljnijim tehničkim informacijama. Kako bi omogućile jednostavan pristup informacijama, države članice trebale bi, npr. uspostaviti kontaktnu točku za detaljniju komunikaciju s potencijalnim nositeljima projekata uporabe kritičnih sirovina. Baza podataka trebala bi biti osmišljena tako da potencijalnim nositeljima projekata omogući jednostavnu identifikaciju postrojenja s visokim potencijalom za gospodarski održivu uporabu. Kako bi bolje usmjerile ograničene resurse, države članice trebale bi postupno prikupljati informacije i pritom poduzimati najzahtjevnije korake samo za postrojenja s najvećim potencijalom. Aktivnosti prikupljanja informacija trebale bi za cilj imati pružanje točnih i reprezentativnih informacija o postrojenjima za gospodarenje otpadom od vađenja minerala i dobivanje najbolje moguće procjene potencijala uporabe kritičnih sirovina.

- (47) Trajni magneti ugrađeni su u velik broj proizvoda, pri čemu je najvažnija i najbrže rastuća njihova primjena u vjetrenim turbinama i električnim vozilima, a prisutni su i u brojnim drugim proizvodima, kao što su uređaji za magnetsku rezonanciju, industrijski roboti, laka prijevozna sredstva, generatori hlađenja, dizalice topline, elektromotori, industrijske električne pumpe, automatske perilice rublja, bubnjaste sušilice rublja, mikrovalne pećnice, usisavači i perilice posuđa, koji sadržavaju znatne količine tih magneta koje se isplati uporabiti. Većina trajnih magneta, posebno vrste magneta s najboljim performansama, sadržava kritične sirovine, kao što su neodimij, praseodimij, disprozij i terbij, bor, samarij, nikal ili kobalt. Njihovo je recikliranje moguće, ali se danas u Uniji ti magneti recikliraju samo u malim razmjerima ili u kontekstu istraživačkih projekata. Trajni magneti stoga bi trebali biti prioritetni proizvod za povećanje kružnosti.
- (48) Kako bi mogli djelotvorno reciklirati magnete, subjekti za recikliranje moraju imati pristup potrebnim informacijama o količini, vrsti i kemijskom sastavu magneta u proizvodu, njihovoj lokaciji, korištenoj oblozi, ljepilima i aditivima i informacijama o tome kako izvaditi trajne magnete iz proizvoda. Kako bi postojao poslovni model za recikliranje magneta, trajni magneti ugrađeni u proizvode stavljen na tržište Unije trebali bi s vremenom sadržavati sve veću količinu recikliranih materijala. U početnoj fazi bi se davale transparentne informacije o recikliranom sadržaju, nakon čega bi se na temelju namjenske procjene odgovarajućeg udjela recikliranog sadržaja i vjerojatnih učinaka trebao utvrditi minimalni udio recikliranog sadržaja.
- (49) Održivost proizvodnih i opskrbnih lanaca kritičnih sirovina koje se prodaju na tržištu Unije često je certificirana. Ta se certifikacija može dobiti u okviru niza dostupnih javnih i privatnih certifikacijskih programa koji se razlikuju po opsegu i strogosti, zbog čega bi se moglo dovesti u pitanje narav i istinitost tvrdnji o relativnoj održivosti kritičnih sirovina stavljenih na tržište Unije na temelju takvog certifikata. Komisija bi trebala biti ovlaštena za donošenje provedbenih akata kojima se priznaju certifikacijski programi koji bi se trebali smatrati sveobuhvatnima i pouzdanima, čime bi se tijelima i sudionicima na tržištu pružila zajednička osnova za procjenu održivosti kritičnih sirovina. Trebalo bi priznavati samo certifikacijske programe koji obuhvaćaju širok raspon aspekata održivosti, među ostalim zaštitu okoliša, ljudska prava, uključujući radna prava, i transparentnost poslovanja i koji sadržavaju odredbe za provjeru koju provodi neovisna treća strana i praćenje sukladnosti. Kako bi im se omogućili učinkovitost postupaka, nositeljima projekata koji podnose zahtjev za status strateškog

projekta trebalo bi dopustiti da kao dokaz održivosti provedbe svojih projekata navedu sudjelovanje u priznatom programu.

- (50) Proizvodnja kritičnih sirovina u lancu vrijednosti ima posljedice za okoliš, među ostalim za klimu, vodu, faunu i floru. Kako bi se takva šteta ograničila i potaknula proizvodnja održivijih kritičnih sirovina, Komisiju bi trebalo ovlastiti da uspostavi sustav za izračun ekološkog otiska kritičnih sirovina koji uključuje postupak provjere, čime bi se zajamčilo da su informacije o ekološkom otisku kritičnih sirovina stavljenih na tržište Unije javno dostupne. Sustav bi se trebao temeljiti na znanstveno utemeljenim metodama procjene i relevantnim međunarodnim normama za procjenu životnog ciklusa. Zahtjev objavljivanja ekološkog otiska sirovine trebao bi biti primjenjiv samo kad se na temelju namjenske procjene zaključi da bi se na taj način olakšala nabava kritičnih sirovina s manjim učinkom na okoliš, a time i pridonijelo postizanju klimatskih i ekoloških ciljeva Unije bez nerazmjernog utjecaja na trgovinske tokove. Nakon primjene relevantnih metoda izračuna Komisija bi trebala utvrditi razrede učinkovitosti za kritične sirovine, čime bi omogućila potencijalnim kupcima da lako usporede relativni ekološki otisak dostupnih sirovina i usmjerila tržište prema održivijim sirovinama. Prodavatelji kritičnih sirovina trebali bi se pobrinuti da deklaracija o ekološkom otisku bude dostupna njihovim kupcima. Transparentnost relativnog otiska kritičnih sirovina stavljenih na tržište Unije može poduprijeti i druge politike na razini Unije i na nacionalnoj razini, kao što su poticaji ili kriteriji za zelenu javnu nabavu, kojima se potiče proizvodnja kritičnih sirovina s manjim utjecajem na okoliš.
- (51) Metode mjerenja ekološkog otiska predstavljaju relevantnu osnovu za definiranje pravila za izračun. Temelje se na znanstveno valjanim metodama procjenjivanja koje uzimaju u obzir kretanja na međunarodnoj razini i obuhvaćaju utjecaj na okoliš, uključujući klimatske promjene i utjecaj na vodu, zrak, tlo, resurse, uporabu zemljišta i toksičnost.
- (52) Odgovorni subjekti trebali bi prije stavljanja svojih proizvoda ili sirovina na tržište ocijeniti njihovu sukladnost sa zahtjevima za poboljšanje kružnosti trajnih magneta i za deklaraciju o ekološkom otisku kritičnih sirovina, a nadležna nacionalna tijela trebala bi osigurati djelotvorno ispunjavanje navedenih zahtjeva. Odredbe o sukladnosti i nadzoru tržišta utvrđene u Uredbi (EU) 2019/1020 i Uredbi (EU) 2023/xxx [*Ured za publikacije: unijeti upućivanje na Uredbu o ekološkom dizajnu za održive proizvode*] osmišljene su za rješavanje tog problema pa bi se stoga trebale primjenjivati i na te zahtjeve. Kako bi se dodatno zajamčila optimalna primjena postojećih okvira, sukladnost proizvoda koji podliježu homologaciji na temelju Uredbe (EU) 2018/858 ili Uredbe (EU) 168/2013 trebala bi se osiguravati na temelju postojećeg sustava za homologaciju.
- (53) Kako je propisano u članku 10. stavku 1. Uredbe (EU) br. 1025/2012, Komisija bi od europskih organizacija za normizaciju trebala zatražiti da sastave europske norme kojima se pridonosi ciljevima ove Uredbe.
- (54) Unija je sklopila strateška partnerstva s trećim zemljama u području sirovina u svrhu provedbe akcijskog plana iz 2020. za kritične sirovine. Na tome bi trebalo i dalje raditi kako bi se diversificirala opskrba. Kako bi se izradio i zajamčio usklađen okvir za sklapanje budućih partnerstava, u okviru komunikacije u Odboru države članice i Komisija trebale bi raspravljati i zajamčiti koordinaciju, među ostalim u pogledu toga ostvaruju li postojeća partnerstva predviđene ciljeve, sadržaja takvih partnerstava i njihove usklađenosti te potencijalnog sinergijskog učinka bilateralne suradnje država

članica s relevantnim trećim zemljama. Unija bi u skladu sa svojom strategijom Global Gateway trebala sklapati uzajamno korisna partnerstva s tržištima u nastajanju i gospodarstvima u razvoju, koja pridonose diversifikaciji njezina lanca opskrbe sirovinama i ostvaruju dodanu vrijednost u proizvodnji u tim zemljama.

- (55) Kako bi se podržalo izvršavanje zadaća koje se odnose na razvoj strateških projekata i njihovo financiranje, programe istraživanja, kapacitete za praćenje ili strateške zalihe i kako bi Komisija dobila odgovarajuće savjete, potrebno je osnovati Europski odbor za kritične sirovine. Odbor bi se trebao sastojati od država članica i Komisije i trebao bi omogućiti sudjelovanje trećih strana kao promatrača. Kako bi se razvilo stručno znanje potrebno za izvršavanje određenih zadaća, Odbor bi trebao osnovati stalne podskupine za financiranje, istraživanje, praćenje i strateške zalihe koje bi trebale raditi kao mreža u kojoj sudjeluju relevantna nacionalna tijela i koje bi se prema potrebi trebale savjetovati s industrijom, akademskom zajednicom, civilnim društvom i drugim relevantnim dionicima. Savjeti i mišljenja Odbora trebali bi biti neobvezujući te bi Komisija i bez njih trebala moći izvršavati svoje zadaće na temelju ove Uredbe.
- (56) Nepostojanje napretka u postizanju ciljeva, među ostalim referentnih vrijednosti za kapacitete i diversifikaciju, može ukazivati na potrebu za donošenjem dodatnih mjera. Komisija bi stoga trebala pratiti napredak u postizanju tih ciljeva.
- (57) Kako bi se administrativno opterećenje država članica svelo na najmanju moguću mjeru, trebalo bi racionalizirati različite obveze izvješćivanja, a Komisija bi trebala izraditi predložak koji bi državama članicama omogućio da svoje obveze izvješćivanja o projektima, istraživanju, praćenju ili strateškim zalihama ispunjavaju redovitim objavljivanjem jedinstvenog dokumenta, koji može biti povjerljive ili ograničene prirode.
- (58) Kako bi suradnja nadležnih tijela na razini Unije i na nacionalnoj razini bila pouzdana i konstruktivna, sve strane uključene u primjenu ove Uredbe trebale bi poštovati povjerljivost informacija i podataka prikupljenih u obavljanju svojih zadaća. Komisija i nadležna nacionalna tijela, njihovi dužnosnici, državni službenici i druge osobe koje rade pod nadzorom tih tijela te dužnosnici i državni službenici drugih tijela država članica ne bi smjeli otkrivati informacije koje su prikupili ili razmijenili u skladu s ovom Uredbom i koje su obuhvaćene obvezom čuvanja poslovne tajne. To bi se trebalo odnositi i na Europski odbor za kritične sirovine. Podatke bi trebalo obrađivati i pohranjivati u sigurnom okruženju.
- (59) Pri donošenju delegiranih akata u skladu s člankom 290. UFEU-a posebno je važno da Komisija u svojem pripremnom radu provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva⁴⁷ od 13. travnja 2016. Osobito, s ciljem osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće primaju sve dokumente istodobno kada i stručnjaci iz država članica te njihovi stručnjaci sustavno imaju pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata.
- (60) Radi osiguravanja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe, Komisiji bi trebalo dodijeliti provedbene ovlasti za (a) utvrđivanje predložaka koji će se koristiti za zahtjeve za priznavanje strateških projekata, izvješća o napretku povezana sa strateškim projektima, nacionalne programe istraživanja i izvješćivanje koje države

⁴⁷

SL L 123, 12.5.2016., str. 1.

članice vrše o istraživanju, praćenju, strateškim zalihama i kružnosti, (b) utvrđivanje proizvoda, dijelova i tokova otpada s visokim potencijalom uporabe kritičnih sirovina i (c) utvrđivanje kriterija i njihove primjene za priznavanje programa koji se odnose na održivost kritičnih sirovina. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁸.

- (61) Kako bi se zajamčilo poštovanje obveza utvrđenih u ovoj Uredbi, a posebno sa zahtjevima za ekološki dizajn, društva koja ne postupaju u skladu sa svojim obvezama, među ostalim u pogledu pripravnosti za rizik, izvješćivanja o projektima i informacija o mogućnosti recikliranja, trebala bi podlijevati sankcijama. Stoga je potrebno da države članice u nacionalnom zakonodavstvu utvrde djelotvorne, proporcionalne i odvraćajuće sankcije za nepridržavanje ove Uredbe.
- (62) Komisija bi trebala provesti evaluaciju ove Uredbe. U skladu sa stavkom 22. Međuinstitucijskog sporazuma o boljoj izradi zakonodavstva ta bi se evaluacija trebala temeljiti na pet kriterija, a to su učinkovitost, djelotvornost, važnost, usklađenost i dodana vrijednost za EU, te bi trebala biti temelj za procjene učinka mogućih daljnjih mjera. Komisija bi Europskom parlamentu, Vijeću i Europskom gospodarskom i socijalnom odboru trebala podnijeti izvještaj o provedbi ove Uredbe i napretku u postizanju njezinih ciljeva, uključujući referentne vrijednosti za kapacitete i diversifikaciju. U izvješću bi se trebala i procijeniti prikladnost utvrđivanja maksimalnih pragova za ekološki otisak na temelju provedbe mjera povezanih s transparentnosti ekološkog otiska kritičnih sirovina.
- (63) Odredbe koje se odnose na mjere iz ove Uredbe koje predstavljaju državnu potporu ne dovode u pitanje primjenu članaka 107. i 108. Ugovora.
- (64) Budući da države članice ne mogu u dovoljnoj mjeri ostvariti ciljeve ove Uredbe, odnosno poboljšanje funkcioniranja unutarnjeg tržišta uspostavom okvira za jamčenje pristupa sigurnoj i održivoj opskrbi kritičnim sirovinama u Uniji, nego se zbog njihova opsega i učinaka ti ciljevi mogu ostvariti samo na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji (UEU). U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Poglavlje 1.

Opće odredbe

Članak 1.

Predmet i ciljevi

1. Opći je cilj ove Uredbe poboljšati funkcioniranje unutarnjeg tržišta uspostavom okvira za jamčenje pristupa sigurnoj i održivoj opskrbi kritičnim sirovinama u Uniji.

⁴⁸ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.–18.).

2. Kako bi se ostvario opći cilj iz stavka 1., ovom se Uredbom namjerava:
- (a) ojačati sve faze lanca vrijednosti strateških sirovina kako bi se do 2030. kapaciteti Unije za svaku stratešku sirovinu znatno povećali i općenito približili sljedećim referentnim vrijednostima ili dosegnuli te vrijednosti:
 - i. Unijin kapacitet vađenja za vađenje ruda, minerala ili koncentrata je dovoljan za proizvodnju barem 10 % strateških sirovina koje se godišnje potroše u Uniji, u mjeri u kojoj rezerve Unije to dopuštaju;
 - ii. Unijin kapacitet prerade, uključujući sve međukorake prerade, je dovoljan za proizvodnju barem 40 % strateških sirovina koje se godišnje potroše u Uniji;
 - iii. Unijin kapacitet recikliranja, uključujući sve međukorake recikliranja, je dovoljan za proizvodnju barem 15 % strateških sirovina koje se godišnje potroše u Uniji;
 - (b) diversificirati uvoz strateških sirovina u Uniju kako bi se do 2030. godišnja potrošnja svake strateške sirovine u Uniji u bilo kojoj relevantnoj fazi prerade mogla oslanjati na uvoze iz nekoliko trećih zemalja, od kojih nijedna ne smije pokrivati više od 65 % godišnje potrošnje Unije;
 - (c) poboljšati sposobnost Unije da prati i ublažava rizike za sigurnost opskrbe kritičnim sirovinama;
 - (d) omogućiti slobodno kretanje kritičnih sirovina i proizvoda koji ih sadržavaju na tržištu Unije i visoku razinu zaštite okoliša poboljšanjem njihove kružnosti i održivosti.
3. Ako Komisija na temelju izvješća iz članka 42. zaključi da Unija vjerojatno neće ostvariti ciljeve iz stavka 2., ona procjenjuje izvedivost i proporcionalnost predlaganja mjera ili izvršavanja svojih ovlasti na razini Unije kako bi zajamčila ostvarivanje tih ciljeva.
4. U pripremi zahtjeva za ekološki dizajn Komisija uzima u obzir ciljeve i referentne vrijednosti utvrđene u stavku 2. točki (a) podtočki iii. kao povezane prioritete Unije u smislu članka 5. stavka 4. točke (a) podtočke i. Uredbe XX/XXXX [Ured za publikacije: unijeti upućivanje na Uredbu o ekološkom dizajnu za održive proizvode] kako bi poboljšala sljedeće aspekte proizvoda: trajnost, mogućnost ponovne uporabe, popravljivost, uporabu i učinkovitost resursa, mogućnost ponovne proizvodnje i recikliranja, reciklirani sadržaj i mogućnost uporabe materijala.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

- (1) „sirovina” znači tvar u prerađenom ili neprerađenom stanju koja se koristi kao materijal u proizvodnji poluproizvoda ili proizvoda, ne uključujući tvari koje se prvenstveno koriste kao hrana za ljude, hrana za životinje ili gorivo;
- (2) „kritične sirovine” znači sirovine kako su definirane u članku 4.;
- (3) „strateške sirovine” znači sirovine kako su definirane u članku 3.;
- (4) „lanac vrijednosti sirovina” znači sve aktivnosti i procesi u istraživanju, vađenju, preradi i recikliranju sirovina;

- (5) „istraživanje” znači sve aktivnosti čiji je cilj pronalaženje i utvrđivanje svojstava nalazišta minerala;
- (6) „vađenje” znači primarno vađenje ruda, minerala i biljnih proizvoda iz izvora, što obuhvaća podzemna nalazišta minerala, podvodna nalazišta minerala, ugušćenu morsku vodu i drveće;
- (7) „Unijin kapacitet vađenja” znači zbroj najvećih godišnjih količina proizvedenih iz vađenja ruda, minerala, biljnih proizvoda i koncentrata sa strateškim kritičnim sirovinama, u što su uključene proizvodne radnje koje su obično smještene na ili u blizini lokacije vađenja, pri čemu se ta proizvodnja nalazi u Uniji;
- (8) „rezerve” znači sva nalazišta minerala iz kojih se može gospodarski isplativo vaditi;
- (9) „prerada” znači svi fizički, kemijski i biološki procesi u preradi sirovina iz ruda, minerala, biljnih proizvoda i otpada u čiste metale, slitine i druge gospodarski iskoristive oblike;
- (10) „Unijin kapacitet prerade” znači zbroj najvećih godišnjih količina proizvedenih iz prerade za dobivanje strateški kritičnih sirovina, u što nisu uključene takve radnje koje se obično vrše na ili u blizini lokacije vađenja, pri čemu se ta proizvodnja nalazi u Uniji;
- (11) „recikliranje” znači svaka uporaba kojom se otpad prerađuje u proizvode, materijale ili tvari neovisno o tome hoće li služiti izvornoj ili nekoj drugoj svrsi;
- (12) „Unijin kapacitet recikliranja” znači zbroj najvećih godišnjih količina proizvedenih iz recikliranja za dobivanje strateških sirovina, u što su uključeni razvrstavanje i prethodna obrada otpada u sekundarne sirovine, pri čemu se ta proizvodnja nalazi u Uniji;
- (13) „godišnja potrošnja strateških sirovina” znači zbroj količine strateških sirovina koje poduzeća s poslovnim nastanom u Uniji potroše u prerađenom obliku, u što ne ulaze strateške sirovine u poluproizvodima i proizvodima stavljenima na tržište u Uniji;
- (14) „rizik za sigurnost opskrbe” znači rizik opskrbe izračunan u skladu s Prilogom II.;
- (15) „sirovinski projekt” znači svako planirano postrojenje ili planirano znatno proširenje odnosno planirana znatna prenamjena postojećeg postrojenja koje služi za vađenje, preradu ili recikliranje sirovina;
- (16) „otkupljivač” znači poduzeće koje je s nositeljem projekta sklopilo ugovor o otkupu;
- (17) „sporazum o otkupu” znači svaki ugovorni sporazum između poduzeća i nositelja projekta koji sadržava ili obvezu poduzeća da otkupljuje dio sirovina proizvedenih u okviru određenog sirovinskog projekta tijekom određenog razdoblja ili obvezu nositelja projekta da poduzeću ponudi takav otkup;
- (18) „nositelj projekta” znači poduzeće ili konzorcij poduzeća koji izvode sirovinski projekt;

- (19) „proces izdavanja dozvola” znači proces koji obuhvaća sve bitne administrativne dozvole za planiranje, izgradnju i rad strateških projekata iz članka 5. – uključujući prema potrebi građevinske dozvole, dozvole za kemikalije, dozvole za priključenje na elektroenergetsku mrežu, procjene utjecaja na okoliš i ekološka odobrenja – i sve administrativne zahtjeve i postupke od potvrde valjanosti zahtjeva do sveobuhvatne obavijesti o ishodu postupka koji vodi nacionalno nadležno tijelo iz članka 8. stavka 1.;
- (20) „sveobuhvatna odluka” znači odluka ili skup odluka koje su donijela tijela država članica, ne uključujući sudove, o tome hoće li se nositelju projekta odobriti izvođenje sirovinskog projekta, pri čemu se time ne dovode u pitanje odluke donesene u kontekstu upravnog postupka žalbe;
- (21) „opće istraživanje” znači istraživanje na nacionalnoj ili regionalnoj razini koje nije ciljano istraživanje;
- (22) „ciljano istraživanje” znači detaljno istraživanje određenog nalazišta jednog minerala;
- (23) „duboka rudna ležišta” znači nalazišta minerala smještena dublje u Zemljinoj kori nego nalazišta ruda koja se uobičajeno iskorištavaju;
- (24) „karta potencijalnih nalazišta” znači karta na kojoj su označena područja na kojima je vjerojatno da postoje mineralna nalazišta određene sirovine;
- (25) „poremećaj opskrbe” znači neočekivano znatno smanjenje dostupnosti određene sirovine ili znatno povećanje cijene te sirovine;
- (26) „lanac opskrbe sirovina” znači sve aktivnosti i procesi u lancu vrijednosti sirovine do točke u kojoj se sirovina koristi kao materijal u proizvodnji poluproizvoda ili proizvoda;
- (27) „strategije ublažavanja” znači pravila koja gospodarski subjekti definiraju kako bi ograničili vjerojatnost poremećaja opskrbe u svojem lancu opskrbe ili kako bi ublažili štete uzrokovane takvim poremećajem svoje gospodarske djelatnosti;
- (28) „najvažniji tržišni operateri” znači proizvođači koji sudjeluju u vađenju, preradi ili recikliranju kritičnih sirovina, trgovci kritičnim sirovinama, distributeri kritičnih sirovina i društva niže u lancu vrijednosti koja troše znatne količine kritičnih sirovina;
- (29) „strateška zaliha” znači količina određene sirovine u bilo kojem obliku koju javni ili privatni operater skladišti kako bi je mogao pustiti u opticaj u slučaju poremećaja opskrbe;
- (30) „veliko društvo” znači svako trgovačko društvo koje je u prosjeku imalo više od 500 zaposlenika i globalni neto promet veći od 150 milijuna EUR u posljednjoj financijskoj godini za koju je sastavljen godišnji financijski izvještaj;
- (31) „strateške tehnologije” znači tehnologije potrebne za zelenu i digitalnu tranziciju i za obrambene i svemirske primjene;
- (32) „upravno vijeće” znači upravno ili nadzorno tijelo odgovorno za nadzor nad izvršnim upravljanjem društva ili, ako takvo tijelo ne postoji, osoba ili osobe koje obavljaju istovjetne funkcije;

- (33) „skupljanje” znači prikupljanje otpada, uključujući prethodno razvrstavanje i privremeno skladištenje otpada u svrhu prijevoza do postrojenja za obradu otpada;
- (34) „obrada” znači radnje uporabe ili zbrinjavanja, uključujući pripremu prije uporabe ili zbrinjavanja;
- (35) „oporaba” znači svaka radnja čiji je glavni rezultat otpad koji je koristan jer zamjenjuje druge materijale koji bi inače bili upotrijebljeni za određenu svrhu, ili otpad koji se priprema kako bi ispunio tu svrhu, u tvornici ili u širem gospodarskom smislu;
- (36) „otpad od vađenja minerala” znači otpad od vađenja minerala u smislu Direktiva 2006/21/EZ;
- (37) „postrojenje za gospodarenje otpadom od vađenja minerala” znači postrojenje za gospodarenje otpadom u smislu Direktiva 2006/21/EZ;
- (38) „preliminarna gospodarska procjena” znači rana, konceptualna procjena potencijalne gospodarske isplativosti sirovinskog projekta uporabe kritičnih sirovina iz otpada od vađenja minerala;
- (39) „uređaj za magnetsku rezonanciju” znači neinvazivni medicinski proizvod koji koristi magnetska polja za dobivanje anatomskih slika i svaki drugi uređaj koji koristi magnetska polja za dobivanje slika unutrašnjosti nekog predmeta;
- (40) „generator energije iz vjetra” znači dio kopnene ili odobalne vjetrove turbine koji pretvara mehaničku energiju rotora u električnu energiju;
- (41) „industrijski robot” znači automatski kontroliran, programabilan, višenamjenski mehanički uređaj za rukovanje predmetima čije se kretnje mogu programirati po najmanje tri osi, koji može biti pokretan ili nepokretan i koji se koristi u industrijskoj automatizaciji;
- (42) „motorno vozilo” znači svako homologirano vozilo kategorije M ili N u smislu Uredbe (EU) 2018/858;
- (43) „lako prijevozno sredstvo” znači svako vozilo na kotačima čiji je pogon snaga elektromotora ili kombinacija snage elektromotora i čovjeka, uključujući električne romobile, električne bicikle i homologirana vozila kategorije L u smislu Uredbe (EU) br. 168/2013;
- (44) „generator hlađenja” znači dio sustava za hlađenje koji proizvodi temperaturnu razliku kojom se toplina može na principu ciklusa električne kompresije pare oduzimati iz prostora ili procesa koji treba rashlađivati;
- (45) „dizalica topline” znači dio sustava za hlađenje koji proizvodi temperaturnu razliku kojom se toplina može na principu ciklusa električne kompresije pare dovoditi u prostor ili proces koji treba grijati;
- (46) „elektromotor” znači uređaj koji pretvara ulaznu električnu snagu u mehaničku izlaznu snagu, a nazivna izlazna snaga mu je najmanje 0,12 kW;
- (47) „automatska perilica rublja” znači perilica koja izvodi cijeli program pranja rublja bez ikakve intervencije korisnika;
- (48) „bubnjasta sušilica rublja” znači stroj u kojem se tekstil suši vrtnjom u bubnju koji se okreće i kroz koji prolazi zagrijani zrak;

- (49) „mikrovalna pećnica” znači svaki uređaj za grijanje hrane elektromagnetskom energijom;
- (50) „usisavač” znači uređaj kojim se uklanja prljavština s površine predviđene za čišćenje protokom zraka dobivenog podtlakom koji se proizvodi unutar uređaja;
- (51) „perilica posuđa” znači stroj koji pere i ispire stolne proizvode;
- (52) „trajni magnet” znači magnet koji ostaje magnetski nakon izlaska iz vanjskog magnetskog polja;
- (53) „nosač podataka” znači strojno čitljiv simbol s linearnim crtičnim kodom, dvodimenzionalni simbol odnosno svaki drugi medij s kojeg se mogu automatski očitati identifikacijski podaci;
- (54) „jedinствена identifikacijska oznaka proizvoda” znači jedinstven niz znakova koji služi za identifikaciju proizvoda;
- (55) „obloga magneta” znači sloj materijala koji se uobičajeno koristi za antikorozivnu zaštitu magneta;
- (56) „uklanjanje” znači ručna, mehanička, kemijska, termalna ili metalurška radnja čiji je rezultat da se ciljani sastojci ili materijali mogu prepoznati ili kao zaseban izlazni tok ili kao dio izlaznog toka;
- (57) „subjekt za recikliranje” znači svaka fizička ili pravna osoba koja vrši recikliranje u odobrenom postrojenju;
- (58) „stavljanje na raspolaganje na tržištu” znači svaka isporuka proizvoda za distribuciju, potrošnju ili uporabu na tržištu Unije u okviru komercijalne djelatnosti uz plaćanje ili besplatno;
- (59) „vrsta kritične sirovine” znači kritična sirovina stavljena na tržište koja se razlikuje po stupnju prerade, kemijskom sastavu, geografskom porijeklu ili proizvodnoj metodi;
- (60) „stavljanje na tržište” znači prvo stavljanje proizvoda na raspolaganje na tržištu Unije;
- (61) „ocjenjivanje sukladnosti” znači postupak za dokazivanje jesu li zahtjevi iz članka 27., 28. ili 34. ispunjeni;
- (62) „strateško partnerstvo” znači obveza koju Unija i treća zemlja dogovore radi povećanja suradnje povezane s lancem vrijednosti sirovina uspostavljena neobvezujućim instrumentom u kojem su navedene konkretne aktivnosti od uzajamnog interesa.

Poglavlje 2.

Kritične i strateške sirovine

Članak 3.

Popis strateških sirovina

1. Strateškim sirovinama smatraju se sirovine navedene u Prilogu I. odjeljku 1.

2. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 36. kako bi se izmijenio Prilog I. odjeljak 1. radi ažuriranja popisa strateških sirovina.
Ažurirani popis strateških sirovina uključuje one sirovine koje su među procijenjenim sirovinama najviše rangirane prema strateškoj važnosti, predviđenom rastu potražnje i poteškoćama u povećanju proizvodnje. Strateška važnost, predviđeni rast potražnje i poteškoće u povećanju proizvodnje određuju se u skladu s Prilogom I. odjeljkom 2.
3. Komisija preispituje i prema potrebi ažurira popis strateških sirovina do [Ured za publikacije: unijeti datum četiri godine od datuma stupanja na snagu ove Uredbe], a nakon toga svake četiri godine.

Članak 4.

Popis kritičnih sirovina

1. Kritičnim sirovinama smatraju se sirovine navedene u Prilogu II. odjeljku 1.
2. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 36. kako bi se izmijenio Prilog II. odjeljak 1. radi ažuriranja popisa kritičnih sirovina.
Ažurirani popis kritičnih sirovina uključuje strateške sirovine navedene u Prilogu I. odjeljku 1. i sve druge sirovine koje dosegnu ili prekorače i prag gospodarske važnosti i prag rizika za sigurnost opskrbe iz stavka 3. Gospodarska važnost i rizik za sigurnost opskrbe izračunavaju se u skladu s Prilogom II. odjeljkom 2.
3. Prag rizika za sigurnost opskrbe je 1, prag gospodarske važnosti je 2,8.
4. Komisija preispituje i prema potrebi ažurira popis kritičnih sirovina do [Ured za publikacije: unijeti datum četiri godine od datuma stupanja na snagu ove Uredbe], a nakon toga svake četiri godine.

Poglavlje 3.

Jačanje lanca vrijednosti sirovina Unije

ODJELJAK 1.

STRATEŠKI PROJEKTI

Članak 5.

Kriteriji za priznavanje strateških projekata

1. Nakon što nositelj projekta podnese zahtjev Komisija u skladu s postupkom utvrđenim u članku 6. kao strateške projekte priznaje one sirovinske projekte koji ispunjavaju sljedeće kriterije:
 - (a) projekt bi značajno pridonio sigurnosti opskrbe strateškim sirovinama u Uniji;
 - (b) projekt je tehnički izvediv ili će to postati u razumnom roku, a očekivana proizvodnja projekta može se procijeniti s dovoljnim stupnjem pouzdanosti;
 - (c) projekt bi se održivo proveo, pogotovo s obzirom na praćenje, sprečavanje i smanjenje utjecaja na okoliš, primjenu društveno odgovorne prakse,

uključujući poštovanje ljudskih prava i prava radnika, potencijal za kvalitetna radna mjesta i konstruktivnu suradnju s lokalnim zajednicama i relevantnim socijalnim partnerima, te primjenu transparentne poslovne prakse s odgovarajućim politikama za praćenje sukladnosti radi sprečavanja i smanjenja rizika od štetnih utjecaja na pravilno funkcioniranje javne uprave, uključujući korupciju i podmićivanje;

- (d) kad je riječ o projektima u Uniji, njihovo pokretanje, rad ili proizvodnja trebalo bi stvoriti prekogranične koristi izvan države članice projekta, među ostalim za sektore niže u lancu vrijednosti;
- (e) kad je riječ o projektima u trećim zemljama koje su tržišta u nastajanju ili gospodarstva u razvoju, ti bi projekti trebali biti uzajamno korisni za Uniju i tu treću zemlju tako što dodaju vrijednost u toj zemlji.

2. Komisija u skladu s elementima i dokazima utvrđenima u Prilogu III. ocjenjuje jesu li kriteriji za priznavanje iz stavka 1. ispunjeni.

Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 36. radi izmjene Priloga III. kako bi se elementi i dokazi, koje je potrebno uzeti u obzir u procjeni jesu li kriteriji za priznavanje utvrđeni u stavku 1. ispunjeni, prilagodili tehničkom i znanstvenom napretku ili kako bi se u obzir uzele promjene zakonodavstva Unije ili međunarodnih instrumenata navedenih u Prilogu III. točki 4. ili donošenje dodatnog zakonodavstva Unije ili međunarodnih instrumenata relevantnih za ispunjenje kriterija iz stavka 1. točke (c).

3. Priznanje projekta kao strateškog projekta ne utječe na zahtjeve koji se primjenjuju u skladu s međunarodnim pravom, pravom Unije ili nacionalnim pravom.

Članak 6.

Zahtjev i priznavanje

1. Nositelj projekta Komisiji podnosi zahtjev za priznavanje sirovinskog projekta kao strateškog projekta. Taj zahtjev mora sadržavati:
- (a) relevantne dokaze o ispunjenju kriterija utvrđenih u članku 5. stavku 1.;
 - (b) klasifikaciju projekta u skladu s okvirnom klasifikacijom Ujedinjenih naroda za resurse, koja je potkrijepljena odgovarajućim dokazima;
 - (c) provedbene rokove projekta, uključujući pregled dozvola koje su potrebne za projekt i status odgovarajućeg procesa izdavanja dozvola;
 - (d) plan koji sadržava mjere za dobivanje potpore javnosti, prema potrebi uključujući uspostavljanje kanala za redovitu komunikaciju s lokalnim zajednicama i organizacijama, među ostalim i socijalnim partnerima, provođenje kampanja za osvještavanje i informiranje javnosti te uspostavljanje mehanizama ublažavanja i naknade;
 - (e) informacije o kontroli poduzetnika uključenih u projekt, definiranoj u skladu s člankom 3. stavcima 2. i 3. Uredbe Vijeća (EZ) br. 139/2004;
 - (f) poslovni plan u kojem se ocjenjuje financijska održivost projekta;
 - (g) procjenu potencijala projekta da se njime stvore kvalitetna radna mjesta i potreba projekta za kvalificiranom radnom snagom, usavršavanjem i prekvalifikacijom.

2. Komisija je ovlaštena za donošenje provedbenih akata kojima utvrđuje predložak koji nositelji projekata trebaju upotrebljavati za podnošenje zahtjeva iz stavka 1. U predlošku može biti navedeno kako su iskazane informacije iz stavka 1. Ti se provedbeni akti donose u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 37. stavka 2.
3. Ako Komisija smatra da su informacije iz zahtjeva nepotpune, podnositelju zahtjeva daje mogućnost da pravodobno dostavi dodatne informacije koje su potrebne za upotpunjavanje zahtjeva.
4. Europski odbor za kritične sirovine iz članka 34. („Odbor”) na temelju pravednog i transparentnog postupka raspravlja i izdaje mišljenje o tome je li zahtjev potpun i ispunjava li predloženi projekt kriterije utvrđene u članku 5. stavku 1.
5. Ako se država članica na čije se državno područje predloženi projekt odnosi protivi tome da se predloženom projektu dodijeli status strateškog projekta, ona navodi obrazložene razloge za to u raspravi iz stavka 4. Odbor raspravlja o obrazloženim razlozima koje je država članica navela za svoj prigovor. Ako se nakon rasprave država članica i dalje protivi, projekt se ne razmatra za status strateškog projekta.

Ako je predloženi strateški projekt lociran na državnom području neke treće zemlje, Komisija dijeli zaprimljeni zahtjev s tom trećom zemljom. Komisija ne smije odobriti zahtjev dok ne primi izričito odobrenje te treće zemlje.
6. Uzimajući u obzir mišljenje Odbora iz stavka 4., Komisija je dužna u roku od 60 dana donijeti odluku o priznavanju projekta kao strateškog projekta i obavijestiti podnositelja zahtjeva o svojoj odluci.

Odluka Komisije mora biti obrazložena, uključujući ako se razlikuje u odnosu na mišljenje Odbora. Komisija o svojim razlozima obavještava Odbor i nositelja projekta.
7. Komisija može dati prednost obradi zahtjeva za projekte koji su aktivni u određenim fazama lanca vrijednosti zbog sljedećih razloga:
 - (a) kako bi zastupljenost strateških projekata bila ravnomjerna za sve strateške sirovine i u svim fazama lanca vrijednosti;
 - (b) kako bi zajamčila napredovanje prema svim referentnim vrijednostima utvrđenima u članku 1. stavku 2. točkama (a) i (b).
8. Ako Komisija utvrdi da strateški projekt više ne ispunjava kriterije utvrđene u članku 5. stavku 1. ili ako se njegovo priznanje temeljilo na zahtjevu koji je sadržavao netočne informacije, ona može, uzimajući u obzir mišljenje Odbora i odgovornog nositelja projekta, opozvati odluku kojom je projektu dodijeljen status strateškog projekta.
9. Projekti koji više nisu priznati kao strateški projekti gube sva prava povezana s tim statusom na temelju ove Uredbe.

Članak 7.

Provedba strateških projekata

1. Smatra se da strateški projekti pridonose sigurnosti opskrbe strateškim sirovinama u Uniji.

2. Smatra se da su strateški projekti u Uniji od javnog interesa ili da služe javnom zdravlju i javnoj sigurnosti te da imaju prevladavajući javni interes ako ispunjavaju sve uvjete u pogledu utjecaja na okoliš koji su obuhvaćeni člankom 6. stavkom 4. i člankom 16. stavkom 1. točkom (c) Direktive 92/43/EEZ, člankom 4. stavkom 7. Direktive 2000/60/EZ i člankom 9. stavkom 1. točkom (a) Direktive 2009/147/EZ.
3. Država članica na čije se državno područje strateški projekt odnosi poduzima mjere kako bi pridonijela njegovoj pravodobnoj i djelotvornoj provedbi.
4. Odbor redovito raspravlja o provedbi strateških projekata i, prema potrebi, o mjerama koje bi nositelj projekta ili država članica na čije se državno područje strateški projekt odnosi mogli poduzeti kako bi se dodatno olakšala provedba tih strateških projekata.
5. Nositelj projekta svake dvije godine od datuma priznavanja projekta kao strateškog projekta podnosi izvješće Odboru koje barem sadržava informacije o:
 - (a) napretku provedbe projekta, posebno u pogledu procesa izdavanja dozvola;
 - (b) prema potrebi, razlozima kašnjenja u odnosu na provedbene rokove iz članka 6. stavka 1. točke (c) i planu za sprečavanje takvih kašnjenja;
 - (c) napretku u financiranju projekta, uključujući informacije o javnoj financijskoj potpori.
6. Odbor može u bilo kojem trenutku od nositelja projekata zatražiti dodatne informacije relevantne za provedbu strateškog projekta.
7. Nositelj projekta obavještava Komisiju o:
 - (a) izmjenama projekta koje utječu na njegovo ispunjenje kriterija utvrđenih u članku 5. stavku 1.;
 - (b) promjenama u kontroli nad poduzetnicima koji su trajno uključeni u projekt u odnosu na informacije iz članka 6. stavka 1. točke (e).
8. Komisija je ovlaštena za donošenje provedbenih akata kojima utvrđuje predložak koji nositelji projekata trebaju upotrebljavati za podnošenje izvješća iz stavka 5. U predlošku može biti navedeno kako su iskazane informacije iz stavka 5. Ti se provedbeni akti donose u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 37. stavka 2.
9. Nositelj projekta dužan je uspostaviti i redovito ažurirati namjenske internetske stranice projekta s relevantnim informacijama o strateškom projektu, uključujući informacije o ekološkim, socijalnim i gospodarskim učincima i koristima strateškog projekta. Te stranice moraju biti otvorene za javnost i biti dostupne na jeziku odnosno jezicima koje lokalno stanovništvo lako razumije.

ODJELJAK 2.

PROCES IZDAVANJA DOZVOLA

Članak 8.

Jedinstvena kontaktna točka

1. Države članice dužne su do [Ured za publikacije: unijeti datum tri mjeseca od datuma stupanja na snagu ove Uredbe] imenovati po jedno nadležno nacionalno

tijelo koje je odgovorno za olakšavanje i koordinaciju procesa izdavanja dozvola za projekte u području kritičnih sirovina i pružanje informacija o elementima iz članka 17.

2. Nadležno nacionalno tijelo iz stavka 1. jedina je kontaktna točka za nositelja projekta u procesu izdavanja dozvola čiji je rezultat donošenje sveobuhvatne odluke za određeni projekt u području kritičnih sirovina i to tijelo koordinira dostavljanje svih relevantnih dokumenata i informacija.
3. Odgovornosti nadležnog nacionalnog tijela iz stavka 1. ili zadaće povezane s tim tijelom mogu se delegirati ili ih može izvršavati neko drugo tijelo za svaki projekt u području kritičnih sirovina:
 - (a) ako nadležno nacionalno tijelo iz stavka 1. obavijesti nositelja projekta o tom delegiranju;
 - (b) ako je za svaki projekt u području kritičnih sirovina odgovorno samo jedno tijelo;
 - (c) ako samo jedno tijelo koordinira dostavljanje svih relevantnih dokumenata i informacija.
4. Nositeljima projekata mora biti dopušteno je da sve dokumente relevantne za proces izdavanja dozvola dostave u elektroničkom obliku.
5. Nadležno nacionalno tijelo iz stavka 1. uzima u obzir sve valjane studije koje su provedene i dozvole ili odobrenja koji su izdani za određeni projekt u području kritičnih sirovina prije nego što je projekt ušao u proces izdavanja dozvola u skladu s ovim člankom i ne traži dvostruke studije ni dozvole ili odobrenja, osim ako se pravom Unije zahtijeva drukčije.
6. Nadležno nacionalno tijelo iz stavka 1. dužno je podnositeljima zahtjeva omogućiti lak pristup informacijama i jednostavnim postupcima za rješavanje sporova koji se odnose na proces izdavanja dozvola i izdavanje dozvola za projekte u području kritičnih sirovina, prema potrebi, uključujući prema potrebi alternativne mehanizme za rješavanje sporova.
7. Države članice jamče da nadležno nacionalno tijelo iz stavka 1. ima na raspolaganju dostatan broj kvalificiranih zaposlenika te dostatne financijske, tehničke i tehnološke resurse, među ostalim za stjecanje dodatnih vještina i prekvalifikaciju, koji su potrebni za djelotvorno izvršavanje njegovih zadaća u skladu s ovom Uredbom.
8. Odbor:
 - (a) redovito raspravlja o provedbi ovog odjeljka i razmjenjuje najbolje primjere iz prakse radi ubrzavanja postupaka izdavanja dozvola za projekte u području kritičnih sirovina i poboljšanja njihove prihvaćenosti u javnosti;
 - (b) prema potrebi predlaže Komisiji smjernice za provedbu ovog odjeljka koje nadležna nacionalna tijela iz stavka 1. trebaju uzeti u obzir.

Članak 9.

Prioritetni status strateških projekata

1. Radi učinkovitosti administrativne obrade u procesima izdavanja dozvola za strateške projekte u Uniji nositelji projekata i sva uključena tijela vode brigu o tome

da se ti procesi obrađuju na najbrži mogući način u skladu s pravom Unije i nacionalnim pravom.

2. Ne dovodeći u pitanje obveze predviđene pravom Unije, strateškim projektima u Uniji dodjeljuje se status najveće moguće nacionalne važnosti, ako takav status postoji u nacionalnom pravu, te se tako s njima i postupa u procesu izdavanja dozvola.
3. Svi postupci rješavanja sporova, sudski postupci, žalbe i pravni lijekovi povezani s procesom izdavanja dozvola i izdavanjem dozvola za strateške projekte u Uniji na bilo kojem nacionalnom sudu, među ostalima arbitražnom sudu ili uključujući arbitražni sud, ako postoje u nacionalnom pravu, smatraju se hitnima ako i u mjeri u kojoj su nacionalnim pravom propisani takvi hitni postupci i pod uvjetom da bi se poštovala uobičajeno primjenjiva prava na obranu pojedinaca ili lokalnih zajednica. Nositelji strateških projekata sudjeluju u takvim hitnim postupcima prema potrebi.

Članak 10.

Duljina procesa izdavanja dozvola

1. Za strateške projekte u Uniji proces izdavanja dozvola ne smije trajati dulje od:
 - (a) 24 mjeseca za strateške projekte koji se odnose na vađenje;
 - (b) 12 mjeseci za strateške projekte koji se odnose samo na preradu ili recikliranje.
2. Odstupajući od stavka 1., za strateške projekte u Uniji koji su ušli u proces izdavanja dozvola prije nego što im je dodijeljen status strateškog projekta trajanje preostalih koraka u procesu izdavanja dozvola nakon što se projektu dodijeli strateški status ne smije trajati dulje od:
 - (a) 21 mjesec za strateške projekte koji se odnose na vađenje;
 - (b) 9 mjeseci za strateške projekte koji se odnose samo na preradu ili recikliranje.
3. U iznimnim slučajevima, ako je to potrebno zbog prirode, složenosti, lokacije ili veličine predloženog projekta, nadležno nacionalno tijelo iz članka 8. stavka 1. može prije njihova isteka i na pojedinačnoj osnovi produljiti rokove iz stavka 1. točke (a) i stavka 2. točke (a) za najviše tri mjeseca, a rokove iz stavka 1. točke (b) i stavka 2. točke (b) za najviše mjesec dana. U tom slučaju nadležno nacionalno tijelo iz članka 8. stavka 1. obavještava nositelja projekta o razlozima za produljenje i o datumu na koji se očekuje sveobuhvatna odluka u pisanom obliku.
4. Za strateške projekte koji se odnose samo na preradu ili recikliranje izostanak sveobuhvatne odluke nadležnog nacionalnog tijela iz članka 8. stavka 1. u primjenjivim rokovima iz stavaka 1. i 2. podrazumijeva da se relevantni zahtjev za izdavanje dozvole smatra odobrenim, osim u slučajevima u kojima je za određeni projekt potrebna procjena utjecaja na okoliš u skladu s Direktivom Vijeća 92/43/EEZ ili direktivama 2000/60/EZ, 2008/98/EZ, 2009/147/EZ, 2010/75/EU, 2011/92/EU ili 2012/18/EU ili utvrđivanje je li potrebna takva procjena utjecaja na okoliš, a relevantne procjene još nisu izvršene.
5. Najkasnije mjesec dana od primitka zahtjeva za izdavanje dozvole za strateški projekt nadležno nacionalno tijelo iz članka 8. stavka 1. dužno je potvrditi zahtjev ili, ako nositelj projekta nije poslao sve informacije potrebne za obradu zahtjeva, tražiti od nositelja projekta da dostavi potpuni zahtjev u roku od 14 dana od trenutka kad nacionalno tijelo to od njega zatraži.

Datum na koji nadležno nacionalno tijelo iz članka 8. stavka 1. potvrdi valjanost zahtjeva smatra se početkom procesa izdavanja dozvole.

6. Najkasnije mjesec dana od datuma potvrde valjanosti zahtjeva za izdavanje dozvole nadležno nacionalno tijelo iz članka 8. stavka 1. u bliskoj suradnji s nositeljem projekta i drugim predmetnim tijelima sastavlja detaljan raspored procesa izdavanja dozvole. Raspored objavljuje nositelj projekta na internetskim stranicama iz članka 7. stavka 7. ili nadležno nacionalno tijelo iz članka 8. stavka 1. na javno dostupnim internetskim stranicama.
7. Rokovima utvrđenima u ovom članku ne dovode se u pitanje obveze koje proizlaze iz prava Unije i međunarodnog prava, kao ni upravni žalbeni postupci i pravna sredstva pred sudom.

Rokovima utvrđenima u ovom članku za sve postupke izdavanja dozvola ne dovode se u pitanje bilo kakvi kraći rokovi koje utvrde države članice.

Članak 11.

Procjene utjecaja na okoliš i odobrenja

1. Ako je za strateški projekt potrebno provesti procjenu utjecaja na okoliš u skladu s člancima od 5. do 9. Direktive 2011/92/EU, relevantni nositelj projekta traži mišljenje nadležnog nacionalnog tijela iz članka 8. stavka 1. o obuhvatu i razini detaljnosti informacija koje treba navesti u izvješću o procjeni utjecaja na okoliš u skladu s člankom 5. stavkom 1. te direktive.

Nadležno nacionalno tijelo iz članka 8. stavka 1. dužno se pobrinuti da se mišljenje iz prvog podstavka donese što prije, a svakako u roku od 30 dana od datuma kad je nositelj projekta podnio zahtjev.

2. U slučaju strateških projekata za koje obveza provedbe procjena utjecaja na okoliš proizlazi i iz Direktive Vijeća 92/43/EEZ i direktiva 2000/60/EZ, 2008/98/EZ, 2009/147/EZ, 2010/75/EU, 2011/92/EU ili 2012/18/EU Europskog parlamenta i Vijeća nadležno nacionalno tijelo iz članka 8. stavka 1. dužno se pobrinuti da se provede koordinirani ili zajednički postupak koji ispunjava zahtjeve tog zakonodavstva Unije.

U okviru koordiniranog postupka iz prvog podstavka nadležno nacionalno tijelo iz članka 8. stavka 1. koordinira provođenje pojedinačne procjene utjecaja određenog projekta na okoliš, koje su propisane mjerodavnim zakonodavstvom Unije.

U okviru zajedničkog postupka iz prvog podstavka nadležno nacionalno tijelo iz članka 8. stavka 1. organizira provođenje jedinstvene procjene utjecaja određenog projekta na okoliš, koja je propisana u mjerodavnom zakonodavstvu Unije.

3. Nadležno nacionalno tijelo iz članka 8. stavka 1. dužno se pobrinuti da predmetna tijela donesu obrazloženi zaključak iz članka 1. stavka 2. točke (g) podtočke iv. Direktive 2011/92/EU o procjeni utjecaja strateškog projekta na okoliš u roku od tri mjeseca od primitka svih potrebnih informacija prikupljenih u skladu s člancima 5., 6. i 7. te direktive i završetka savjetovanja iz članaka 6. i 7. te direktive.
4. Rok za savjetovanje sa zainteresiranom javnosti o izvješću o procjeni utjecaja na okoliš iz članka 5. stavka 1. Direktive 2011/92/EU ne smije biti dulji od 90 dana u slučaju strateških projekata.

5. Stavak 1. ovog članka ne primjenjuje se na proces izdavanja dozvola za strateške projekte koji su ušli u proces izdavanja dozvola prije nego što im je dodijeljen status strateškog projekta.

Stavci od 2. do 4. ovog članka primjenjuju se na proces izdavanja dozvola za strateške projekte koji su ušli u proces izdavanja dozvola prije nego što im je dodijeljen status strateškog projekta samo ako koraci iz tih stavaka još nisu završeni.

Članak 12.

Planiranje

1. Države članice dužno se pobrinuti da nacionalna, regionalna i lokalna tijela odgovorna za pripremu planova, kao što su zoniranje, prostorni planovi i planovi uporabe zemljišta, prema potrebi u te planove uključe odredbe za razvoj projekata u području kritičnih sirovina. Prednost se daje umjetnim i izgrađenim površinama, industrijskim lokacijama, napuštenim lokacijama i, prema potrebi, potpuno neizgrađenim lokacijama koje se ne mogu iskoristiti za poljoprivredu i šumarstvo.
2. Ako planovi koji uključuju odredbe za razvoj projekata u području kritičnih sirovina podliježu procjeni u skladu s Direktivom 2001/42/EZ i procjeni u skladu s člankom 6. Direktive 92/43/EEZ, te se procjene kombiniraju. U toj se kombiniranoj procjeni prema potrebi razmatra i utjecaj na potencijalno zahvaćena vodna tijela i provjerava bi li plan uzrokovao pogoršanje stanja ili potencijala iz članka 4. Direktive 2000/60/EZ odnosno bi li se njime potencijalno otežalo da vodno tijelo postigne dobro stanje ili dobar potencijal. Ako relevantne države članice trebaju procijeniti utjecaje postojećih i budućih aktivnosti na morski okoliš, uključujući interakciju kopna i mora, kako je navedeno u članku 4. Direktive 2014/89/EU, kombinirana procjena obuhvaća i te utjecaje.

Članak 13.

Primjenjivost konvencija UNECE-a

1. Odredbama utvrđenima u ovoj Uredbi ne dovode se u pitanje obveze na temelju članaka 6. i 7. Konvencije Gospodarske komisije Ujedinjenih naroda za Europu (UNECE) o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša, potpisane u Aarhusu 25. lipnja 1998., i na temelju Konvencije UNECE-a o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica, potpisane u Espoou 25. veljače 1991.
2. Sve odluke donesene u skladu s ovim odjeljkom moraju biti javne.

ODJELJAK 3.

UVJETI KOJI OMOGUĆUJU PROVEDBU

Članak 14.

Ubrzavanje provedbe

1. Komisija i države članice poduzimaju aktivnosti za ubrzavanje i privlačenje privatnih ulaganja u strateške projekte. Ne dovodeći u pitanje članke 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, takve aktivnosti mogu uključivati pružanje i koordinaciju potpore strateškim projektima kojima je otežan pristup financiranju.

2. Države članice mogu pružiti administrativnu potporu strateškim projektima kako bi se olakšala njihova brza i djelotvorna provedba, među ostalim pružanjem pomoći:
 - (a) radi osiguravanja ispunjavanja primjenjivih administrativnih obveza i obveza izvješćivanja;
 - (b) nositeljima projekata radi daljnjeg povećanja potpore javnosti za projekt.

Članak 15.

Koordinacija financiranja

1. Stalna podskupina iz članka 35. stavka 6. točke (a) na zahtjev nositelja strateškog projekta raspravlja s nositeljem i daje mu savjete o tome kako može zaokružiti financiranje njegova projekta, uzimajući u obzir već osigurana sredstva i razmatrajući barem sljedeće elemente:
 - (a) dodatne privatne izvore financiranja;
 - (b) potporu Grupe Europske investicijske banke ili drugih međunarodnih financijskih institucija, uključujući Europsku banku za obnovu i razvoj;
 - (c) postojeće instrumente i programe država članica, uključujući instrumente i programe nacionalnih razvojnih banaka i institucija;
 - (d) relevantne programe financiranja i financijska sredstva Unije.

Članak 16.

Olakšavanje sklapanja ugovora o otkupu

1. Komisija uspostavlja sustav za olakšavanje sklapanja ugovora o otkupu povezanih sa strateškim projektima u skladu s pravilima o tržišnom natjecanju.
2. Sustav iz stavka 1. potencijalnim otkupljivačima omogućuje da daju ponude za kupnju u kojima se navodi:
 - (a) količina i kvaliteta strateških sirovina koje namjeravaju kupiti;
 - (b) predviđena cijena ili raspon cijene;
 - (c) predviđeno trajanje ugovora o otkupu.
3. Sustav iz stavka 1. nositeljima strateških projekata omogućuje da daju ponude za prodaju u kojima se navodi:
 - (a) količina i kvaliteta strateških sirovina za koje žele sklopiti ugovore o otkupu;
 - (b) predviđena cijena ili raspon cijene po kojoj su ih spremni prodati;
 - (c) predviđeno trajanje ugovora o otkupu.
4. Na temelju ponuda za kupnju i prodaju primljenih u skladu sa stavcima 2. i 3. Komisija spaja nositelje strateških projekata s potencijalnim otkupljivačima relevantnima za njihov projekt.

Članak 17.

Internetska dostupnost administrativnih informacija

Države članice na centraliziran i lako pristupačan način stavljanju internetski na raspolaganje sljedeće informacije o administrativnim postupcima relevantnima za projekte u području kritičnih sirovina:

- (a) proces izdavanja dozvola;
- (b) usluge financiranja i ulaganja;
- (c) mogućnosti financiranja na razini Unije ili država članica;
- (d) usluge potpore poduzećima, uključujući, među ostalim, prijavu poreza na dobit, lokalne porezne zakone i radno pravo.

ODJELJAK 4.

ISTRAŽIVANJE

Članak 18.

Nacionalni istraživački programi

1. Svaka država članica sastavlja nacionalni program za opće istraživanje kojim se traže kritične sirovine. Svaka država članica dužna je sastaviti prvi takav program do [Ured za publikacije: unijeti datum godinu dana od datuma stupanja na snagu ove Uredbe]. Nacionalni programi preispituju se i prema potrebi ažuriraju barem svakih pet godina.
2. Nacionalni istraživački programi iz stavka 1. uključuju mjere za povećanje količine dostupnih informacija o nalazištima kritičnih sirovina u Uniji, uključujući duboka rudna ležišta. Prema potrebi sadrže sljedeće mjere:
 - (a) mapiranje minerala u prikladnom mjerilu;
 - (b) geokemijske kampanje, među ostalim za utvrđivanje kemijskog sastava tala, sedimenta i stijena;
 - (c) geoznanstvena snimanja, kao što su geofizička snimanja;
 - (d) obradu podataka prikupljenih općim istraživanjem, među ostalim izradom karata potencijalnih nalazišta;
 - (e) ponovnu obradu postojećih podataka iz geoznanstvenih snimanja kako bi se tražila neotkrivena nalazišta minerala koja sadržavaju kritične sirovine.
3. Države članice dostavljaju Komisiji svoje nacionalne programe iz stavka 1.
4. Države članice u izvješću iz članka 43. pružaju informacije o napretku provedbe mjera iz svojih nacionalnih programa.
5. Države članice na javno dostupnim internetskim stranicama objavljuju informacije o svojim nalazištima minerala koja sadržavaju kritične sirovine prikupljene mjerama utvrđenima u nacionalnim programima iz stavka 1. Te informacije prema potrebi uključuju klasifikaciju utvrđenih nalazišta na temelju okvirne klasifikacije Ujedinjenih naroda za resurse.

Komisija je ovlaštena za donošenje provedbenih akata kojima se utvrđuje predložak za objavljivanje informacija iz prvog podstavka. U predlošku može biti naznačeno

kako su iskazane informacije iz prvog podstavka. Ti se provedbeni akti donose u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 37. stavka 2.

6. Uzimajući u obzir postojeću suradnju u području općeg istraživanja, stalna podskupina iz članka 35. stavka 6. točke (b) raspravlja o nacionalnim programima iz stavka 1. i njihovoj provedbi, uključujući barem:
 - (a) potencijal za suradnju, među ostalim u području istraživanja prekograničnih nalazišta minerala i zajedničkih geoloških formacija;
 - (b) najbolje primjere iz prakse povezane s mjerama iz stavka 2.;
 - (c) mogućnost stvaranja integrirane baze podataka za pohranu rezultata nacionalnih programa iz stavka 1.

Poglavlje 4.

Praćenje i ublažavanje rizika

Članak 19.

Praćenje i testiranje otpornosti na stres

1. Komisija prati rizik za sigurnost opskrbe kritičnim sirovinama. To praćenje obuhvaća barem kretanje sljedećih parametara:
 - (a) trgovinskih tokova;
 - (b) ponude i potražnje;
 - (c) koncentracije ponude;
 - (d) proizvodnje Unije i globalne proizvodnje te proizvodnih kapaciteta u svim fazama lanca vrijednosti.
2. Nacionalna tijela koja sudjeluju u radu stalne podskupine iz članka 35. stavka 6. točke (c) pomažu Komisiji u praćenju iz stavka 1.:
 - (a) dijeljenjem svih informacija koje imaju na raspolaganju o kretanju parametara iz stavka 1., uključujući informacije iz članka 20.;
 - (b) prikupljanjem, u koordinaciji s Komisijom i drugim sudjelujućim tijelima, informacija o kretanju parametara iz stavka 1., uključujući informacije iz članka 20.;
 - (c) izradom analize rizika za sigurnost opskrbe kritičnim sirovinama s obzirom na kretanje parametara iz stavka 1.
3. Komisija u suradnji s nacionalnim tijelima koja sudjeluju u radu stalne podskupine iz članka 35. stavka 6. točke (c) osigurava da se test otpornosti lanca opskrbe provede barem jednom svake tri godine za svaku stratešku sirovinu. Stalna podskupina iz članka 35. stavka 6. točke (c) u tu svrhu koordinira i raspoređuje provođenje testova otpornosti strateških sirovina na stres među tijelima koja sudjeluju.

Testovi otpornosti iz prvog podstavka sastoje se od procjene ranjivosti Unijina lanca opskrbe relevantnom strateškom sirovinom na poremećaje opskrbe na temelju procjene utjecaja scenarija koji mogu uzrokovati takve poremećaje i njihovih mogućih posljedica, uzimajući u obzir barem sljedeće elemente:

- (a) mjestu vađenja, prerade ili recikliranja relevantne sirovine;
 - (b) kapacitete gospodarskih subjekata duž lanca vrijednosti i strukturu tržišta;
 - (c) čimbenike koji bi mogli utjecati na opskrbu, uključujući, među ostalim, geopolitičku situaciju, logistiku, opskrbu energijom, radnu snagu i prirodne katastrofe;
 - (d) dostupnost alternativnih izvora opskrbe i zamjenskih materijala;
 - (e) korisnike relevantne sirovine duž lanca vrijednosti i njihov udio u potražnji, posebno kad je riječ o proizvodnji tehnologija relevantnih za zelenu i digitalnu tranziciju i svemirske i obrambene primjene.
4. Komisija na javno dostupnim internetskim stranicama objavljuje i redovito ažurira pregled podataka o praćenju koji sadržava:
- (a) dostupne informacije o kretanju parametara iz stavka 1.;
 - (b) izračun rizika za sigurnost opskrbe kritičnim sirovinama s obzirom na informacije iz točke (a);
 - (c) rezultate testova otpornosti na stres iz stavka 3.;
 - (d) prema potrebi, prijedlog odgovarajućih strategija ublažavanja rizika za sigurnost opskrbe.
5. Ako Komisija na temelju informacija prikupljenih u skladu sa stavcima 1., 2. i 3. smatra da postoji jasan rizik od poremećaja opskrbe, ona na to upozorava države članice, Odbor i upravljačka tijela Unije odgovorna za mehanizme pojačanog opreza za krize ili mehanizme za upravljanje krizom koji obuhvaćaju relevantne kritične ili strateške sirovine.

Članak 20.

Obveze informiranja za potrebe praćenja

1. Države članice u izvješću iz članka 43. Komisiji dostavljaju informacije o svakom novom ili postojećem sirovinskom projektu na svojem državnom području koji je relevantan s obzirom na članak 19. stavak 1. točku (d), uključujući klasifikaciju novih projekata u skladu s okvirnom klasifikacijom Ujedinjenih naroda za resurse.
2. Države članice identificiraju najvažnije tržišne operatere duž lanca vrijednosti kritičnih sirovina s poslovnim nastanom na njihovu državnom području i:
 - (a) prate njihove aktivnosti putem redovitih i razmjernih anketa radi prikupljanja informacija potrebnih za zadaće praćenja iz članka 19.;
 - (b) dostavljaju informacije o rezultatima tih anketa u izvješću iz članka 43.;
 - (c) bez odgode obavješćuju Komisiju o važnim događajima koji mogu otežati redovito izvođenje aktivnosti najvažnijih tržišnih operatera.
3. Države članice dostavljaju podatke prikupljene u skladu sa stavkom 2. točkama (a) i (b) ovog članka nacionalnim statističkim tijelima i Eurostatu za potrebe sastavljanja statistike u skladu s Uredbom (EZ) br. 223/2009 Europskog parlamenta i Vijeća. Države članice imenuju nacionalno tijelo odgovorno za dostavljanje podataka nacionalnim statističkim uredima i Eurostatu.

Članak 21.

Izvješćivanje o strateškim zalihama

1. Države članice u izvješću iz članka 43. Komisiji dostavljaju informacije o stanju svojih strateških zaliha strateških sirovina.
2. Informacije iz stavka 1. obuhvaćaju zalihe svih javnih tijela, društva u javnom vlasništvu ili gospodarskih subjekata kojima je država članica povjerila stvaranje strateških zaliha u svoje ime te uključuju barem opis:
 - (a) količine zaliha svake strateške sirovine, iskazane u tonama i postotku godišnje nacionalne potrošnje relevantnih sirovina, i kemijskog oblika i čistoće zaliha te sirovine;
 - (b) kretanja količine zaliha svake strateške sirovine tijekom prethodnih pet godina;
 - (c) svih pravila i postupaka primjenjivih na puštanje u promet, dodjelu i distribuciju strateških zaliha.
3. Izvješće može uključivati i informacije o strateškim zalihama kritičnih i drugih sirovina.

Članak 22.

Koordinacija strateških zaliha

1. Do [Ured za publikacije: unijeti datum dvije godine od datuma stupanja na snagu ove Uredbe], a nakon toga svake dvije godine, Komisija na temelju informacija primljenih u skladu s člankom 21. stavkom 1. Odboru dostavlja:
 - (a) prijedlog referentne vrijednosti za sigurnu razinu zaliha Unije za svaku stratešku sirovinu, definirane u skladu sa stavkom 2.;
 - (b) usporedbu ukupne zalihe Unije za svaku stratešku sirovinu i prijedloga referentne vrijednosti iz točke (a);
 - (c) informacije o potencijalnoj prekograničnoj pristupačnosti strateških zaliha s obzirom na pravila ili postupke za njihovo puštanje u promet dodjelu i distribuciju.
2. Komisija, uzimajući u obzir stajališta Odbora, određuje referentnu vrijednost za sigurnu Unijinu zalihi strateških sirovina:
 - (a) koja je izražena kao količina potrebna da se pokrije određeni broj dana prosječnog dnevnog neto uvoza u slučaju poremećaja opskrbe, izračunana na temelju količine uvoza u prethodnoj kalendarskoj godini;
 - (b) u kojoj su uzete u obzir dostupne informacije o zalihama privatnih subjekata;
 - (c) koja je razmjerna riziku za sigurnost opskrbe relevantnom strateškom sirovinom i njezinoj gospodarskoj važnosti.
3. Komisija, uzimajući u obzir stajališta Odbora, može izdati mišljenja upućena državama članicama:
 - (a) da povećaju razinu strateških zaliha, uzimajući u obzir usporedbu iz stavka 1. točke (b), relativnu distribuciju postojećih zaliha među državama članicama i

potrošnju strateških sirovina gospodarskih subjekata na svojem državnom području;

- (b) da izmijene ili koordiniraju pravila ili postupke za puštanje u promet, dodjelu i distribuciju strateških zaliha kako bi se poboljšala potencijalna prekogranična pristupačnost, posebno kad je to potrebno za proizvodnju strateških tehnologija.
4. Za potrebe mišljenja iz stavka 3. Odbor posebnu važnost pridaje poticajima za privatne subjekte, koji se oslanjaju na strateške sirovine kao ulazne materijale, da stvore vlastite zalihe ili da poduzmu druge mjere za upravljanje rizicima za sigurnost opskrbe kojima su izloženi.
5. Države članice u izvješću iz članka 43. pružaju informacije o tome jesu li i kako su provele odnosno namjeravaju li provesti mišljenja iz stavka 3.
6. Prije nego što barem dvije države članice sudjeluju u međunarodnim ili multilateralnim forumima o strateškim zalihama strateških sirovina, Komisija se dužna pobrinuti za prethodnu koordinaciju bilo predmetnih država članica bilo na posebnom sastanku Odbora.
7. Komisija prikupljene podatke o dostupnim zalihama Unije dostavlja upravljačkim tijelima Unije odgovornima za mehanizme pojačanog opreza za krize ili mehanizme za upravljanje krizom koji obuhvaćaju relevantne strateške sirovine.

Članak 23.

Pripravnost društava za rizike

1. Države članice identificiraju velika društva na svojem državnom području koja u proizvodnji strateških tehnologija upotrebljavaju strateške sirovine.
Strateške tehnologije iz prvog podstavka uključuju, ali nisu ograničene na baterije za pohranu energije i e-mobilnost, opremu za proizvodnju i uporabu vodika, opremu za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, pogonske motore, dizalice topline, prijenos i pohranu podataka, mobilne elektroničke uređaje, opremu za proizvodnju aditiva, robotiku, bespilotne zrakoplove, raketne bacače, satelite i napredne čipove.
2. Velika društva koja države članice identificiraju u skladu sa stavkom 1. svake dvije godine rade reviziju svojih lanaca opskrbe koja uključuje:
 - (a) mapiranje lokacija na kojima se strateške sirovine koje upotrebljavaju vade, prerađuju ili recikliraju;
 - (b) test otpornosti njihovih lanaca opskrbe strateških sirovina, koji se sastoji od procjene ranjivosti svakog lanca na poremećaje opskrbe na temelju procjene posljedica različitih scenarija koji mogu uzrokovati takve poremećaje i mogućih posljedica tih poremećaja, uzimajući u obzir barem elemente navedene u članku 19. stavku 3.
3. Društva iz stavka 1. predstavljaju izvješće s rezultatima revizije iz stavka 2. svojem upravnom vijeću.

Članak 24.

Zajednička nabava

1. Komisija uspostavlja i vodi sustav za agregiranje potražnje zainteresiranih poduzetnika s poslovnim nastanom u Uniji koji su potrošači strateških sirovina i tijela država članica odgovornih za strateške zalihe i za traženje ponuda dobavljača radi spajanja s tom agregiranom potražnjom. Sustav obuhvaća neprerađene i prerađene strateške sirovine.
2. U uspostavi i vođenju sustava iz stavka 1. Komisija:
 - (a) odabire za koje se strateške sirovine u kojoj fazi prerade sustav može upotrebljavati, uzimajući u obzir relativni rizik za sigurnost opskrbe strateškim sirovinama i potrebu za stvaranjem strateških zaliha tih sirovina na temelju informacija prikupljenih u skladu s člancima 21. i 22.;
 - (b) utvrđuje minimalne količine traženih sirovina za sudjelovanje u sustavu, uzimajući u obzir očekivani broj zainteresiranih sudionika i potrebu da broj sudionika bude u skladu s mogućnostima nadzora.
3. Sudjelovanje u sustavu iz stavka je otvoreno i transparentno za sve zainteresirane poduzetnike s poslovnim nastanom u Uniji i za tijela država članica. Sudjelovanje država članica ili nacionalnih tijela koja podliježu direktivama o nabavi 2014/24 ili 2014/25 moguće je samo ako je takvo sudjelovanje u skladu s tim direktivama.
4. Poduzetnici u Uniji i tijela država članica koja sudjeluju u sustavu iz stavka 1. mogu na transparentnoj osnovi zajednički pregovarati o nabavi, među ostalim o cijenama ili ostalim uvjetima i odredbama ugovora o kupoprodaji, ili iskoristiti zajedničku nabavu kako bi postigli bolje uvjete kod svojih dobavljača ili spriječili nestašice. Sudjelujući poduzetnici u Uniji i tijela država članica poštuju pravo Unije, uključujući Unijino pravo tržišnog natjecanja.
5. Tijela ne mogu sudjelovati kao dobavljači u agregiranju potražnje i zajedničkoj nabavi ili kao pružatelji usluga:
 - (a) ako se na njih odnose Unijine mjere ograničavanja donesene na temelju članka 215. UFEU-a;
 - (b) ako su izravno ili neizravno u vlasništvu ili pod kontrolom fizičkih ili pravnih osoba, subjekata ili tijela na koje se odnose takve mjere ograničavanja Unije ili koji rade u njihovo ime ili prema njihovim uputama.
6. Odstupajući od članka 176. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046, Komisija u okviru postupka nabave na temelju Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 može sklopiti ugovor o pružanju potrebnih usluga sa subjektom s poslovnim nastanom u Uniji koji obavlja funkciju pružatelja usluga radi uspostave i vođenja sustava iz stavka 1. Odabrani pružatelj usluga ne smije imati sukobe interesa.
7. Komisija u ugovoru o uslugama utvrđuje zadaće koje pružatelj usluga treba obaviti, uključujući dodjelu potražnje, dodjelu prava pristupa za opskrbu, registraciju i provjeru svih sudionika, objavu i izvješćivanje o aktivnostima i sve druge zadaće potrebne za uspostavu i vođenje sustava. U ugovoru o uslugama utvrđuju se i praktični aspekti poslovanja pružatelja usluga, uključujući korištenje informatičkog alata, sigurnosne mjere, valutu ili valute, način plaćanja i obveze.
8. U ugovoru o uslugama s pružateljem usluga Komisija zadržava pravo da prati pružatelja usluga i da provodi reviziju nad njim. U tu svrhu Komisija mora imati puni pristup informacijama kojima pružatelj usluga raspolaže u vezi s ugovorom. Svi poslužitelji moraju biti fizički smješteni na području Unije i sve informacije fizički pohranjene na području Unije.

9. U ugovoru o uslugama s odabranim pružateljem usluga utvrđuju se vlasništvo nad informacijama koje pružatelj usluga prikupi i mogućnost prijenosa tih informacija Komisiji kad dođe do raskida ili isteka ugovora o uslugama.

Poglavlje 5.

Održivost

ODJELJAK 1.

KRUŽNOST

Članak 25.

Nacionalne mjere kružnosti

1. Svaka država članica do [Ured za publikacije: unijeti datum tri godine od datuma stupanja na snagu ove Uredbe] donosi i provodi nacionalne programe koji sadržavaju mjere osmišljene:
- (a) kako bi se povećalo skupljanje otpada s visokim potencijalom uporabe kritičnih sirovina i kako bi se taj otpad usmjerio u odgovarajući sustav recikliranja radi maksimalnog povećanja dostupnosti i kvalitete materijala koji se može reciklirati kao ulazni materijal u postrojenjima za recikliranje kritičnih sirovina;
 - (b) kako bi se povećala ponovna uporaba proizvoda i dijelova s visokim potencijalom uporabe kritičnih sirovina;
 - (c) kako bi se povećala uporaba sekundarnih kritičnih sirovina u proizvodnji, među ostalim tako da se tamo gdje je to primjereno u kriterijima javne nabave za dodjelu uzme u obzir reciklirani sadržaj;
 - (d) kako bi se povećala tehnološka zrelost tehnologija recikliranja kritičnih sirovina promicale učinkovitost sirovina i zamjena kritičnih sirovina u primjenama, barem uključivanjem mjera potpore u tu svrhu u okviru nacionalnih istraživačkih i inovacijskih programa;
 - (e) kako bi njezina radna snaga imala vještine potrebne za podupiranje kružnosti lanca vrijednosti kritičnih sirovina.
2. Programi iz stavka 1. posebno obuhvaćaju proizvode i otpad koji ne podliježu nikakvom posebnom zahtjevu u pogledu skupljanja, obrade, recikliranja ili ponovne uporabe na temelju zakonodavstva Unije. Za druge proizvode i otpad mjere se provode u skladu s postojećim zakonodavstvom Unije.

Programi iz stavka 1. mogu s obzirom na točke (a) i (b) tog stavka, ne dovodeći u pitanje članke 107. i 108. UFEU-a, uključivati uvođenje financijskih poticaja, kao što su popusti, novčane nagrade ili sustavi povratnih naknada, kako bi se potaknulo ponovnu uporabu proizvoda s visokim potencijalom uporabe kritičnih sirovina i skupljanje otpada iz takvih proizvoda.

3. Svaka država članica do [Ured za publikacije: unijeti datum četiri godine od datuma stupanja na snagu ove Uredbe] donosi i provodi mjere za promicanje uporabe kritičnih sirovina iz otpada od vađenja minerala, posebno iz zatvorenih postrojenja za gospodarenje otpadom za koje je u bazi podataka stvorenoj u skladu s člankom 26. utvrđeno da sadržavaju potencijalno gospodarski iskoristive kritične sirovine.
4. Nacionalne mjere iz stavaka 1. i 2. osmišljavaju se tako da se izbjegnu prepreke trgovini i poremećaji tržišnog natjecanja u skladu s UFEU-om.
5. Prilikom dostavljanja podataka Komisiji o količinama reciklirane otpadne električne i elektroničke opreme u skladu s člankom 16. stavkom 6. Direktive 2012/19/EU o otpadnoj električnoj i elektroničkoj opremi države članice utvrđuju i izvješćuju zasebno o količinama komponenata koje sadržavaju relevantne količine kritičnih sirovina uklonjenih iz takve otpadne opreme i količinama kritičnih sirovina oporabljenih iz otpadne električne i elektroničke opreme. Komisija donosi provedbene akte u kojima se utvrđuju oblik i pojedinosti takvog izvješćivanja. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 37. stavka 3. Prvo razdoblje izvješćivanja obuhvaća prvu punu kalendarsku godinu nakon donošenja tih provedbenih akata.
6. Države članice u izvješću iz članka 43. pružaju informacije o donošenju nacionalnih programa iz stavka 1. i o napretku u provedbi mjera poduzetih u skladu sa stavcima 1. i 2.
7. Komisija donosi provedbene akte u kojima se utvrđuje popis proizvoda, dijelova i tokova otpada za koje se barem smatra da imaju visok potencijal uporabe kritičnih sirovina u smislu stavka 1. točaka (a) i (b).

U sastavljanju tog popisa Komisija uzima u obzir:

- (a) ukupnu količinu kritičnih sirovina oporabljivih iz tih proizvoda, dijelova i tokova otpada;
- (b) opseg u kojem su ti proizvodi, dijelovi i tokovi otpada obuhvaćeni zakonodavstvom Unije;
- (c) regulatorno nepokrivena područja;
- (d) posebne poteškoće koje utječu na skupljanje i obradu tog otpada;
- (e) postojeće sustave skupljanja i obrade otpada koji se odnose na njih.

Provedbeni akti iz prvog podstavka donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 37. stavka 3.

Članak 26.

Oporaba kritičnih sirovina iz otpada od vađenja minerala

1. Operateri koji moraju dostaviti planove gospodarenja otpadom u skladu s člankom 5. Direktive 2006/21/EZ nadležnom tijelu definiranom u članku 3. Direktive 2006/21/EZ dužni su dostaviti studiju o preliminarnoj gospodarskoj procjeni potencijalne uporabe kritičnih sirovina:
 - (a) iz otpada od vađenja minerala pohranjenog u postrojenju; i
 - (b) iz otpada od vađenja minerala koji se stvara ili, ako se to smatra djelotvornijim, iz izvađene količine prije nego što iz nje nastane otpad.

2. Studija iz stavka 1. uključuje barem procjenu količina i koncentracija kritičnih sirovina sadržanih u otpadu od vađenja minerala i u izvađenoj količini i procjenu mogućnosti njihove tehničke i gospodarske uporabe.
3. Operateri postojećih postrojenja za gospodarenje otpadom dužni su dostaviti studiju iz stavka 1. nadležnom tijelu definiranom u članku 3. Direktive 2006/21/EZ do [Ured za publikacije: unijeti datum tri godine od datuma stupanja na snagu ove Uredbe]. Operateri novih postrojenja za gospodarenje otpadom dostavljaju tu studiju nadležnom tijelu zajedno sa svojim planovima gospodarenja otpadom u skladu s člankom 5. Direktive 2006/21/EZ.
4. Države članice dužne su uspostaviti bazu podataka svih zatvorenih postrojenja za gospodarenje otpadom, uključujući napuštena postrojenja za gospodarenje otpadom, koja se nalaze na njihovu državnom području. Ta baza podataka sadržava:
 - (a) informacije o lokaciji postrojenja za gospodarenje otpadom, površini postrojenja i količini otpada u postrojenju;
 - (b) informacije o operateru ili prijašnjem operateru postrojenja za gospodarenje otpadom i, prema potrebi, njegovu pravnom sljedniku;
 - (c) informacije o približnim količinama i koncentracijama svih sirovina sadržanih u otpadu od vađenja minerala i, ako su te informacije dostupne, u izvornom mineralnom ležištu, u skladu sa stavkom 6. ovog članka;
 - (d) sve dodatne informacije koje država članica smatra relevantnima za omogućavanje uporabe kritičnih sirovina iz postrojenja za gospodarenje otpadom.
5. Baza podataka iz stavka 4. mora biti uspostavljena do [Ured za publikacije: unijeti datum godinu dana od datuma stupanja na snagu ove Uredbe] i sve informacije moraju biti unesene do [Ured za publikacije: unijeti datum tri godine od datuma stupanja na snagu ove Uredbe]. Mora biti dostupna u javno pristupačnom i digitalnom obliku ažurirana barem svake dvije godine kako bi se unijele dodatne dostupne informacije i nedavno zatvorena ili utvrđena postrojenja.
6. Kako bi pružile informacije iz stavka 4. točke (c), države članice poduzimaju barem sljedeće aktivnosti:
 - (a) za sva zatvorena postrojenja za gospodarenje otpadom države članice sveobuhvatno preispituju dostupnu dokumentaciju za izdavanje dozvola do [Ured za publikacije: unijeti datum godinu dana od datuma stupanja na snagu ove Uredbe];
 - (b) za ona postrojenja za gospodarenje otpadom za koja se na temelju dostupnih informacija ne može unaprijed isključiti postojanje potencijalno gospodarski iskoristivih količina kritičnih sirovina države članice provode i reprezentativno geokemijsko uzorkovanje do [Ured za publikacije: unijeti datum dvije godine od datuma stupanja na snagu ove Uredbe];
 - (c) za ona postrojenja za gospodarenje otpadom u kojima su aktivnosti opisane u točkama (a) i (b) ovog stavka ukazale na potencijalno gospodarski iskoristive količine kritičnih sirovina države članice do [Ured za publikacije: unijeti datum tri godine od datuma stupanja na snagu ove Uredbe] provode i detaljniju analizu koja uključuje izradu profila ruda ili jednakovrijedne tehnike, ako je to prihvatljivo za okoliš u skladu s primjenjivim zahtjevima u vezi s okolišem na razini Unije i, prema potrebi, sa zahtjevima Direktive 2006/21/EZ.

7. Aktivnosti opisane u stavku 6. provode se unutar ograničenja nacionalnih pravnih sustava koja se odnose na vlasnička prava, vlasništvo nad zemljištem, mineralne resurse i otpad te svih drugih relevantnih odredaba. Ako ti čimbenici ometaju provedbu aktivnosti, tijela država članica traže suradnju operatera ili vlasnika postrojenja za gospodarenje otpadom. U bazi podataka može se pristupati rezultatima aktivnosti iz stavka 6. Ako je to moguće, države članice u bazu podataka uključuju klasifikaciju zatvorenih postrojenja za gospodarenje otpadom od vađenja minerala u skladu s okvirnom klasifikacijom Ujedinjenih naroda za resurse.

Članak 27.

Mogućnost recikliranja trajnih magneta

1. Od [Ured za publikacije: unijeti datum tri godine od datuma stupanja na snagu ove Uredbe] sve fizičke ili pravne osobe koje stavljaju na tržište uređaje za magnetsku rezonanciju, generatore energije iz vjetra, industrijske robote, motorna vozila, laka prijevozna sredstva, generatore hlađenja, dizalice topline, elektromotore, među ostalim kad su ugrađeni u druge proizvode, automatske perilice rublja, bubnjaste sušilice rublja, mikrovalne pećnice, usisavače ili perilice posuđa dužne su se pobrinuti da su ti proizvodi označeni vidljivom, čitljivom i neizbrisivom oznakom na kojoj je navedeno:
 - (a) sadržavaju li ti proizvodi najmanje jedan trajni magnet;
 - (b) ako su u proizvod ugrađeni trajni magneti, pripadaju li ti magneti nekoj od sljedećih vrsta:
 - i. neodimij-željezo-bor;
 - ii. samarij-kobalt;
 - iii. aluminijski-nikal-kobalt;
 - iv. ferit.
2. Komisija donosi provedbeni akt kojim se utvrđuje format za označivanje iz stavka 1. Taj se provedbeni akt donosi u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 37. stavka 3.
3. Od [Ured za publikacije: unijeti datum tri godine od datuma stupanja na snagu ove Uredbe] sve fizičke ili pravne osobe koje stavljaju na tržište proizvode iz stavka 1. u koje je ugrađen najmanje jedan trajni magnet vrste navedene u stavku 1. točki (b) podtočkama od i. do iii. dužne su se pobrinuti da je na proizvodu ili u njemu prisutan nosač podataka.
4. Nosač podataka iz stavka 3. mora biti povezan s jedinstvenom identifikacijskom oznakom proizvoda na temelju koje se može pristupiti:
 - (a) imenu, registriranom trgovačkom nazivu ili registriranoj trgovačkoj oznaci i poštanskoj adresi odgovorne fizičke ili pravne osobe i, ako su dostupna, elektroničkim sredstvima komunikacije kojima ih se može kontaktirati;
 - (b) informacijama o težini, lokaciji i kemijskom sastavu svakog pojedinačnog trajnog magneta ugrađenog u proizvod i o prisutnosti i vrsti obloga magneta, ljepila i svih korištenih aditiva;
 - (c) informacijama na temelju kojih je moguće pristupanje i uklanjanje svakog trajnog magneta ugrađenog u proizvod, uključujući barem redoslijed svih koraka uklanjanja, alate i tehnologije potrebne za pristupanje i uklanjanje

trajnog magneta, ne dovodeći u pitanje članak 15. stavak 1. Direktive 2012/19/EU.

5. Za proizvode u kojima se trajni magneti nalaze isključivo u elektromotorima ugrađenima u proizvod informacije iz stavka 4. točke (b) mogu se zamijeniti informacijama o lokaciji tih elektromotora, a informacije iz stavka 4. točke (c) mogu se zamijeniti informacijama o pristupanju i uklanjanju elektromotora, uključujući barem redoslijed svih koraka uklanjanja, alate i tehnologije potrebne za pristupanje i uklanjanje elektromotora.
6. Za proizvode iz stavka 3. za koje je potrebna putovnica za proizvode kako je definirana u Uredbi XX/XXXX [Uredba o ekološkom dizajnu za održive proizvode] u skladu s drugim zakonodavnim aktom Unije informacije navedene u stavku 4. unose se u tu putovnicu za proizvode.
7. Informacije iz stavka 3. moraju biti potpune, ažurne, točne i dostupne tijekom razdoblja koje je barem jednako uobičajenom životnom vijeku proizvoda uvećanom za deset godina, među ostalim poslije stečaja, likvidacije ili prestanka obavljanja djelatnosti odgovorne fizičke ili pravne osobe u Uniji.

Informacije iz stavka 4. odnose se na model proizvoda ili, ako se informacije razlikuju među jedinicama istog modela, na pojedinu seriju ili jedinicu. Subjekti za recikliranje, tijela za nadzor tržišta i carinska tijela moraju imati pristup informacijama iz stavka 4.
8. Primjenjuju se članak 9. stavak 1. točke (c) i (d) te članci 10. i 13. Uredbe (EU) .../... [Ured za publikacije: unijeti upućivanje na Uredbu o ekološkom dizajnu za održive proizvode] i odgovarajuće definicije iz članka 2. te uredbe.

Prije nego što stave proizvod iz stavka 3. na tržište, fizičke ili pravne osobe dužne su se pobrinuti da je jedinstvena identifikacijska oznaka proizvoda iz stavka 4. unesena u registar iz [članka 12. stavka 1.] Uredbe (EU) .../... [Uredba o ekološkom dizajnu za održive proizvode].

Za potrebe prvog i drugog podstavka upućivanja na „[primjenjivi delegirani akt donesen] na temelju članka 4.” u članku 10. točki (b) i na „delegiran[e] akt[e] donesen[e] u skladu s člankom 4.” u članku 10. točki (f) i članku 13. stavku 2. Uredbe (EU) 2023/xxx [Ured za publikacije: unijeti upućivanje na Uredbu o ekološkom dizajnu za održive proizvode] smatraju se upućivanjima na ovu Uredbu.
9. Ako su zahtjevi za informacije koji se odnose na recikliranje trajnih magneta utvrđeni u delegiranim aktima donesenima u skladu s člankom 4. Uredbe XX/XXXX [Ured za publikacije: unijeti upućivanje na Uredbu o ekološkom dizajnu za održive proizvode] ili u nekom drugom zakonodavstvu Unije o usklađivanju za bilo koji proizvod naveden u stavku 1., umjesto odredaba ovog članka primjenjuju se ti zahtjevi.
10. Proizvodi koji su prvenstveno namijenjeni za obrambene ili svemirske primjene izuzeti su od zahtjeva ovog članka.
11. Zahtjevi ovog članka primjenjuju se od [Ured za publikacije: unijeti datum pet godina od datuma stupanja na snagu ove Uredbe] na uređaje za magnetsku rezonanciju, motorna vozila i laka prijevozna sredstva koja su homologirana vozila kategorije L.
12. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 36. radi izmjene Priloga VI. kako bi unijela ili ažurirala popis oznaka kombinirane

nomenklature⁴⁹ i opise proizvoda koji odgovaraju proizvodima iz stavka 1. radi olakšavanja rada carinskih tijela s obzirom na te proizvode i na zahtjeve utvrđene u ovom članku i članku 28.

Članak 28.

Reciklirani sadržaj trajnih magneta

1. Svaka fizička ili pravna osoba koja stavi na tržište proizvode iz članka 27. stavka 1. u koje je ugrađen barem jedan trajni magnet iz članka 27. stavka 1. točke (b) podtočaka od i. do iii. i u kojima je ukupna težina svih takvih trajnih magneta veća od 0,2 kg dužna je od [Ured za publikacije: unijeti datum tri godine od datuma stupanja na snagu ove Uredbe] ili dvije godine od stupanja na snagu delegiranog akta iz stavka 2., ovisno o tome koji je datum kasniji, na javno dostupnim internetskim stranicama objavljivati udio neodimija, disprozija, praseodimija, terbija, bora, samarija, nikla i kobalta oporabljenih iz otpada nakon potrošnje u trajnim magnetima ugrađenima u te proizvode.
2. Komisija je dužna do [Ured za publikacije: unijeti datum dvije godine od datuma stupanja na snagu ove Uredbe] donijeti delegirani akt u skladu s člankom 36. u kojem radi dopunjavanja ove Uredbe utvrđuje pravila za izračun i provjeru udjela neodimija, disprozija, praseodimija, terbija, bora, samarija, nikla i kobalta oporabljenih iz otpada od proizvodnje ili otpada nakon potrošnje u trajnim magnetima ugrađenima u proizvode iz stavka 1.

U pravilima za izračun i provjeru mora biti naveden primjenjivi postupak ocjenjivanja sukladnosti iz modula utvrđenih u Prilogu II. Odluci br. 768/2008/EZ uz potrebne prilagodbe za predmetne proizvode. Za potrebe utvrđivanja primjenjivog postupka ocjenjivanja sukladnosti Komisija uzima u obzir sljedeće kriterije:

- (a) prikladnost određenog modula s obzirom na tip proizvoda i njegovu razmjernost javnom interesu koji se nastoji ostvariti;
 - (b) dostupnost nadležnih i neovisnih trećih strana koje mogu obavljati potencijalne zadaće ocjenjivanja sukladnosti u svojstvu treće strane;
 - (c) ako je sudjelovanje treće strane obvezno, potrebu da proizvođač slobodno odabere između modula osiguranja kvalitete i modula izdavanja potvrde za proizvod utvrđenih u Prilogu II. Odluci br. 768/2008/EZ.
3. Nakon 31. prosinca 2030. Komisija može donijeti delegirane akte kojima se dopunjava ova Uredba utvrđivanjem minimalnih udjela neodimija, disprozija, praseodimija, terbija, bora, samarija, nikla i kobalta oporabljenih iz otpada nakon potrošnje koji moraju biti prisutni u trajnom magnetu ugrađenom u proizvode iz stavka 1.

Delegiranim aktima iz prvog podstavka utvrđuju se prijelazna razdoblja koja moraju biti primjerena za poteškoće u prilagođavanju proizvoda obuhvaćenih mjerom kako bi se zajamčila sukladnost proizvoda.

Minimalni udio iz prvog podstavka temelji se na prethodnoj procjeni učinka, uzimajući u obzir:

⁴⁹ Kombinirana nomenklatura u Prilogu I. Uredbi (EEZ) br. 2658/87.

- (a) postojeću i predviđenu dostupnost neodimija, disprozija, praseodimija, terbija, bora, samarija, nikla i kobalta oporabljenih iz otpada nakon potrošnje;
 - (b) informacije prikupljene u skladu sa stavkom 1. i relativnu raspodjelu udjela recikliranog sadržaja u trajnim magnetima ugrađenima u proizvode iz stavka 1. koji su stavljeni na tržište;
 - (c) tehnički i znanstveni napredak, uključujući znatne promjene u tehnologijama trajnih magneta koje utječu na vrstu oporabljenih materijala;
 - (d) stvarni i potencijalni doprinos minimalnog udjela ciljevima Unije u području klime i okoliša;
 - (e) moguće utjecaje na rad proizvoda u koje su ugrađeni trajni magneti;
 - (f) potrebu za sprečavanjem nerazmjernih negativnih posljedica za cjenovnu pristupačnost trajnih magneta i proizvoda u koje su trajni magneti ugrađeni.
4. Ako su zahtjevi koji se odnose na reciklirani sadržaj trajnih magneta utvrđeni u delegiranim aktima donesenima u skladu s člankom 4. Uredbe XX/XXXX [Ured za publikacije: unijeti upućivanje na Uredbu o ekološkom dizajnu za održive proizvode] ili u drugom zakonodavstvu Unije o usklađivanju za bilo koje proizvode navedene u stavku 1., ti se zahtjevi primjenjuju umjesto odredaba ovog članka.
5. Od datuma početka primjene zahtjeva iz stavka 1., kad fizičke i pravne osobe koje stavljaju na tržište proizvode iz stavka 1. nude te proizvode na prodaju, među ostalim prodaju na daljinu, ili kad ih izlažu u okviru trgovačke djelatnosti, te su osobe svojim kupcima dužne dati pristup informacijama iz stavka 1. prije nego što se oni obvežu kupoprodajnim ugovorom.
- Fizičke i pravne osobe koje stavljaju na tržište proizvode iz stavka 1. ne smiju dati niti izložiti naljepnice, oznake, simbole ili natpise za koje je vjerojatno da će zavarati ili zbuniti potrošače u pogledu informacija iz stavka 1. Proizvodi koji su prvenstveno namijenjeni za obrambene ili svemirske primjene izuzeti su od zahtjeva ovog članka.
6. Od datuma pet godina od datuma stupanja na snagu delegiranog akta iz stavka 2. zahtjevi utvrđeni u stavcima 1. i 6. primjenjuju se na uređaje za magnetsku rezonanciju, motorna vozila i laka prijevozna sredstva koja su homologirana vozila kategorije L.

ODJELJAK 2.

CERTIFIKACIJA I EKOLOŠKI OTISAK

Članak 29.

Priznati programi

1. Vlade ili organizacije koje su uspostavile i nadziru certifikacijske programe povezane s održivosti kritičnih sirovina („vlasnici programa”) mogu od Komisije zatražiti da prizna njihove programe.

Zahtjevi iz prvog podstavka sadržavaju sve relevantne dokaze povezane s ispunjenjem kriterija utvrđenih u Prilogu IV. Komisija je ovlaštena za donošenje provedbenih akata kojima se utvrđuju minimalne informacije koje zahtjevi moraju sadržavati. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 37. stavka 3.

2. Ako Komisija na temelju dokaza dostavljenih u skladu sa stavkom 1. utvrdi da certifikacijski program ispunjava kriterije utvrđene u Prilogu IV., ona donosi provedbeni akt kojim se taj program priznaje. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 37. stavka 3.
3. Komisija redovito provjerava ispunjavaju li priznati programi i dalje kriterije utvrđene u Prilogu IV.
4. Vlasnici priznatih programa bez odgode obavještavaju Komisiju o svim promjenama ili modernizacijama priznatih programa. Komisija procjenjuje utječu li takve promjene ili modernizacije na osnovu za priznavanje i poduzima odgovarajuće mjere.
5. Ako postoje dokazi da gospodarski subjekti koji provode priznati program u ponovljenim ili krupnim slučajevima nije ispunjavao zahtjeve tog programa, Komisija ispituje, uz savjetovanje s vlasnikom priznatog programa, ukazuju li ti slučajevi na nedostatke u programu koji utječu na osnovu za priznavanje i poduzima odgovarajuće mjere.
6. Ako Komisija utvrdi nedostatke u priznatom programu koji utječu na osnovu za priznavanje, vlasniku programa može odobriti odgovarajuće razdoblje za poduzimanje korektivnih radnji.
7. Ako vlasnik programa ne poduzme ili odbije poduzeti potrebne korektivne radnje i ako Komisija utvrdi da nedostaci iz stavka 6. znače da program više ne ispunjava kriterije utvrđene u Prilogu IV., Komisija donosi provedbeni akt kojim se povlači priznanje programa. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 37. stavka 3.
8. Komisija je dužna uspostaviti i ažurirati registar priznatih programa. Taj se registar objavljuje na javno dostupnim internetskim stranicama.

Članak 30.

Deklaracija o ekološkom otisku

1. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 36. u kojima radi dopunjavanja ove Uredbe utvrđuje pravila za izračun i provjeru ekološkog otiska kritičnih sirovina, u skladu s Prilogom V. i uzimajući u obzir znanstveno utemeljene metode procjene i relevantne međunarodne norme. Na temelju pravila za izračun i provjeru utvrđuje se koja je najvažnija kategorija utjecaja. Deklaracija o otisku ograničena je na tu kategoriju utjecaja.
2. Komisija može donijeti pravila za izračun i provjeru ekološkog otiska određene kritične sirovine ako je nakon razmatranja relevantnih kategorija utjecaja na okoliš zaključila da ta kritična sirovina ima znatan ekološki otisak i da je stoga obveza deklariranja ekološkog otiska te sirovine u najvažnijoj kategoriji utjecaja prilikom njezina stavljanja na tržište potrebna i razmjerna kako bi se pridonijelo ostvarenju ciljeva Unije u području klime i okoliša poticanjem opskrbe kritičnim sirovinama s manjim ekološkim otiskom.
3. U razmatranju nužnosti obveze iz stavka 2. Komisija uzima u obzir:
 - (a) postižu li se već i kako ciljevi Unije u području klime i okoliša drugim zakonodavstvom Unije primjenjivim na tu kritičnu sirovinu;

- (b) postojanje i primjenu relevantnih međunarodnih normi i smjernica, ili vjerojatnost postizanja dogovora o takvim normama na međunarodnoj razini, i održive prakse na tržištu, uključujući dobrovoljne programe priznate u skladu s člankom 29.;
 - (c) djelotvornost strateških partnerstava, strateških projekata, trgovinskih sporazuma i drugih međunarodnih instrumenata i aktivnosti informiranja koje provodi Unija za postizanje ciljeva Unije u području klime i okoliša.
4. Komisija provodi prethodnu procjenu učinaka kako bi odlučila hoće li donijeti delegirani akt na temelju stavka 1. Takva procjena:
- (a) mora se temeljiti, među ostalim, na savjetovanju sa:
 - (a) svim relevantnim dionicima, kao što su dionici iz industrije, uključujući industriju niže u lancu vrijednosti, mala i srednja poduzeća i, prema potrebi, obrtničku industriju, te socijalni partneri, trgovci, trgovci na malo, uvoznici, skupine za zaštitu okoliša i organizacije potrošača;
 - (b) trećim zemljama na čiju trgovinu s Unijom ta obveza može znatno utjecati;
 - (c) upravnim odborom;
 - (b) spriječiti da se bilo koja takva mjera izrađuje, donosi ili primjenjuje tako da joj je cilj ili posljedica stvaranje nepotrebnih prepreka međunarodnoj trgovini i da ograničava trgovinu više nego što je to potrebno kako bi se postigli ciljevi Unije u području klime i okoliša, uzimajući u obzir sposobnost dobavljača iz trećih zemalja da postupaju u skladu s takvom deklaracijom tako da to ne utječe nerazmjerno na agregirane trgovinske tokove i troškove kritičnih sirovina;
 - (c) procijeniti bi li mjera pridonijela postizanju ciljeva Unije u području klime i okoliša bez nerazmjernog utjecaja na sposobnost industrije Unije da nabavi predmetnu kritičnu sirovinu.
5. Svaka fizička ili pravna osoba koja stavlja na tržište kritične sirovine za koje je Komisija donijela pravila za izračun i provjeru u skladu sa stavkom 1. stavlja na raspolaganje deklaraciju o ekološkom otisku.
- Zahtjev utvrđen u prvom podstavku primjenjuje se na svaku pojedinu vrstu kritične sirovine stavljenju na tržište i ne primjenjuje se na kritične sirovine uključene u poluproizvode ili proizvode.
6. Deklaracija o ekološkom otisku iz stavka 5. sadržava sljedeće podatke:
- (a) ime, registrirani trgovački naziv ili registriranu trgovačku oznaku i poštansku adresu odgovorne fizičke ili pravne osobe i, ako su dostupna, elektronička sredstva komunikacije kojima ih se može kontaktirati;
 - (b) informacije o vrsti kritične sirovine na koju se deklaracija odnosi;
 - (c) informacije o zemlji i regiji u kojoj je kritična sirovina izvađena, prerađena, pročišćena i reciklirana, kako je primjenjivo;
 - (d) ekološki otisak kritične sirovine, izračunan u skladu s primjenjivim pravilima za provjeru i izračun donesenima u skladu sa stavkom 1.;
 - (e) razred učinkovitosti ekološkog otiska kritične sirovine, utvrđen u skladu s primjenjivim delegiranim aktom donesenim u skladu sa stavkom 7.;

- (f) poveznicu na internetsku stranicu s javnom verzijom studije koja potkrepljuje rezultate deklaracije o ekološkom otisku.
7. Komisija može donijeti delegirane akte u skladu s člankom 36. u kojima radi dopunjavanja ove Uredbe utvrđuje razrede učinkovitosti ekološkog otiska za kritične sirovine za koje su u skladu s Prilogom V. donesena pravila za izračun i provjeru u okviru stavka 1.
8. Deklaracija o ekološkom otisku objavljuje se na javno dostupnim internetskim stranicama.

Komisija je ovlaštena za donošenje provedbenog akta kojim utvrđuje format deklaracije o ekološkom otisku iz stavka 5. Taj se provedbeni akt donosi u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 37. stavka 3.

9. Kad nude kritične sirovine na prodaju, među ostalim prodaju na daljinu, ili kad ih izlažu u okviru trgovačke djelatnosti, fizičke i pravne osobe koje stavljaju na tržište kritične sirovine svojim kupcima dužne su dati pristup deklaraciji o ekološkom otisku prije nego što se oni obvežu kupoprodajnim ugovorom.

Fizičke i pravne osobe koje stavljaju na tržište kritične sirovine ne smiju dati niti izložiti naljepnice, oznake, simbole ili natpise za koje je vjerojatno da će zavarati ili zbuniti potrošače u pogledu informacija uključenih u deklaraciju o ekološkom otisku.

ODJELJAK 3.

SLOBODNO KRETANJE, SUKLADNOST I NADZOR TRŽIŠTA

Članak 31.

Slobodno kretanje

1. Države članice ne smiju, iz razloga povezanih s informacijama za recikliranje ili reciklirani sadržaj trajnih magneta ili iz razloga povezanih s informacijama o ekološkom otisku kritične sirovine obuhvaćene ovom Uredbom, zabranjivati, ograničavati ili sprečavati stavljanje na tržište ili stavljanje u uporabu proizvoda u koje su ugrađeni trajni magneti ili kritičnih sirovina koji su u skladu s ovom Uredbom.
2. Države članice ne smiju sprečavati da se na trgovačkim sajmovima, izložbama, prezentacijama ili sličnim događanjima prikazuju proizvodi u koje su ugrađeni trajni magneti ili kritične sirovine koji nisu u skladu s ovom Uredbom pod uvjetom da je na vidljiv način jasno naznačeno da takvi proizvodi ili sirovine nisu u skladu s ovom Uredbom i da se ne mogu staviti na raspolaganje na tržištu dok ne postanu sukladni.

Članak 32.

Sukladnost i nadzor tržišta

1. Prije stavljanja na tržište proizvoda obuhvaćenog člankom 27. ili 28. odgovorne fizičke ili pravne osobe dužne su osigurati provedbu primjenjivog postupka ocjenjivanja sukladnosti i izradu potrebne tehničke dokumentacije. Ako je postupkom ocjenjivanja sukladnosti dokazana sukladnost proizvoda s primjenjivim zahtjevima, odgovorne fizičke ili pravne osobe sastavljaju EU izjavu o sukladnosti i stavljaju oznaku CE na proizvod.

2. Postupak ocjenjivanja sukladnosti za proizvode obuhvaćene zahtjevima utvrđenima u članku 27. je postupak utvrđen u Prilogu IV. Uredbi (EU) 2023/xxx [Ured za publikacije: unijeti upućivanje na Uredbu o ekološkom dizajnu za održive proizvode], osim ako su ti proizvodi obuhvaćeni i zahtjevima iz članka 28., u kojem je slučaju postupak ocjenjivanja sukladnosti postupak utvrđen u pravilima za izračun i provjeru donesenima u skladu s člankom 28. stavkom 2.
3. Poglavlje IX. i članci 37., 38. i 39. Uredbe (EU) 2023/xxx [Ured za publikacije: unijeti upućivanje na Uredbu o ekološkom dizajnu za održive proizvode] i odgovarajuće definicije iz članka 2. te uredbe primjenjuju se na zahtjeve za proizvode stavljene na tržište Unije iz članaka 27. i 28.
4. Za nadzor tržišta primjenjuju se sljedeća pravila:
 - (a) poglavlje XII. Uredbe (EU) 2023/xxx [Ured za publikacije: unijeti upućivanje na Uredbu o ekološkom dizajnu za održive proizvode] i odgovarajuće definicije iz članka 2. te uredbe primjenjuju se na zahtjeve za proizvode stavljene na tržište Unije iz članaka 27., 28. ili 30.;
 - (b) države članice uz zahtjeve za ekološki dizajn utvrđene na temelju Uredbe (EU) 2023/xxx [Ured za publikacije: unijeti upućivanje na Uredbu o ekološkom dizajnu za održive proizvode] razmatraju i zahtjeve utvrđene u člancima 27., 28. i 30. u kontekstu akcijskog plana iz članka 59. stavka 1. te uredbe;
 - (c) za zahtjeve utvrđene u člancima 27., 28. i 30. primjenjuju se i članak 60. i članak 61. stavak 1. Uredbe (EU) 2023/xxx [Ured za publikacije: unijeti upućivanje na Uredbu o ekološkom dizajnu za održive proizvode];
 - (d) Komisija uz zahtjeve za ekološki dizajn utvrđene na temelju Uredbe (EU) 2023/xxx [Ured za publikacije: unijeti upućivanje na Uredbu o ekološkom dizajnu za održive proizvode] u izvješće iz članka 61. stavaka 2. i 3. te uredbe unosi informacije povezane sa zahtjevima iz članaka 27., 28. i 30.;
 - (e) u provedbi članka 62. Uredbe (EU) 2023/xxx [Ured za publikacije: unijeti upućivanje na Uredbu o ekološkom dizajnu za održive proizvode] skupina za administrativnu suradnju („ADCO”) iz tog članka i Komisija dužna je i uzeti u obzir zahtjeve utvrđene u člancima 27., 28. i 30.
5. Za potrebe stavaka 3. i 4. relevantni dijelovi Uredbe (EU) 2023/xxx [Ured za publikacije: unijeti upućivanje na Uredbu o ekološkom dizajnu za održive proizvode] primjenjuju se na sljedeći način:
 - (a) upućivanja na „zahtjev[e] za ekološki dizajn naveden[e] u primjenjivim delegiranim aktima donesenima u skladu s člankom 4.” u članku 37. stavku 1., „zahtjev[e] utvrđen[e] u primjenjivim delegiranim aktima donesenima u skladu s člankom 4.” u članku 63. stavku 1. i „zahtjeve utvrđene u odgovarajućem delegiranom aktu donesenom u skladu s člankom 4.” u članku 63. stavku 5. Uredbe (EU) 2023/xxx [Ured za publikacije: unijeti upućivanje na Uredbu o ekološkom dizajnu za održive proizvode] smatraju se upućivanjima na „zahtjeve utvrđene u člancima 27. i 28. ove Uredbe”;
 - (b) upućivanja na „proizvod obuhvaćen delegiranim aktom donesenim u skladu s člankom 4.” u članku 37. stavku 3. i članku 63. stavku 1. Uredbe (EU) 2023/xxx [Ured za publikacije: unijeti upućivanje na Uredbu o ekološkom dizajnu za održive proizvode] smatraju se upućivanjima na „proizvod ili sirovine obuhvaćene zahtjevima utvrđenima u člancima 27. i 28. ove Uredbe”;

- (c) upućivanja na „zadać[e] ocjenjivanja sukladnosti [...] predviđen[e] u delegiranim aktima donesenima u skladu s člankom 4.” u članku 41. i „zadać[e] ocjenjivanja sukladnosti u skladu s relevantnim delegiranim aktima donesenima u skladu s člankom 4.” u članku 45. stavku 10. Uredbe (EU) 2023/xxx [Ured za publikacije: unijeti upućivanje na Uredbu o ekološkom dizajnu za održive proizvode] smatraju se upućivanjima na „zadaće ocjenjivanja sukladnosti predviđene u okviru pravila za izračun i provjeru donesenih u skladu s člankom 28. stavkom 2. ove Uredbe”;
 - (d) upućivanja na „postup[ke] ocjenjivanja sukladnosti predviđen[e] delegiranim aktima donesenima u skladu s člankom 4.” u članku 53. stavku 1. Uredbe (EU) 2023/xxx [Ured za publikacije: unijeti upućivanje na Uredbu o ekološkom dizajnu za održive proizvode] smatraju se upućivanjima na „postupke ocjenjivanja sukladnosti predviđene u okviru pravila za izračun i provjeru donesenih u skladu s člankom 28. stavkom 2. ove Uredbe”.
6. Ovaj se članak ne primjenjuje na proizvode obuhvaćene homologacijom na temelju Uredbe 2018/858 i Uredbe br. 168/2013.

Poglavlje 6.

Strateška partnerstva

Članak 33.

Strateška partnerstva

1. Odbor redovito raspravlja:
 - (a) o mjeri u kojoj strateška partnerstva koja je Unija sklopila pridonose:
 - i. poboljšanju sigurnosti opskrbe Unije;
 - ii. referentnoj vrijednosti utvrđenoj u članku 1. stavku 2. točki (b);
 - iii. poboljšanju suradnje duž lanca vrijednosti kritičnih sirovina između Unije i partnerskih zemalja;
 - (b) o dosljednosti i potencijalnim sinergijama između bilateralne suradnje država članica s relevantnim trećim zemljama i mjerama koje Unija provodi u kontekstu strateških partnerstava;
 - (c) o tome kojim bi trećim zemljama trebalo dati prednost u sklapanju strateških partnerstava, uzimajući u obzir sljedeće kriterije:
 - i. potencijalni doprinos sigurnosti opskrbe, uzimajući u obzir potencijalne rezerve treće zemlje i njezine kapacitete vađenja, prerade i recikliranja kritičnih sirovina;
 - ii. jamče li se regulatornim okvirom treće zemlje praćenje, sprečavanje i smanjenje utjecaja na okoliš, primjena društveno odgovorne prakse, uključujući poštovanje ljudskih prava i prava radnika i konstruktivnu suradnju s lokalnim zajednicama, primjena transparentne poslovne prakse i sprečavanje štetnih utjecaja na pravilno funkcioniranje javne uprave i vladavinu prava;

- iii. postoje li već sporazumi o suradnji između treće zemlje i Unije i, za tržišta u nastajanju i gospodarstva u razvoju, potencijal za provedbu projekata ulaganja u okviru strategije Global Gateway.
 - iv. za tržišta u nastajanju i gospodarstva u razvoju, bi li i kako bi partnerstvo moglo pridonijeti dodavanju lokalne vrijednosti i bi li bilo uzajamno korisno za partnersku zemlju i Uniju.
2. Odbor se u kontekstu stavka 1. i u mjeri u kojoj se on odnosi na tržišta u nastajanju i gospodarstva u razvoju dužan pobrinuti za suradnju s drugim relevantnim koordinacijskim forumima, uključujući one uspostavljene u okviru strategije Global Gateway.
3. Države članice:
 - (a) koordiniraju se s Komisijom radi dosljednosti između svoje bilateralne suradnje s relevantnim trećim zemljama i Unijinih neobvezujućih strateških partnerstava s trećim zemljama, u čijem je području barem lanac vrijednosti kritičnih sirovina;
 - (b) pomažu Komisiji u provedbi mjera suradnje utvrđenih u strateškim partnerstvima.

Poglavlje 7.

Upravljanje

Članak 34.

Europski odbor za kritične sirovine

1. Osniva se Europski odbor za kritične sirovine.
2. Odbor izvršava zadaće utvrđene u ovoj Uredbi.

Članak 35.

Sastav i funkcioniranje Europskog odbora za kritične sirovine

1. Odbor se sastoji od država članica i Komisije. Odborom predsjedava Komisija.
2. Svaka država članica imenuje visokopozicioniranog predstavnika u Odbor. Ako je to relevantno za funkciju i stručno znanje, država članica može imenovati različite predstavnike za različite zadaće Odbora. Svaki član Odbora ima zamjenika.
3. Odbor na prijedlog Komisije donosi svoj pravilnik običnom većinom svojih članova.
4. Odbor se redovito sastaje kako bi mogao djelotvorno obavljati svoje zadaće utvrđene u ovoj Uredbi. Odbor se prema potrebi sastaje na obrazloženi zahtjev Komisije.

Odbor se sastaje barem:

- (a) svaka tri mjeseca radi ocjenjivanja zahtjeva za strateške projekte u skladu s poglavljem 3. odjeljkom 1.;
- (b) svakih šest mjeseci radi rada na praćenju u skladu s poglavljem 4.;

- (c) jednom godišnje radi rasprave o napretku provedbe obveza država članica povezanih s istraživanjem utvrđenim u poglavlju 3. odjeljku 4., među ostalim s obzirom na ažurirane popise kritičnih ili strateških sirovina.
5. Komisija pomaže Odboru putem izvršnog tajništva koje pruža tehničku i logističku potporu.
 6. Odbor može osnovati stalne ili privremene podskupine koje će se baviti konkretnim pitanjima i zadaćama.

Odbor osniva barem sljedeće stalne podskupine:

- (a) podskupinu za raspravljanje o financiranju i koordinaciju financiranja za strateške projekte u skladu s člankom 15.; kao promatrači su pozvani predstavnici nacionalnih razvojnih banaka ili institucija, europskih razvojnih financijskih institucija, Grupe Europske investicijske banke, drugih međunarodnih financijskih institucija, uključujući Europsku banku za obnovu i razvoj i, prema potrebi, privatne financijske institucije;
 - (b) podskupinu u kojoj su okupljeni nacionalni geološki ili geodetski instituti ili, ako nema takvih instituta, relevantna nacionalna tijela zadužena za opće istraživanje radi doprinosa koordinaciji nacionalnih istraživačkih programa iz članka 18.;
 - (c) podskupinu u kojoj su okupljene nacionalne agencije za opskrbu i informiranje koje pokrivaju kritične sirovine ili, ako nema takvih agencija, relevantna nacionalna tijela zadužena za to pitanje radi doprinosa zadaćama praćenja u skladu s člankom 19.;
 - (d) podskupinu u kojoj su okupljene nacionalne agencije za pomoć u izvanrednim situacijama i nacionalna tijela odgovorna za strateške zalihe ili, ako nema takvih agencija, relevantna nacionalna tijela zadužena za to pitanje radi doprinosa koordinaciji strateških zaliha kako je utvrđeno u članku 22.
7. Odbor poziva predstavnike Europskog parlamenta da kao promatrači prisustvuju njegovim sastancima, uključujući sastanke stalnih ili privremenih podskupina iz stavka 6.

Odbor prema potrebi može pozvati stručnjake, druge treće strane ili predstavnike trećih zemalja da prisustvuju sastancima stalnih ili privremenih podskupina iz stavka 6. kao promatrači ili da podnesu materijale u pisanom obliku.

U izvršavanju svojih zadaća Odbor se prema potrebi dužan pobrinuti za koordinaciju, suradnju i razmjenu informacija s relevantnim strukturama za odgovor na krizu i pripravnost za krizu uspostavljenima na temelju prava Unije.

8. Odbor poduzima potrebne mjere kako bi zajamčio sigurno postupanje s povjerljivim i poslovno osjetljivim informacijama i njihovu sigurnu obradu.
9. Odbor čini sve što je u njegovoj moći kako bi se postigao konsenzus.

Poglavlje 8.

Delegirane ovlasti i postupak odbora

Članak 36.

Izvršavanje delegiranja ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.
2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 3. stavka 2., članka 4. stavka 2., članka 5. stavka 2., članka 27. stavka 12., članka 28. stavka 2. i članka 30. stavaka 1. i 5. dodjeljuje se Komisiji na razdoblje od osam godina počevši od [Ured za publikacije: unijeti datum mjesec dana od datuma stupanja na snagu ove Uredbe]. Komisija sastavlja izvješće o delegiranju ovlasti najkasnije devet mjeseci prije isteka razdoblja od šest godina. Delegiranje ovlasti prešutno se produljuje za razdoblja jednakog trajanja, osim ako se Europski parlament ili Vijeće tom produljenju usprotive najkasnije tri mjeseca prije kraja svakog razdoblja.
3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 3. stavka 2., članka 4. stavka 2., članka 5. stavka 2., članka 27. stavka 12., članka 28. stavka 2. i članka 30. stavaka 1. i 5. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji datum naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.
4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016. Savjetovanje sa stručnjacima iz država članica odvija se nakon savjetovanja na temelju članka 14.
5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.
6. Delegirani akt donesen na temelju članka 3. stavka 2., članka 4. stavka 2., članka 5. stavka 2., članka 27. stavka 12., članka 28. stavka 2. i članka 30. stavaka 1. i 5. stupa na snagu samo ako ni Europski parlament ni Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok može produljiti za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 37.

Postupak odbora

1. Odbor pomaže Komisiji u provedbi [Ured za publikacije: unijeti upućivanje na ovaj akt]. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 4. Uredbe (EU) br. 182/2011.
3. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

Poglavlje 9.

Izmjene

Članak 38.

Izmjena Uredbe (EU) 2018/1724

Uredba (EU) 2018/1724 mijenja se kako slijedi:

- (1) u prvom stupcu u Prilogu I. dodaje se novi redak „S. Projekti u području kritičnih sirovina”;
- (2) u drugom stupcu u Prilogu I. u redak „S. Projekti u području kritičnih sirovina” dodaju se sljedeće točke:
 - „1. informacije o procesu izdavanja dozvola”
 - „2. informacije o uslugama financiranja i ulaganja”
 - „3. informacije o mogućnostima financiranja na razini Unije ili država članica”
 - „4. informacije o uslugama potpore poduzećima, uključujući, među ostalim, prijavu poreza na dobit, lokalne porezne zakone i radno pravo”;
- (3) u prvom stupcu u Prilogu II. dodaje se novi redak „Projekti u području kritičnih sirovina”;
- (4) u drugom stupcu u Prilogu II. u redak „Projekti u području kritičnih sirovina” dodaje se sljedeće točka:
 - „Postupak povezan sa svim relevantnim administrativnim dozvolama za planiranje, stvaranje i provedbu projekata proizvodnje tehnologija s nultom neto stopom emisija, uključujući dozvole za izgradnju, dozvole za kemikalije i dozvole za priključenje na mrežu kao i procjene utjecaja na okoliš i odobrenja ako su potrebni, te obuhvaćajući sve administrativne zahtjeve i postupke”;
- (5) u trećem stupcu u Prilogu II. u redak „Projekti u području kritičnih sirovina” dodaje se sljedeća točka:
 - „Svi ishodi koji se odnose na postupke od potvrde valjanosti zahtjeva do sveobuhvatne obavijesti o ishodu postupka koji vodi nadležno nacionalno tijelo”;
- (6) U Prilogu III. dodaje se sljedeća točka:
 - „9. Nadležna nacionalna tijela iz članka 8. stavka 1. [Ured za publikacije: unijeti upućivanje na ovaj Prijedlog]”.

Članak 39.

Izmjena Uredbe (EU) 2019/1020

Uredba (EU) 2019/1020 mijenja se kako slijedi:

- (1) u članku 4. stavku 5. tekst „(EU) 2016/425 (35) i (EU) 2016/426 (36)” zamjenjuje se sljedećim: „(EU) 2016/425 (*), (EU) 2016/426 (**) i [(EU) [...]] [godina donošenja ove Uredbe]/...(***)”;

- (2) u Prilogu I. dodaje se sljedeća točka: „X. [Ured za publikacije: unijeti sljedeći redni broj] Uredba (EU) .../... o uspostavi okvira za sigurnu i održivu opskrbu kritičnim sirovinama i o izmjeni Uredbe (EU) 2019/1020 [Ured za publikacije: unijeti detalje o objavi za ovu Uredbu], u mjeri u kojoj se odnosi na zahtjeve utvrđene u člancima 27., 28. ili 30. te uredbe.”

Članak 40.

Izmjena Uredbe (EU) 2018/858

Prilog II. Uredbi (EU) 2018/858 mijenja se kako slijedi:

u tablici u dijelu I. dodaje se sljedeći unos:

[Ured za publikacije: unijeti sljedeći redni broj ispod naslova G]	Zahtjevi za kružnost trajnih magneta	Uredba (EU) XX/XXXX [Ured za publikacije: unijeti detalje o objavi u Službenom listu za ovu Uredbu]	X	X	X	X	X	X							X	X
--	--------------------------------------	---	---	---	---	---	---	---	--	--	--	--	--	--	---	---

Članak 41.

Izmjena Uredbe (EU) 168/2013

Prilog II. Uredbi (EU) 168/2013 mijenja se kako slijedi:

u tablici u dijelu I. dodaje se sljedeći unos:

[Ured za publikacije: unijeti sljedeći redni broj ispod naslova C1]	Zahtjevi za kružnost trajnih magneta	Uredba (EU) XX/XXXX [Ured za publikacije: unijeti detalje o objavi u Službenom listu za ovu Uredbu]	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
---	--------------------------------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Poglavlje 10.

Završne odredbe

Članak 42.

Praćenje napretka

1. Komisija, uzimajući u obzir savjete Odbora, prati napredak Unije u postizanju ciljeva utvrđenih u članku 1. stavku 2. i barem jednom svake tri godine objavljuje izvješće s podacima o tom napretku.

Prvo takvo izvješće sastavlja se do [Ured za publikacije: unijeti datum četiri godine od datuma stupanja na snagu ove Uredbe].

2. Izvješće iz stavka 1. uključuje kvantitativne informacije o razmjerima napretka Unije u postizanju referentnih vrijednosti utvrđenih u članku 1. stavku 2. točkama (a) i (b).

Članak 43.

Izvješćivanje država članica

1. Države članice svake godine Komisiji dostavljaju izvješće koje sadržava informacije iz članka 18. stavka 4., članka 20. stavaka 1. i 2., članka 21. stavka 1., članka 22. stavka 5. i članka 25. stavka 6. Prvo izvješće šalje se do [Ured za publikacije: unijeti datum godinu dana od datuma stupanja na snagu ove Uredbe].
2. Komisija je ovlaštena za donošenje provedbenih akata kojima utvrđuje predložak za izvješća iz stavka 1. U predlošku može biti navedeno kako su iskazane informacije iz stavka 1. Ti se provedbeni akti donose u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 37. stavka 2.
3. S informacijama sadržanima u izvješćima iz stavka 1. postupaju se u skladu s člankom 44.

Članak 44.

Postupanje s povjerljivim informacijama

1. Informacije dobivene tijekom provedbe ove Uredbe upotrebljavaju se samo za potrebe ove Uredbe i zaštićene su relevantnim zakonodavstvom Unije i nacionalnim zakonodavstvom.
2. Države članice i Komisija osiguravaju zaštitu trgovinskih i poslovnih tajni te drugih osjetljivih, povjerljivih i klasificiranih informacija dobivenih i nastalih primjenom ove Uredbe, uključujući preporuke i mjere koje treba poduzeti, u skladu s pravom Unije i odgovarajućim nacionalnim pravom.
3. Države članice i Komisija osiguravaju da se klasificiranim podacima dostavljenima ili razmijenjenima u skladu s ovom Uredbom ne umanjuje stupanj povjerljivosti ili da ih se ne deklasificira bez prethodnog pisanog pristanka autora.
4. Ako država članica procijeni da otkrivanje agregiranih informacija u kontekstu članka 21. svejedno može ugroziti njezin nacionalni sigurnosni interes, putem obrazložene obavijesti može prigovoriti tome da ih Komisija otkrije.
5. Komisija i nacionalna tijela, njihovi dužnosnici, zaposlenici i druge osobe koje rade pod nadzorom tih tijela osiguravaju povjerljivost informacija koje dobiju prilikom obavljanja svojih zadaća i aktivnosti. Ta obveza primjenjuje se i na sve predstavnike država članica, promatrače, stručnjake i druge sudionike koji prisustvuju sastancima Odbora u skladu s člankom 35.

Članak 45.

Sankcije

Države članice u roku od 12 mjeseci nakon stupanja na snagu Uredbe utvrđuju pravila o sankcijama koje se primjenjuju na povrede ove Uredbe i poduzimaju sve potrebne mjere za njihovu provedbu. Predviđene sankcije moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće. Države članice bez odgode obavješćuju Komisiju o tim pravilima i tim mjerama te je bez odgode obavješćuju o svim naknadnim izmjenama koje na njih utječu.

Članak 46.

Evaluacija

1. Komisija do [Ured za publikacije: unijeti datum pet godina od datuma stupanja na snagu ove Uredbe] provodi evaluaciju ove Uredbe s obzirom na njezine ciljeve te podnosi izvješće o tome Europskom parlamentu, Vijeću i Europskom gospodarskom i socijalnom odboru.
2. U izvješću iz stavka procjenjuje se barem prikladnost utvrđivanja maksimalnih pragova za ekološki otisak za kritične sirovine za koje su donesena pravila o izračunu i provjeri.

Članak 47.

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu,

Za Europski parlament
Predsjednica

Za Vijeće
Predsjednica

ZAKONODAVNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ

1. OKVIR PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

1.1. Naslov prijedloga/inicijative

1.2. Predmetna područja politike

1.3. Prijedlog/inicijativa odnosi se na:

1.4. Ciljevi

1.4.1. Opći ciljevi

1.4.2. Specifični ciljevi

1.4.3. Očekivani rezultati i učinak

1.4.4. Pokazatelji uspješnosti

1.5. Osnova prijedloga/inicijative

1.5.1. Zahtjevi koje treba ispuniti u kratkoročnom ili dugoročnom razdoblju, uključujući detaljan vremenski plan provedbe inicijative

1.5.2. Dodana vrijednost sudjelovanja Unije (može proizlaziti iz različitih čimbenika, npr. prednosti koordinacije, pravne sigurnosti, veće djelotvornosti ili komplementarnosti). Za potrebe ove točke „dodana vrijednost sudjelovanja Unije” je vrijednost koja proizlazi iz intervencije Unije i koja predstavlja dodatnu vrijednost u odnosu na vrijednost koju bi države članice inače ostvarile same.

1.5.3. Pouke iz prijašnjih sličnih iskustava

1.5.4. Usklađenost s višegodišnjim financijskim okvirom i moguće sinergije s drugim prikladnim instrumentima

1.5.5. Ocjena različitih dostupnih mogućnosti financiranja, uključujući mogućnost preraspodjele

1.6. Trajanje i financijski učinak prijedloga/inicijative

1.7. Planirani načini izvršenja proračuna

2. MJERE UPRAVLJANJA

2.1. Pravila praćenja i izvješćivanja

2.2. Sustavi upravljanja i kontrole

2.2.1. Obrazloženje načina upravljanja, mehanizama provedbe financiranja, načina plaćanja i predložene strategije kontrole

2.2.2. Informacije o utvrđenim rizicima i uspostavljenim sustavima unutarnje kontrole za ublažavanje rizika

2.2.3. Procjena i obrazloženje troškovne učinkovitosti kontrola (omjer troškova kontrole i vrijednosti sredstava kojima se upravlja) i procjena očekivane razine rizika od pogreške (pri plaćanju i pri zaključenju)

2.3. Mjere za sprečavanje prijevara i nepravilnosti

3. PROCIJENJENI FINANCIJSKI UČINAK PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

- 3.1. Naslovi višegodišnjeg financijskog okvira i proračunske linije rashoda na koje prijedlog/inicijativa ima učinak**
- 3.2. Procijenjeni financijski učinak prijedloga na odobrena sredstva**
 - 3.2.1. Sažetak procijenjenog učinka na odobrena sredstva za poslovanje*
 - 3.2.2. Procijenjeni rezultati financirani odobrenim sredstvima za poslovanje*
 - 3.2.3. Sažetak procijenjenog učinka na administrativna odobrena sredstva*
 - 3.2.3.1. Procijenjene potrebe u pogledu ljudskih resursa*
 - 3.2.4. Usklađenost s aktualnim višegodišnjim financijskim okvirom*
 - 3.2.5. Doprinos trećih strana*
- 3.3. Procijenjeni učinak na prihode**

1. OKVIR PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

1.1. Naslov prijedloga/inicijative

Uredba Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi okvira za sigurnu i održivu opskrbu kritičnim sirovinama (Europski akt o kritičnim sirovinama)

1.2. Predmetna područja politike

„Europski zeleni plan”
„Europa spremna za digitalno doba”
„Snažnija Europa u svijetu”

1.3. Prijedlog/inicijativa odnosi se na:

novo djelovanje

novo djelovanje nakon pilot-projekta/pripremnog djelovanja⁵⁰

produženje postojećeg djelovanja

spajanje ili preusmjeravanje jednog ili više djelovanja u drugo/novo djelovanje

1.4. Ciljevi

1.4.1. Opći ciljevi

Opći je cilj Europskog akta o kritičnim sirovinama omogućiti siguran pristup kritičnim sirovinama u EU-u i potaknuti razvoj održivih izvora opskrbe. Time se u konačnici pridonosi gospodarskom rastu i visokom životnom standardu u EU-u, sprečavaju poremećaji i teške situacije unutar europskog jedinstvenog tržišta i povećava konkurentnost europskih poduzeća, pri čemu se ne zanemaruje ni uloga EU-a u promicanju održivog razvoja i zaštite okoliša u svijetu.

1.4.2. Specifični ciljevi

Specifični cilj br.

- jačanje svih faza u lancu vrijednosti strateških sirovina,
- diversifikacija uvoza sirovina u Uniji,
- poboljšanje kapaciteta Unije za praćenje i ublažavanje rizika od poremećaja opskrbe kritičnim sirovinama,
- omogućavanje slobodnog kretanja kritičnih sirovina stavljenih na tržište Unije i visoke razine zaštite okoliša poboljšanjem njihove kružnosti i održivosti.

1.4.3. Očekivani rezultati i učinak

Navesti očekivane učinke prijedloga/inicijative na ciljane korisnike/skupine.

Očekuje se da će rezultat Akta o kritičnim sirovinama biti sigurna opskrba kritičnim sirovinama i jačanja kapaciteta EU-a duž njegova lanca vrijednosti kritičnih sirovina. Aktom o kritičnim sirovinama potaknut će se proširivanje održivih izvora opskrbe

⁵⁰

Kako je navedeno u članku 58. stavku 2. točkama (a) ili (b) Financijske uredbe.

radi postizanja strateških ambicija EU-a, prije svega zelene i digitalne tranzicije i većih ulaganja u obranu.

Dostupnost dodatnih podataka, mapiranja i istraživačkih programa za mineralne resurse EU-a pridonijet će konkurentnosti lanca vrijednosti; zahvaljujući dodatnim informacijama društva bi ostvarila korist zbog manjeg rizika u ranim fazama istraživanja, što bi zatim omogućilo veća ulaganja na nižim razinama lanca vrijednosti.

Proglašavanje strateških projekata u kombinaciji s pojednostavnjenim izdavanjem dozvola i poboljšanim pristupom financiranju dovest će do veće potpore lancu vrijednosti kritičnih sirovina u EU-u i trećim zemljama, a time i do sigurnije opskrbe kritičnih sirovina za korisnike niže u lancu vrijednosti u EU-u. To će donijeti jasnu dodanu vrijednost funkcioniranju jedinstvenog tržišta i imati pozitivne gospodarske učinke za proizvođače kritičnih sirovina i sektore niže u lancu vrijednosti jer će ojačati otpornost industrije i omogućiti razvoj lanca vrijednosti kritičnih sirovina EU-a. Imat će i pozitivne socijalne učinke na radna mjesta i koheziju regija EU-a.

Akt o kritičnim sirovinama omogućit će razvoj kapaciteta za praćenje i procjene rizika prije nego što dođe do krize. Sustav upravljanja s posebnim Odborom za kritične sirovine, mrežom agencija država članica i unutarnjim kapacitetima u Komisiji pružat će potporu lancu vrijednosti kritičnih sirovina EU-a. Društva će imati izravnu korist od redovite objave ažuriranih informacija o rizicima za sigurnost opskrbe u pregledu podataka o praćenju, koji će im omogućiti da prilagode svoje strategije ublažavanja. Mjere za praćenje i procjene rizika, kao što su testovi otpornosti EU-a na stres, potaknut će vlade i društva na kupnju sigurnih kritičnih sirovina.

Stvaranje strateških zaliha povezano je s koordinacijom nacionalnih strateških zaliha strateških sirovina. Koordinacija će potaknuti države članice da ojačaju svoje strateške zalihe i time pružiti dodatnu zaštitu za društava čiji lanac vrijednosti obuhvaća strateške sirovine. Europska dimenzija te koordinacije spriječit će preklapanja i iskoristiti sinergije među nacionalnim strateškim zalihama. Koordinacija nacionalnih zaliha prije nego što dođe do krize pridonijet će i poboljšanju pripravnosti za krizu u slučaju aktivacije bilo kojeg okvirnog mehanizma pojačanog opreza ili mehanizma za odgovor na krizu koji može pokriti sirovine.

Kako bi se zajamčila pripravnost društva na rizike, velika društva na koja se odnose spomenute odredbe ulagat će u svoju otpornost i uzimati u obzir stvarne troškove proizvodnje strateških sirovina tako što će provoditi redovite revizije i testove otpornosti svojih lanaca opskrbe ako je u njima prisutan određen skup strateških sirovina.

Mjere koje se odnose na zajedničku nabavu omogućit će nacionalnim tijelima ili gospodarskim subjektima da surađuju u nabavi strateških sirovina.

Razvoju održivije proizvodnje kritičnih sirovina pridonosi se odredbama za razvoj kružnosti tržišta kritičnih sirovina. U Prijedlogu se naročito utvrđuju pravila za oporabu, skupljanje i obradu proizvoda na kraju životnog vijeka i tokova otpada koji sadržavaju kritične sirovine kako bi se podržao razvoj tehnologija i tržišta recikliranja i promicala uporaba kritičnih sirovina iz sekundarnih materijala u proizvodnji. Mjere će biti usmjerene i na oporabu kritičnih sirovina iz zatvorenih i napuštenih odlagališta otpada. Uvode se i odredbe o deklaraciji o ekološkom otisku

kritičnih sirovina i drugim informacijama o kritičnim sirovinama stavljenima na tržište Unije.

Uredbom će se osnovati Europski odbor za kritične sirovine u čijem će sastavu biti najbolji stručnjaci iz Europske komisije i država članica kako bi analizirali i nadzirali tržišta, procjenjivali rizike i davali savjete o strategijama ublažavanja, pomagali sa strateškim projektima i koordinirali stvaranje strateških zaliha. Odbor će raspravljati i o prioritetima i ciljevima strateških partnerstava s trećim zemljama u području sirovina te o koordinaciji tih partnerstava sa sličnim partnerstvima koja sklope države članice.

1.4.4. *Pokazatelji uspješnosti*

Navesti pokazatelje za praćenje napretka i postignuća

— količina podataka i karata mineralnih resursa EU-a koje su pripremile države članice

— broj strateških projekata financiranih u EU-u i izvan njega duž lanca vrijednosti kritičnih sirovina

— ukupan iznos ulaganja društava koja posluju u EU-u u kritične sirovine s obzirom na segment lanca vrijednosti u kojem posluju

— podaci dobiveni praćenjem razvoja projekata, kretanja ponude i potražnje te trgovinskih tokova kritičnih sirovina

— količina strateških zaliha na nacionalnoj razini

— količina i postotak recikliranih kritičnih sirovina — količina sekundarnih kritičnih sirovina upotrijebljenih u novim proizvodnim procesima

1.5. **Osnova prijedloga/inicijative**

1.5.1. *Zahtjevi koje treba ispuniti u kratkoročnom ili dugoročnom razdoblju, uključujući detaljan vremenski plan provedbe inicijative*

Uredba bi se trebala početi u potpunosti primjenjivati sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Međutim, prije toga je potrebno poduzeti određene mjere kako bi se provedba Uredbe pripremila. Potrebno je osnovati Odbor, a države članice trebale bi imenovati kontaktnu točku za sudjelovanje na njegovim sastancima. Odbor bi trebao postati potpuno operativan do datuma početka primjene.

Prikupljanje informacija od predstavnika društava duž lanca vrijednosti kritičnih sirovina već bi trebalo biti u tijeku, a države članice dotad bi već trebale raspraviti i uvesti praćenje lanca vrijednosti kritičnih sirovina.

1.5.2. *Dodana vrijednost sudjelovanja Unije (može proizlaziti iz različitih čimbenika, npr. prednosti koordinacije, pravne sigurnosti, veće djelotvornosti ili komplementarnosti). Za potrebe ove točke „dodana vrijednost sudjelovanja Unije” je vrijednost koja proizlazi iz intervencije Unije i koja predstavlja dodatnu vrijednost u odnosu na vrijednost koju bi države članice inače ostvarile same.*

Razlozi za djelovanje na europskoj razini (ex ante)

Nijedna država članica ne može sama djelotvorno otkloniti sve veće rizike za sigurnost opskrbe kritičnim sirovinama, među ostalim i zbog nedostatka geoloških nalazišta u pojedinim državama članicama i zbog znatnih ekonomija razmjera u

lancu vrijednosti kritičnih sirovina. Mjere uključene u ovu inicijativu ne bi bile jednako djelotvorne kad bi ih države članice provodile same jer se problemi koji se njima rješavaju odnose na jedinstveno tržište u cjelini. Ti se problemi ne odnose na pojedine države članice ni na podskup država članica, nego na industrijsku bazu EU-a i lanac vrijednosti kritičnih sirovina u cijelom EU-u. Uz to, pristupi samo na razini država članica vjerojatno ne bi bili dovoljni za zadovoljavanje potreba tijesno isprepletenih lanaca opskrbe na unutarnjem tržištu.

Očekivana dodana vrijednost Unije (ex post)

Mjere EU-a ključne su za stvaranje ekonomija razmjera i opsega i za ograničavanje, ako ne i izbjegavanje, fragmentacije mjera i povezanih neučinkovitosti. U skladu s tom logikom predložene mjere odnose se na područja u kojima postoji dokaziva dodana vrijednost mjera na razini Unije zbog razmjera, brzine i opsega potrebnog rada. Na primjer:

— mjere usmjerene na mobilizaciju ulaganja u projekte u području kritičnih sirovina duž lanca vrijednosti mogle bi biti najdjelotvornije ako se osmisle i koordiniraju na razini Unije, s obzirom na opseg potrebnih ulaganja i zato što bi kapaciteti koji iz njih proizlaze trebali koristiti cijelom unutarnjem tržištu;

— mjere za poboljšanje kapaciteta za praćenje na razini Unije bit će djelotvornije ako budu koordinirane. Države članice i Komisija moći će bolje zajednički predvidjeti poremećaje opskrbe nego primjenom različitih nacionalnih mjera. Predloženim okvirom trebala bi se omogućiti učinkovitija podjela zadaća i dijeljenje relevantnih informacija kako bi se spriječilo udvostručavanje aktivnosti.

1.5.3. Pouke iz prijašnjih sličnih iskustava

EU se trenutačno u nabavi brojnih kritičnih sirovina gotovo isključivo oslanja na uvoz pri čemu su, što je još važnije, dobavljači tih sirovina izrazito koncentrirani, a glavni dobavljači u mnogim slučajevima izloženi znatnim ekološkim, socijalnim i upravljačkim rizicima.

U nekim je slučajevima udio opskrbe iz samo jedne zemlje veći od 90 %, na primjer udio opskrbe lakim elementima rijetkih zemalja, teškim elementima rijetkih zemalja, galijem i magnezijem iz Kine i udio opskrbe borom iz Turske. Za otprilike trećinu minerala koji su ocijenjeni u procjeni kritičnosti i polovinu kritičnih sirovina (za boksit, borat ili mangan) opskrba EU-a koncentriranija je nego globalna opskrba. Ta se koncentracija širi duž lanca vrijednosti, pa je u fazi prerade nekih materijala, kao što su litij, magnezij ili germanij, još koncentriranija nego u fazi njihova vađenja. Kina kontrolira 56 % globalnih kapaciteta za rafinirani litij, 60 % za rafinirani kobalt i 58 % za rafinirani mangan. Osim što je opskrba koncentrirana u pojedinim zemljama, neki su akteri zauzeli dominantniji položaj u globalnom lancu vrijednosti stjecanjem kontrole nad gospodarskim aktivnostima i resursima u trećim zemljama, npr. Kina, koja kontrolira rudnike kobalta u Kongu (kineski dioničari kontroliraju dva poduzeća u Kongu koja zajedno predstavljaju 13,8 % svjetske proizvodnje kobalta).

Zbog tog stupnja koncentracije sigurnost opskrbe EU-a izložena je geopolitičkim rizicima.

1.5.4. *Usklađenost s višegodišnjim financijskim okvirom i moguće sinergije s drugim prikladnim instrumentima*

Kako bi se uspješno provele mjere predviđene Aktom o kritičnim sirovinama, nastavit će se razvijati sinergije s mjerama koje Unija i države članice trenutačno podupiru u okviru programa i aktivnosti za istraživanja i inovacije u području kritičnih sirovina i za razvoj dijela lanca opskrbe. To prije svega uključuje okvirni program Obzor Europa, čiji je cilj pridonijeti razvoju istraživanja i inovacija radi uvođenja inovativnih rješenja u lanac vrijednosti kritičnih sirovina.

Nadalje, mogući izvori podrške na europskoj razini i na razini država članica za razvoj održivog lanca vrijednosti kritičnih sirovina u Europi mogli bi biti:

- uporaba sredstava iz Fonda za oporavak i otpornost u državama članicama za potrebna ulaganja,
- Obzor Europa,
- inovacijski fond za mjere kojima se podupiru ulaganja u području kritičnih sirovina, posebno u recikliranje,
- Fond za regionalni razvoj, Kohezijski fond i Fond za pravednu tranziciju,
- jamstveni fond EFOR+,
- instrumenti NDICI (točnije, jamstveni instrument i mehanizam mješovitog financiranja EFOR+) i IPA (Instrument pretpristupne pomoći),
- Instrument za tehničku potporu,
- Program jedinstvenog tržišta.

Predložena inicijativa može se uklopiti u kontekst nekoliko nedavno najavljenih europskih politika i prioriteta:

- industrijska strategija,
- europski plan oporavka,
- plan REPowerEU,
- zeleni plan.

Istraživanjima i inovacijama u okviru predloženog programa Obzor Europa, drugog stupa,

klastera 4 „Digitalizacija, industrija i svemir” nastoji se dati konkretan doprinos za sljedeće tri velike politike EU-a:

- „Europa spremna za digitalno doba”,
- „Gospodarstvo u interesu građana”, i
- „Europski zeleni plan”.

1.5.5. *Ocjena različitih dostupnih mogućnosti financiranja, uključujući mogućnost preraspodjele*

Nije primjenjivo

1.6. Trajanje i financijski učinak prijedloga/inicijative

Ograničeno trajanje

- na snazi od [DD/MM]GGGG do [DD/MM]GGGG
- financijski učinak od GGGG do GGGG za odobrena sredstva za preuzete obveze i od GGGG do GGGG za odobrena sredstva za plaćanje

Neograničeno trajanje

- provedba s početnim razdobljem od GGGG do GGGG
- nakon čega slijedi redovna provedba.

1.7. Planirani načini izvršenja proračuna⁵¹

Izravno upravljanje koje provodi Komisija

- putem svojih službi, uključujući osoblje u delegacijama Unije
- putem izvršnih agencija

Podijeljeno upravljanje s državama članicama

Neizravno upravljanje povjerenjem zadaća izvršenja proračuna:

- trećim zemljama ili tijelima koja su one odredile
- međunarodnim organizacijama i njihovim agencijama (navesti)
- EIB-u i Europskom investicijskom fondu
- tijelima iz članaka 70. i 71. Financijske uredbe
- tijelima javnog prava
- tijelima uređenima privatnim pravom koja pružaju javne usluge, u mjeri u kojoj su im dana odgovarajuća financijska jamstva
- tijelima uređenima privatnim pravom države članice kojima je povjerena provedba javno-privatnog partnerstva i kojima su dana odgovarajuća financijska jamstva
- osobama kojima je povjerena provedba određenih djelovanja u području ZVSP-a u skladu s glavom V. UEU-a i koje su navedene u odgovarajućem temeljnom aktu.
- *Ako je navedeno više načina upravljanja, potrebno je pojasniti u odjeljku „Napomene”.*

Napomene

--

⁵¹ Informacije o načinima izvršenja proračuna i upućivanja na Financijsku uredbu dostupni su na internetskim stranicama BUDGpedia: <https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx>

2. MJERE UPRAVLJANJA

2.1. Pravila praćenja i izvješćivanja

Navesti učestalost i uvjete.

Uredbom se predviđa osnivanje Odbora sa savjetodavnim funkcijama. Komisija će sudjelovati u Odboru. Praćenje, koordinacija strateških zaliha ili odabir strateških projekata izvršavat će se uz potporu Odbora.

2.2. Sustavi upravljanja i kontrole

2.2.1. Obrazloženje načina upravljanja, mehanizama provedbe financiranja, načina plaćanja i predložene strategije kontrole

Uredbom se uvodi novi okvir politike radi privlačenja ulaganja i razvoja lanca vrijednosti kritičnih sirovina u Uniji. Njome se ujedno uvode usklađena pravila za koordinirani pristup praćenju, izvješćivanju i procjeni rizika za strateške sirovine.

Zbog tih novih pravila potreban je mehanizam konzistentnosti za prekograničnu primjenu obveza na temelju ove Uredbe i koordinaciju aktivnosti nacionalnih tijela i Komisije putem Odbora.

2.2.2. Informacije o utvrđenim rizicima i uspostavljenim sustavima unutarnje kontrole za ublažavanje rizika

Odbor osnovan Uredbom ima savjetodavnu ulogu. Rizici se ublažavaju sudjelovanjem Komisije u Odboru i osiguravanjem njegova tajništva. Komisija će sudjelovati na sastancima Odbora, pomagati u izvršenju zadaća dodijeljenih Odboru i osigurati njihovo praćenje.

2.2.3. Procjena i obrazloženje troškovne učinkovitosti kontrola (omjer troškova kontrole i vrijednosti sredstava kojima se upravlja) i procjena očekivane razine rizika od pogreške (pri plaćanju i pri zaključenju)

Nije primjenjivo

2.3. Mjere za sprečavanje prijevara i nepravilnosti

Navesti postojeće ili predviđene mjere za sprečavanje i zaštitu, npr. iz strategije za borbu protiv prijevara.

Nije primjenjivo

3. PROCIJENJENI FINANCIJSKI UČINAK PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

3.1. Naslovi višegodišnjeg financijskog okvira i proračunske linije rashoda na koje prijedlog/inicijativa ima učinak

- Postojeće proračunske linije

Prema redoslijedu naslova višegodišnjeg financijskog okvira i proračunskih linija.

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	Proračunska linija	Vrsta rashoda	Doprinos			
	Broj	dif./nedif. ⁵²	zemalja EFTA-e ⁵³	zemalja kandidatkinja i potencijalni kandidata ⁵⁴	ostalnih trećih zemalja	drugi namjenski prihodi
	03.020101	Dif.	NE	NE	NE	NE

- Zatražene nove proračunske linije

Prema redoslijedu naslova višegodišnjeg financijskog okvira i proračunskih linija.

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	Proračunska linija	Vrsta rashoda	Doprinos			
	Broj	dif./nedif.	zemalja EFTA-e	zemalja kandidatkinja i potencijalni kandidata	ostalnih trećih zemalja	drugi namjenski prihodi
	[XX YY YY YY]		DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE

⁵² Dif. = diferencirana odobrena sredstva; nedif. = nediferencirana odobrena sredstva.

⁵³ EFTA: Europsko udruženje slobodne trgovine.

⁵⁴ Zemlje kandidatkinje i, ako je primjenjivo, potencijalni kandidati sa zapadnog Balkana.

3.2. Procijenjeni financijski učinak prijedloga na odobrena sredstva

3.2.1. Sažetak procijenjenog učinka na odobrena sredstva za poslovanje

- Za prijedlog/inicijativu nisu potrebna odobrena sredstva za poslovanje.
- Za prijedlog/inicijativu potrebna su sljedeća odobrena sredstva za poslovanje:

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	1	Jedinstveno tržište, inovacije i digitalizacija
---	---	---

Glavna uprava: GROW			Godina 2024.	Godina 2025.	Godina 2026.	Godina 2027.	Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja učinka (vidjeti točku 1.6.)			UKUPNO
○ Odobrena sredstva za poslovanje										
03.020101 ⁵⁵	Obveze	(1a)	0,8	0,8	0,8	0,8				3,2
	Plaćanja	(2a)	0,8	0,8	0,8	0,8				3,2
03.0202	Obveze	(1b)								
	Plaćanja	(2b)								
Administrativna odobrena sredstva koja se financiraju iz omotnice za posebne programe ⁵⁶										
Proračunska linija		(3)								
UKUPNA odobrena sredstva za GU GROW		Obveze	=1a+1b +3	0,8	0,8	0,8	0,8			3,2
		Plaćanja	=2a+2b +3	0,8	0,8	0,8	0,8			3,2

⁵⁵ Prema službenoj proračunskoj nomenklaturi.

⁵⁶ Tehnička i/ili administrativna pomoć i rashodi za potporu provedbi programa i/ili djelovanja EU-a (prijšašnje linije „BA”), neizravno istraživanje, izravno istraživanje.

○ UKUPNA odobrena sredstva za poslovanje	Obveze	(4)								
	Plaćanja	(5)								
○ UKUPNA administrativna odobrena sredstva koja se financiraju iz omotnice za posebne programe		(6)								
UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA 1. višegodišnjeg financijskog okvira	Obveze	=4+6	0,8	0,8	0,8	0,8				3,2
	Plaćanja	=5+6	0,8	0,8	0,8	0,8				3,2

Ako prijedlog/inicijativa utječe na više od jednog naslova za poslovanje, ponovite prethodni odjeljak:

○ UKUPNA odobrena sredstva za poslovanje (svi naslovi za poslovanje)	Obveze	(4)								
	Plaćanja	(5)								
UKUPNA administrativna odobrena sredstva koja se financiraju iz omotnice za posebne programe (svi naslovi za poslovanje)		(6)								
UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA 1.–6. višegodišnjeg financijskog okvira (referentni iznos)	Obveze	=4+6								
	Plaćanja	=5+6								

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	7	„Administrativni rashodi”
---	----------	---------------------------

U ovaj se odjeljak unose „administrativni proračunski podaci”, koji prethodno moraju biti uneseni u [prilog zakonodavnom financijskom izvještaju](#) (Prilog 5. Odluci Komisije o internim pravilima za izvršenje dijela „Komisija” općeg proračuna Europske unije), koji se unosi u DECIDE za potrebe savjetovanja među službama.

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

	Godina 2024.	Godina 2025.	Godina 2026.	Godina 2027.	Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja učinka (vidjeti točku 1.6.)			UKUPNO
Glavna uprava: GROW								
○ Ljudski resursi	1,392	2,167	3,912	3,912				11,383
○ Ostali administrativni rashodi	0,212	0,212	0,213	0,213				0,850
UKUPNO GU GROW	1,604	2,379	4,125	4,125				12,233
GU ENV								
○ Ljudski resursi	0,171	0,342	0,513	0,513				1,539
○ Ostali administrativni rashodi								
GU ENV UKUPNO	0,171	0,342	0,513	0,513				1,539
GU INTPA								
○ Ljudski resursi	0,171	0,342	0,342	0,342				1,197
○ Ostali administrativni rashodi								
UKUPNO GU INTPA	0,171	0,342	0,342	0,342				1,197

UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA 7. višegodišnjeg financijskog okvira	(ukupne obveze = ukupna plaćanja)	1,946	3,063	4,980	4,980					14,969
---	-----------------------------------	-------	-------	-------	-------	--	--	--	--	---------------

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

		Godina 2024.	Godina 2025.	Godina 2026.	Godina 2027.	Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja učinka (vidjeti točku 1.6.)				UKUPNO
UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA 1.–7. višegodišnjeg financijskog okvira	Obveze	2,746	3,863	5,780	5,780					18,169
	Plaćanja	2,746	3,863	5,780	5,780					18,169

3.2.2. Procijenjeni rezultati financirani odobrenim sredstvima za poslovanje

Odobrena sredstva za preuzimanje obveza u milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

Navesti ciljeve i rezultate			Godina 2024.	Godina 2025.	Godina 2026.	Godina 2027.	Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja učinka (vidjeti točku 1.6.)				UKUPNO									
	REZULTATI																			
↓	Vrsta ⁵⁷	Prosječni trošak	Broj	Trošak	Broj	Trošak	Broj	Trošak	Broj	Trošak	Broj	Trošak	Broj	Trošak	Broj	Trošak	Broj	Trošak	Ukupni broj	Ukupni trošak
POSEBNI CILJ br. 1 ⁵⁸ ...																				
– Rezultat																				
– Rezultat																				

⁵⁷ Rezultati se odnose na proizvode i usluge koji se isporučuju (broj financiranih studentskih razmjena, kilometri izgrađenih prometnica itd.).

⁵⁸ Kako je opisan u odjeljku 1.4.2. „Specifični ciljevi...”.

- Rezultat																		
Međuzbroj za specifični cilj br. 1																		
SPECIFIČNI CILJ br. 2...																		
- Rezultat																		
Međuzbroj za posebni cilj br. 2																		
UKUPNO																		

3.2.3. Sažetak procijenjenog učinka na administrativna odobrena sredstva

- Za prijedlog/inicijativu nisu potrebna administrativna odobrena sredstva.
- Za prijedlog/inicijativu potrebna su sljedeća administrativna odobrena sredstva:

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

	Godina 2024.	Godina 2025.	Godina 2026.	Godina 2027.	Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja učinka (vidjeti točku 1.6.)			UKUPNO
--	------------------------	------------------------	------------------------	------------------------	--	--	--	---------------

NASLOV 7. višegodišnjeg financijskog okvira								
Ljudski resursi	1,734	2,851	4,767	4,767				14,119
Ostali administrativni rashodi	0,212	0,212	0,213	0,213				0,850
Međubroj za NASLOV 7. višegodišnjeg financijskog okvira	1,946	3,063	4,980	4,980				14,969

Izvan NASLOVA 7.⁵⁹ višegodišnjeg financijskog okvira								
Ljudski resursi								
Ostali administrativni rashodi								
Međubroj izvan NASLOVA 7. višegodišnjeg financijskog okvira								

UKUPNO	1,946	3,063	4,980	4,980				14,969
---------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--	--	--	---------------

Potrebna odobrena sredstva za ljudske resurse i ostale administrativne rashode pokrit će se odobrenim sredstvima glavne uprave koja su već dodijeljena za upravljanje djelovanjem i/ili su preraspodijeljena unutar glavne uprave te, prema potrebi, dodatnim sredstvima koja se mogu dodijeliti nadležnoj glavnoj upravi u okviru godišnjeg postupka dodjele sredstava uzimajući u obzir proračunska ograničenja.

⁵⁹ Tehnička i/ili administrativna pomoć i rashodi za potporu provedbi programa i/ili djelovanja EU-a (prijšašnje linije „BA”), neizravno istraživanje, izravno istraživanje.

3.2.3.1. Procijenjene potrebe u pogledu ljudskih resursa

- Za prijedlog/inicijativu nisu potrebni ljudski resursi.
- Za prijedlog/inicijativu potrebni su sljedeći ljudski resursi:

Procjenu navesti u ekvivalentima punog radnog vremena

	Godin a 2024.	Godin a 2025.	Godin a 2026.	Godin a 2027.	Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja učinka (vidjeti točku 1.6.)		
O Radna mjesta prema planu radnih mjesta (dužnosnici i privremeno osoblje)							
20 01 02 01 (sjedište i predstavništva Komisije)	8	14	22	22			
20 01 02 03 (delegacije)							
01 01 01 01 (neizravno istraživanje)							
01 01 01 11 (izravno istraživanje)							
Druge proračunske linije (navesti)							
O Vanjsko osoblje (u ekvivalentu punog radnog vremena: EPRV)⁶⁰							
20 02 01 (UO, UNS, UsO iz „globalne oмотnice”)	4	5	11	11			
20 02 03 (UO, LO, UNS, UsO i MSD u delegacijama)							
XX 01 xx yy zz ⁶¹							
01 01 01 02 (UO, UNS, UsO – neizravno istraživanje)							
01 01 01 12 (UO, UNS, UsO – izravno istraživanje)							
Druge proračunske linije (navesti)							
UKUPNO	12	19	33	33			

XX se odnosi na odgovarajuće područje politike ili glavu proračuna.

Potrebe za ljudskim resursima pokrit će se osobljem glavne uprave kojemu je već povjereno upravljanje djelovanjem i/ili koje je preraspoređeno unutar glavne uprave te, prema potrebi, resursima koji se mogu dodijeliti nadležnoj glavnoj upravi u okviru godišnjeg postupka dodjele sredstava uzimajući u obzir proračunska ograničenja.

Opis zadaća:

Dužnosnici i privremeno osoblje	<p>Provedba Akta o kritičnim sirovinama u punom razmjeru</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5 EPRV-a za zadaće upravljanja i koordinacije: <ul style="list-style-type: none"> ○ 2 EPRV-a za koordinaciju politika i izradu delegiranih i provedbenih akata ○ 2 EPRV-a za osiguravanje tajništva upravljačke strukture ○ 1 EPRV za administriranje studija i ugovora • 10 EPRV-a za provedbu zadaća praćenja, prikupljanja podataka i procjene rizika, koji se mogu podijeliti na sljedeći način: <ul style="list-style-type: none"> ○ 7 EPRV-a za praćenje tržišta i izvješćivanje o strateškim i kritičnim sirovinama ○ 2 EPRV-a za koordiniranje informacija država
---------------------------------	---

⁶⁰ UO = ugovorno osoblje; LO = lokalno osoblje; UNS = upućeni nacionalni stručnjaci; UsO = ustupljeno osoblje; MSD = mladi stručnjaci u delegacijama.

⁶¹ U okviru gornje granice za vanjsko osoblje iz odobrenih sredstava za poslovanje (prijašnje linije „BA”).

	<p>članica</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ 1 EPRV za razvoj i ažuriranje baze podataka o svim prikupljenim podacima i informacijama iz praćenja, projekata, država članica itd. • 11 EPRV-a za mjere politike, koji se mogu podijeliti na sljedeći način: <ul style="list-style-type: none"> ○ 2 EPRV-a za provedbu obveza država članica u pogledu mjera kružnosti, uključujući mjere iz Direktive o otpadu od vađenja minerala ○ 2 EPRV-a za procjenu održivosti ekološkog otiska, razvoj metoda izračuna i praćenje primjene mjera ○ 2 EPRV-a za izvršenje mjera za normizaciju i pripremu zahtjeva za normizaciju (naročito za pitanja elemenata rijetkih zemalja) ○ 2 EPRV-a za koordiniranje nacionalnih istraživačkih aktivnosti ○ 3 EPRV-a za koordiniranje informacija o nacionalnim zalihama i izradu smjernica kad je to moguće • 5 EPRV-a za podupiranje strateških projekata, koji se mogu podijeliti na sljedeći način: <ul style="list-style-type: none"> ○ 2 EPRV-a za potporu Odboru u odabiru strateških projekata ○ 1 EPRV za praćenje strateških projekata, prije svega procesa izdavanja dozvola ○ 2 EPRV-a za potporu strateškim projektima u smislu pristupa ulaganjima • 2 EPRV-a za podupiranje strateških partnerstava
Vanjsko osoblje	

3.2.4. Usklađenost s aktualnim višegodišnjim financijskim okvirom

U prijedlogu/inicijativi:

- može se u potpunosti financirati preraspodjelom unutar relevantnog naslova višegodišnjeg financijskog okvira (VFO).

Odobrena sredstva za poslovanje preraspodijelit će se u okviru postojeće proračunske omotnice Programa jedinstvenog tržišta.

- zahtijeva upotrebu nedodijeljene razlike u okviru relevantnog naslova VFO-a i/ili upotrebu posebnih instrumenata kako su definirani u Uredbi o VFO-u.

zahtijeva reviziju VFO-a.3.2.5. Doprinos trećih strana

U prijedlogu/inicijativi:

- ne predviđa se sudjelovanje trećih strana u sufinanciranju.
- predviđa se sudjelovanje trećih strana u sufinanciranju prema sljedećoj procjeni:

Odobrena sredstva u milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

	Godina 2024.	Godina 2025.	Godina 2026.	Godina 2027.	Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja učinka (vidjeti točku 1.6.)			Ukupno
Navesti tijelo koje sudjeluje u financiranju								
UKUPNO sufinancirana odobrena sredstva								

3.3. Procijenjeni učinak na prihode

– Prijedlog/inicijativa nema financijski učinak na prihode.

– Prijedlog/inicijativa ima financijski učinak:

na vlastita sredstva

na ostale prihode

navesti jesu li prihodi namijenjeni proračunskim linijama rashoda

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

Proračunska prihoda:	linija	Odobrena sredstva dostupna za tekuću financijsku godinu	Učinak prijedloga/inicijative					
			Godina N	Godina N+1	Godina N+2	Godina N+3	Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja učinka (vidjeti točku 1.6.)	
Članak								

Za namjenske prihode navesti odgovarajuće proračunske linije rashoda.

--

Ostale napomene (npr. metoda/formula za izračun učinka na prihode ili druge informacije)

Bruxelles, 16.3.2023.
COM(2023) 160 final

ANNEXES 1 to 6

PRILOZI

Prijedlogu uredbe Europskog Parlamenta i Vijeća

**o uspostavi okvira za sigurnu i održivu opskrbu kritičnim sirovinama i o izmjeni uredbi
(EU) br. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 i (EU) 2019/1020**

{SEC(2023) 360 final} - {SWD(2023) 160 final} - {SWD(2023) 161 final} -
{SWD(2023) 162 final}

PRILOG I.

Strateške sirovine

ODJELJAK 1.

POPIS STRATEŠKIH SIROVINA

Sljedeće sirovine smatraju se strateškima:

- (a) bizmut
- (b) bor – metalurške čistoće
- (c) kobalt
- (d) bakar
- (e) galij
- (f) germanij
- (g) litij – baterijske čistoće
- (h) elementarni magnezij
- (i) mangan – baterijske čistoće
- (j) prirodni grafit – baterijske čistoće
- (k) nikal – baterijske čistoće
- (l) metali platinske skupine
- (m) elementi rijetkih zemalja za magnete (Nd, Pr, Tb, Dy, Gd, Sm i Ce)
- (n) elementarni silicij
- (o) elementarni titanij
- (p) volfram

ODJELJAK 2.

METODOLOGIJA ZA ODREĐIVANJE STRATEŠKIH SIROVINA

1. Strateška se važnost određuje na temelju važnosti sirovine za zelenu i digitalnu tranziciju i za obrambene i svemirske primjene, pri čemu se u obzir uzima:
 - (a) količina strateških tehnologija za koje je ulazni materijal neka strateška sirovina;
 - (b) količina sirovine potrebne za proizvodnju relevantnih strateških tehnologija;
 - (c) očekivanja svjetska potražnja za relevantnim strateškim tehnologijama.
2. Predviđeni rast potražnje ($D_{F/C}$) izračunava se formulom:

$$D_{F/C} = \frac{DF}{GS}$$

pri čemu je

D_F predviđena potražnja za nekom sirovinom za referentnu godinu

GS globalna godišnja proizvodnja sirovine za referentno razdoblje

3. Težina povećavanja proizvodnje određuje se tako da se u obzir uzme barem:

(a) trenutni razmjer proizvodnje (PS) sirovine za referentno razdoblje koji se izračunava formulom:

$$PS = \log_{10}(GS)$$

pri čemu je

\log_{10} dekadski logaritam

GS globalna godišnja proizvodnja sirovine za referentno razdoblje

(b) omjer rezervi i proizvodnje sirovine (R/P) koji se izračunava formulom:

$$R / P = \frac{R}{GS}$$

pri čemu su

R poznate rezerve gospodarski geoloških resursa sirovine koje se mogu gospodarski isplativo vaditi

GS globalna godišnja proizvodnja sirovine za referentno razdoblje

PRILOG II.
Kritične sirovine
ODJELJAK 1.
POPIS KRITIČNIH SIROVINA

Sljedeće sirovine smatraju se kritičnima:

- (a) antimon
- (b) arsen
- (c) boksit
- (d) barit
- (e) berilij
- (f) bizmut
- (g) bor
- (h) kobalt
- (i) koksni ugljen
- (j) bakar
- (k) glinenac (feldspat)
- (l) fluorit
- (m) galij
- (n) germanij
- (o) hafnij
- (p) helij
- (q) teški elementi rijetkih zemalja
- (r) laki elementi rijetkih zemalja
- (s) litij
- (t) magnezij
- (u) mangan
- (v) prirodni grafit
- (w) nikal – baterijske čistoće
- (x) niobij
- (y) fosfatna stijena
- (z) fosfor
- (aa) metali platinske skupine
- (bb) skandij
- (cc) elementarni silicij
- (dd) stroncij

- (ee) tantal
- (ff) elementarni titanij
- (gg) volfram
- (hh) vanadij

ODJELJAK 2.

IZRAČUN GOSPODARSKE VAŽNOSTI I RIZIKA ZA SIGURNOST OPSKRBE

1. Gospodarska važnost (EI) sirovine izračunava se formulom:

$$EI = \sum_s (A_s * Q_s) * SI_{EI}$$

pri čemu je

A_s udio krajnje uporabe sirovine u nekom sektoru (dvoznamenkasta razina NACE-a)

Q_s dodana vrijednost odgovarajućeg sektora (dvoznamenkasta razina NACE-a)

SI_{EI} indeks zamjenjivosti u odnosu na gospodarsku važnost

2. Indeks zamjenjivosti sirovine u odnosu na gospodarsku važnost (SI_{EI}) izračunava se formulom:

$$SI_{EI} = \sum_i \sum_a SCP_{i,a} * Subshare_{i,a} * Share_a$$

pri čemu je

i određeni zamjenski materijal

a određena pojedinačna primjena sirovine

SCP parametar troškovne učinkovitosti zamjenskog materijala

share udio sirovine u krajnjoj primjeni

subshare podudio svakog zamjenskog materijala u svakoj primjeni

3. Rizik za sigurnost opskrbe (SR) sirovine izračunava se formulom:

$$SR = [(HHI_{WGI,t})_{GS} * \frac{IR}{2} + (HHI_{WGI,t})_{EU\ sourcing} (1 - \frac{IR}{2})] * (1 - EoL_{RIR}) * SI_{SR}$$

pri čemu je

GS globalna godišnja proizvodnja sirovine za referentno razdoblje

EU sourcing stvarna opskrba EU-a, tj. domaća proizvodnja EU-a plus uvoz u EU iz drugih zemalja

HHI Herfindahl-Hirschmanov indeks (koristi se kao pokazatelj za koncentraciju po zemlji)

WGI razmjerno prilagođen svjetski indeks upravljanja (koristi se kao pokazatelj za upravljanje po zemlji)

t trgovinski parametar modifikator WGI-ja, koji se određuje uzimanjem u obzir mogućih izvoznih poreza (potencijalno ublaženih trgovinskim sporazumom na snazi) i fizičkim izvoznim kvotama ili zabranama izvoza koje je zemlja uvela

IR ovisnost o uvozu

EO_{LRIR} stopa recikliranja u ulaznom materijalu, što znači omjer sekundarnih sirovina u ulaznom materijalu (recikliranih iz otpada) i svih sirovina (primarnih i sekundarnih) u ulaznom materijalu

SI_{EI} indeks zamjenjivosti u odnosu na rizik za sigurnost opskrbe

4. Ovisnost o uvozu sirovine izračunava se formulom:

$$IR = \frac{uvoz - izvoz}{domaća proizvodnja + uvoz - izvoz}$$

5. Herfindahl-Hirschmanov indeks (HHI_{WGI}) sirovine izračunava se formulom:

$$(HHI_{WGI,t})_{GS \text{ or } EU \text{ sourcing}} = \sum_c (S_c)^2 WGI_c * t_c$$

pri čemu je

S_c udio zemlje c u globalnoj opskrbi (ili opskrbi EU-a) sirovinom

WGI_c razmjerno prilagođen svjetski indeks upravljanja zemlje c

t_c trgovinski parametar zemlje modifikator WGI-ja, koji se određuje uzimanjem u obzir mogućih izvoznih poreza (potencijalno ublaženih trgovinskim sporazumom na snazi) i fizičkim izvoznim kvotama ili zabranama izvoza koje je zemlja uvela

6. Indeks zamjenjivosti sirovine u odnosu na rizik za sigurnost opskrbe (SI_{SR}) izračunava se formulom:

$$SI_{SR} = \sum_i [(SP_i * SCr_i * SCo_i)^{1/3} * \sum_a (Sub - share_{i,a} * Share_a)]$$

pri čemu je

i određeni zamjenski materijal

a određena pojedinačna primjena potencijalnog materijala

SP proizvodnja zamjenskog materijala, koja predstavlja globalnu proizvodnju zamjenskog materijala i materijala

SCr kritičnost zamjene, u kojoj se uzima u obzir je li i zamjenski materijal kritična sirovina

SCo suproizvodnja zamjenskog materijala, u kojoj se uzima u obzir je li zamjenski materijal primarni proizvod ili se rudari kao suproizvod ili nusproizvod

$Share$ udio sirovine potencijalnih materijala u krajnjoj primjeni

$Subshare$ podudio svakog zamjenskog materijala u svakoj primjeni

7. Ako strukturne ili statističke promjene horizontalno utječu na mjerenje gospodarske važnosti i rizika za sigurnost opskrbe za sve ocijenjene materijale, odgovarajuće se vrijednosti korigiraju kako bi se kompenziralo za te promjene.

Izračuni se temelje na prosjeku zadnjih pet godina za koje su podaci dostupni. Prioritet, kvaliteta i dostupnost podataka moraju se uzeti u obzir.

PRILOG III.

Ocjenjivanje na temelju kriterija za priznavanje strateških projekata

1. U ocjenjivanju ispunjava li projekt u Uniji kriterij iz članka 5. stavka 1. točke (a) uzima se u obzir:

- (a) doprinosi li projekt postizanju referentnih vrijednosti utvrđenih u članku 1. stavku 2. točki (a);
- (b) doprinosi li projekt održavanju ili proširivanju kapaciteta Unije u smislu udjela u Unijinoj godišnjoj potrošnji strateških sirovina, uzimajući u obzir očekivano povećanje potrošnje u Uniji.

Doprinos projekta relevantnoj referentnoj vrijednosti ocjenjuje se na temelju poslovnog plana projekta, potkrepljujućih tehničkih informacija uvrštenih u podneseni zahtjev i procijenjenog vremena do ulaska na tržište.

2. U ocjenjivanju ispunjava li projekt u trećoj zemlji kriterij iz članka 5. stavka 1. točke (a) uzima se u obzir:

- (a) pridonosi li projekt referentnim vrijednostima iz članka 1. stavka 2. točke (b) ili održavanju otpornosti opskrbe Unije strateškim sirovinama;
- (b) jamči li primjenjivi pravni okvir ili drugi uvjeti da neće doći do narušavanja trgovine i ulaganja povezanih s projektom, uzimajući u obzir prije svega je li Unija s tom trećom zemljom sklopila strateško partnerstvo iz članka 33. ili trgovinski sporazum s poglavljem o sirovinama, i je li dosljedan sa zajedničkom trgovinskom politikom Unije;
- (c) koliko je trgovačkih društava sklopilo, ili voljno sklopiti, ugovore o otkupu s nositeljem projekta kako bi koristila ili prerađivala strateške sirovine dobivene iz relevantnih projekata u Uniji;
- (d) je li projekt u skladu s Unijinim ciljevima razvojne suradnje i vanjske politike.

Doprinos projekta referentnim vrijednostima iz točke (a) ocjenjuje se na temelju poslovnog plana projekta, potkrepljujućih tehničkih informacija uvrštenih u podneseni zahtjev, procijenjenog vremena za ulazak na tržište i udjela proizvodnje projekta obuhvaćenog postojećim ili potencijalnim ugovorima o otkupu iz točke (c). Među dokazima za točku (c) mogu biti ugovorni sporazumi, pisma namjere i memorandumi o razumijevanju.

3. U ocjenjivanju ispunjava li projekt kriterij iz članka 5. stavka 1. točke (b) uzima se u obzir:

- (a) kvaliteta studija izvedivosti za potencijal razvoja projekta;
- (b) je li planirana tehnologija dokazana u praksi u relevantnom okruženju.

Koncept studija izvedivosti iz točke (a) mora omogućiti:

- (a) ocjenjivanje vjerojatnosti uspjeha projekta na temelju analize tehnoloških i okolišnih aspekata;
- (b) identificiranje potencijalnih tehničkih pitanja i problema koji bi se mogli pojaviti tijekom izvođenja projekta.

Za potvrdu izvedivosti mogle bi biti potrebne dodatne studije.

4. U ocjenjivanju ispunjava li projekt kriterij iz članka 5. stavka 1. točke (c) uzima se u obzir je li projekt u skladu sa sljedećim zakonodavstvom Unije odnosno međunarodnim instrumentima:
- (a) [OP molimo da unesete upućivanje na Direktivu o dužnoj pažnji za održivo poslovanje], u mjeri u kojoj se primjenjuje na nositelja projekta;
 - (b) [OP molimo da unesete upućivanje na Direktivu o korporativnom izvješćivanju o održivosti], u mjeri u kojoj se primjenjuje na nositelja projekta;
 - (c) Trostranom deklaracijom ILO-a o načelima za multinacionalna poduzeća i socijalnu politiku;
 - (d) Smjernicama OECD-a za postupanje s dužnom pažnjom za odgovorno poslovno ponašanje, posebno smjernicama koje se odnose na borbu protiv korupcije;
 - (e) Smjernicama OECD-a za postupanje s dužnom pažnjom za odgovorne lance opskrbe mineralima iz sukobima pogođenih i visokorizičnih područja;
 - (f) Smjernicama OECD-a za postupanje s dužnom pažnjom za stvaran angažman s dionicima u sektoru vađenja;
 - (g) Načelima OECD-a za korporativno upravljanje;
 - (h) Smjernicama OECD-a za multinacionalna poduzeća;
 - (i) Vodećim načelima Ujedinjenih naroda o poslovanju i ljudskim pravima.

Nositelji projekta mogu dokazati ispunjavanje kriterija iz članka 5. stavka 1. točke (c) i:

- (a) dostavljanjem dokaza da je taj projekt pojedinačno certificiran u priznatom programu iz članka 29.; ili
 - (b) preuzimanjem obveze da certificira taj program u priznatom programu iz članka 29. i dostavljanjem dostatnih dokaza da će provedeni projekt moći ispuniti kriterije takve certifikacije.
5. U ocjenjivanju ispunjava li projekt u Uniji kriterij iz članka 5. stavka 1. točke (d) uzima se u obzir:
- (a) sudjeluju li u projektu društva iz različitih država članica;
 - (b) nalaze li se potencijalni otkupljivači u više država članica;
 - (c) postoje li utjecaji na dostupnost strateških sirovina za korisnike niže u lancu u više država članica.
6. U ocjenjivanju ispunjava li projekt u trećoj zemlji kriterij iz članka 5. stavka 1. točke (e) uzima se u obzir u kojoj mjeri projekt u toj trećoj zemlji doprinosi:
- (a) jačanju više od jedne faze u lancu vrijednosti sirovine u toj zemlji ili široj regiji;
 - (b) poticanju privatnog ulaganja u domaći lanac vrijednosti sirovina;
 - (c) stvaranju širih gospodarskih ili socijalnih koristi, među ostalim stvaranju radnih mjesta.

PRILOG IV.

Kriteriji za certifikacijske programe

Priznati certifikacijski program mora ispunjavati sljedeće kriterije:

- (a) mora pod transparentnim, poštenim i nediskriminirajućim uvjetima biti otvoren za sve gospodarske subjekte koji žele i mogu ispuniti zahtjeve programa;
- (b) zahtjevi za certifikaciju moraju se sastojati barem od:
 - i. zahtjeva kojima se jamče okolišno održive prakse, među ostalim zahtjeva za upravljanje okolišem i ublažavanje utjecaja;
 - ii. zahtjeva kojima se jamče društveno odgovorne prakse, među ostalim poštovanje ljudskih i radničkih prava;
 - iii. zahtjeva kojima se jamče poslovni integritet i transparentnost, među ostalim zahtjeva za dobro upravljanje financijskim, okolišnim i socijalnim pitanjima;
- (a) praćenje i provjera sukladnosti moraju biti objektivni, utemeljeni na međunarodnim, Unijanim ili nacionalnim standardima, zahtjevima i postupcima i provedeni neovisno od relevantnog gospodarskog subjekta;
- (b) mora sadržavati dostatne zahtjeve i postupke kako bi se zajamčila stručnost i neovisnost odgovornih verifikatora.

PRILOG V.

Ekološki otisak

1. Definicije

Za potrebe ovog Priloga primjenjuju se sljedeće definicije:

- (a) „podaci o aktivnosti” znači informacije povezane s procesima modeliranja inventara životnog ciklusa (LCI). Agregirani rezultati LCI-ja za procesne lance koji predstavljaju aktivnosti određenog procesa množe se odgovarajućim podacima o aktivnosti te se zatim kombiniraju kako bi se dobio ekološki otisak povezan s tim procesom;
- (b) „popis materijala” znači popis sirovina, podsklopova, međusklopova, podkomponenti, dijelova i količina svake od tih stavki koji su potrebni za proizvodnju proizvoda u opsegu studije;
- (c) „podaci specifični za društvo” znači izravno izmjereni ili prikupljeni podaci iz jednog ili više pogona (podaci specifični za lokaciju) koji su reprezentativni za aktivnosti društva. Znače isto što i „primarni podaci”;
- (d) „metoda procjene utjecaja” znači protokol za kvantitativno pretvaranje podataka inventara životnog ciklusa u bitan utjecaj na okoliš;
- (e) „kategorija utjecaja” znači razred korištenja resursa ili utjecaja na okoliš na koje se odnose podaci inventara životnog ciklusa;
- (f) „životni ciklus” znači uzastopne i međusobno povezane faze sustava proizvoda, od dobavljanja sirovina ili stvaranja iz prirodnih izvora do konačnog odlaganja (ISO 14040:2006);
- (g) „inventar životnog ciklusa” ili „LCI” znači kombinirani skup razmjena elementarnih tokova, tokova otpada i tokova proizvoda u skupu podataka LCI-ja;
- (h) „skup podataka inventara životnog ciklusa” ili „skup podataka LCI-ja” znači dokument ili datoteka s informacijama o životnom ciklusu određenog proizvoda ili drugim referencama (npr. lokacijom ili procesom) u kojem su obuhvaćeni opisni metapodaci i kvantitativni inventar životnog ciklusa. Skup podataka LCI-ja može biti skup podataka pojedinačnog procesa, djelomično agregirani skup podataka ili agregirani skup podataka;
- (i) „sekundarni podaci” znači podaci koji ne potječu iz određenog procesa unutar lanca opskrbe društva koje provodi studiju ekološkog otiska. To se odnosi na podatke koje društvo ne prikuplja, ne mjeri niti procjenjuje izravno, nego koji se dobivaju iz baze podataka LCI-ja treće strane ili iz drugih izvora. U sekundarne podatke ubrajaju se podaci o prosječnim vrijednostima u industriji (npr. iz objavljenih podataka o proizvodnji, iz vladinih statističkih podataka i od industrijskih udruženja), studije literature, inženjerske studije i patenti; ti se podaci mogu temeljiti i na financijskim podacima te sadržavati posredne podatke i druge generičke podatke. Primarni podaci koji prolaze kroz korak horizontalnog agregiranja smatraju se sekundarnim podacima;
- (j) „granica sustava” znači aspekti koji su obuhvaćeni odnosno neobuhvaćeni u studiji životnog ciklusa.

Uz to, pravila za izračun ekološkog otiska kritičnih sirovina moraju uključivati sve dodatne definicije potrebne za njihovo tumačenje.

2. Područje primjene

U ovom se Prilogu navode ključni elementi za izračun ekološkog otiska sirovina.

Pravila za izračun ekološkog otiska određenih kritičnih sirovina temelje se na bitnim elementima iz ovog Priloga, pri čemu se uzimaju u obzir znanstveno utemeljene metode procjene i relevantne međunarodne norme u području procjene životnog ciklusa.

Izračun ekološkog otiska neke kritične sirovine temelji se na popisu materijala, energiji, proizvodnim metodama i pomoćnim materijalima u postrojenjima u kojima se ta kritična sirovina proizvodi.

Cilj Komisije u definiranju pravila za izračun ekološkog otiska određenih kritičnih sirovina mora biti dosljednost s pravilima za izračun ekološkog otiska proizvoda u kojem se koriste te kritične sirovine.

3. Deklarirana jedinica

Deklarirana jedinica je 1 kg relevantne vrste kritične sirovine.

Pravila za izračun ekološkog otiska određenih sirovina mogu definirati veću ili manju deklariranu jedinicu, iskazanu u kg, kad je to potrebno kako bi se uzela u obzir priroda ili uporaba neke kritične sirovine.

Svi kvantitativni ulazni i izlazni podaci koje proizvođač prikupi radi kvantifikacije ugljičnog otiska izračunavaju se u odnosu na tu deklariranu jedinicu.

4. Granica sustava

Vađenje, koncentracija i rafiniranje su tri faze životnog ciklusa koje treba uvrstiti unutar granice sustava primarnih kritičnih sirovina u obliku sljedećih procesa (kad je relevantno za određenu sirovinu):

- (a) procesi više u lancu, među ostalim vađenje rude za proizvodnju sirovine, proizvodnja kemikalija i opskrba kemikalijama i pomoćnim materijalima (prijevoz), proizvodnja goriva i opskrba gorivom (prijevoz goriva), proizvodnja električne energije i opskrba električnom energijom i prijevoz materijala u vozilima koja nisu u vlasništvu organizacije;
- (b) prijevoz rude, koncentrata i sirovina u vozilima koja su u vlasništvu organizacije;
- (c) skladištenje rude, koncentrata i sirovina;
- (d) drobljenje i čišćenje rude;
- (e) proizvodnja koncentrata sirovine;
- (f) vađenje metala (kemijskim, fizičkim ili biološkim postupcima);
- (g) taljenje;
- (h) pretvaranje metala;
- (i) čišćenje šljake;
- (j) rafiniranje metala;
- (k) elektroliza metala;

- (l) lijevanje ili pakiranje metala;
- (m) obrada potrošenog materija i šljake;
- (n) svi povezani pomoćni procesi, npr. obrada otpadne vode (na lokaciji, među ostalim obrada tehnološke vode, vode korištene za izravno hlađenje i površinske vode), sustavi za smanjenje plina (uključujući primarne i sekundarne plinove), grijači (uključujući prethodnu obradu vode za napajanje) i interna logistika.

Unutar granice sustava sekundarnih kritičnih sirovina (koje definiraju fazu životnog ciklusa recikliranja) uvrstavaju se sljedeći procesi (kad je relevantno za određenu sirovinu):

- (a) procesi više u lancu, među ostalim stvaranje sirovinskog materijala (otpadni ostaci i neobrađeni koncentri bakra), proizvodnja kemikalija i opskrba kemikalijama i pomoćnim materijalima (prijevoz), proizvodnja goriva i opskrba gorivom (prijevoz goriva), proizvodnja električne energije i opskrba električnom energijom i prijevoz materijala u vozilima koja nisu u vlasništvu organizacije;
- (b) prijevoz koncentrata i otpadnih ostataka vozilima koja su u vlasništvu organizacije;
- (c) skladištenje otpadnih ostataka, koncentrata i sirovina;
- (d) prethodna obrada sekundarnih materijala;
- (e) taljenje;
- (f) pretvaranje metala;
- (g) rafiniranje metala;
- (h) elektroliza metala;
- (i) lijevanje ili pakiranje metala;
- (j) obrada potrošenog materija;
- (k) svi povezani pomoćni procesi, npr. obrada otpadne vode (na lokaciji, među ostalim obrada tehnološke vode, vode korištene za izravno hlađenje i površinske vode), sustavi za smanjenje plina (uključujući primarne i sekundarne plinove), grijači (uključujući prethodnu obradu vode za napajanje) i interna logistika.

Iz izračuna ekološkog otiska trebalo bi isključiti fazu uporabe i fazu na kraju životnog vijeka jer te faze nisu pod izravnim utjecajem odgovornog gospodarskog subjekta. Dopusšteno je isključiti druge procese čiji doprinos ekološkom otisku određene kritične sirovine nije značajan.

5. Kategorije utjecaja

U pravilima za izračun mora se utvrditi kategorija utjecaja potrebna za uvrštavanje u izračun ekološkog otiska. Odabir se temelji na analizi najvažnijih točaka provedenoj međunarodnim znanstveno utemeljenim metodama u kojoj se u obzir uzimaju:

- (a) relativna važnost različitih utjecaja, među ostalim njihova relativna važnost za postizanje Unijinih ciljeva u području klime i okoliša;

- (b) potrebe društava niže u lancu koja žele prijavljivati ekološki otisak kritičnih sirovina koje koriste.

6. Korištenje skupova podataka specifičnih za poduzeće i sekundarnih skupova podataka

U pravilima za izračun mora se utvrditi korištenje skupova podataka specifičnih za poduzeće i sekundarnih skupova podataka za sve relevantne procese i materijale.

Korištenje skupova podataka specifičnih za poduzeće je obvezno barem za procese pod izravnim utjecajem odgovornog operatera i procese koji imaju najveći utjecaj na relevantne kategorije utjecaja.

Podaci o aktivnostima specifični za društvo upotrebljavaju se u kombinaciji s relevantnim sekundarnim skupovima podataka u skladu s ekološkim otiskom. U pravilima za izračun mora se utvrditi je li dopušteno uzorkovanje u skladu s kriterijima definiranim u međunarodno razvijenim znanstveno utemeljenim metodama.

Ako dođe do promjena u popisu materijala ili strukturi izvora energije u proizvodnji određene vrste kritične sirovine, potreban je novi izračun ekološkog otiska.

Pravila za izračun koja treba razraditi u obliku delegiranog akta moraju uključivati detaljno modeliranje sljedećih faza životnog ciklusa:

- (a) faze vađenja, koncentracije i rafiniranja primarnih sirovina;
- (b) faze dobavljanja i obrade sekundarnih sirovina.

7. Metode procjene utjecaja

Ekološki otisak izračunava se znanstveno valjanim metodama procjenjivanja koje uzimaju u obzir kretanja na međunarodnoj razini za relevantne kategorije utjecaja koje se odnose na klimatske promjene, vodu, zrak, tlo, resurse, uporabu zemljišta i toksičnost.

Rezultati se navode kao karakterizirani rezultati (bez normalizacije i ponderiranja).

8. Razredi učinkovitosti prema ekološkom otisku

Ovisno o raspodjeli vrijednosti iz deklaracija o ekološkom otisku proizvoda koji se stavljaju na unutarnje tržište, za potrebe razlikovanja na tržištu utvrđuje se smislen broj razreda učinkovitosti, pri čemu kategorija A označava najbolji razred s najmanjim utjecajem životnog ciklusa. Utvrđivanje praga i opsega svakog razreda učinkovitosti temeljit će se na raspodjeli učinkovitosti relevantnih kritičnih sirovina stavljenih na tržište u prethodne tri godine, očekivanim tehnološkim poboljšanjima i ostalim tehničkim čimbenicima koje treba utvrditi.

Komisija je dužna svake tri godine preispitati broj razreda učinkovitosti i pragove koji razdvajaju te razrede kako bi i dalje odražavali stvarno stanje na tržištu i njegov očekivani razvoj.

9. Ocjenjivanje sukladnosti

U pravilima za izračun i provjeru mora biti naveden primjenjivi postupak ocjenjivanja sukladnosti iz modula utvrđenih u Prilogu II. Odluci br. 768/2008/EZ uz potrebne prilagodbe za predmetne materijale.

Za potrebe utvrđivanja primjenjivog postupka ocjenjivanja sukladnosti Komisija uzima u obzir sljedeće kriterije:

- (a) prikladnost određenog modula s obzirom na tip materijala i njegovu razmjernost javnom interesu koji se nastoji ostvariti;
- (b) dostupnost nadležnih i neovisnih trećih strana koje mogu obavljati potencijalne zadaće ocjenjivanja sukladnosti u svojstvu treće strane;
- (c) ako je sudjelovanje treće strane obvezno, potrebu da proizvođač slobodno odabere između modula osiguranja kvalitete i modula izdavanja potvrde za proizvod utvrđenih u Prilogu II. Odluci br. 768/2008/EZ.

PRILOG VI.

Relevantni proizvodi iz članka 26. stavka 1.

Sljedeća tablica sadržava popis robe kako je razvrstana u kombiniranoj nomenklaturi u Prilogu I. Uredbi (EEZ) br. 2658/87.